

**BAĞLAMA ÖĞRETİMİNDE BOZLAK İCRASINA YÖNELİK BİR
ALIŞTIRMA MODELİ VE UYGULAMADAKİ GÖRÜNÜMÜ
(ORTA ANADOLU BÖLGESİ ÖRNEĞİ)**

M. Erhan Yiğiter

**DOKTORA TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

HAZİRAN 2017

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 1(bir) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı: Mehmet Erhan

Soyadı: YİĞİTER

Bölümü: Müzik Öğretmenliği

İmza:

Teslim tarihi:

TEZİN

Türkçe Adı: Bağlama Öğretiminde Bozlak İcrasına Yönelik Bir Alıştırma Modeli ve Uygulamadaki Görünümü (Orta Anadolu Bölgesi Örneği)

İngilizce Adı: A Training Model Proposal For Perform Bozlak's In "Bağlama" Instrument Training And It's Evaluation (İnner-Anatolia Region Sample)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYAN

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Mehmet Erhan YİĞİTER

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Mehmet Erhan YİĞİTER tarafından hazırlanan “Bağlama Eğitiminde Bozlak İcrasına Yönelik Bir Alıştırma Modeli ve Uygulamadaki Görünümü(Orta Anadolu Bölgesi Örneği)” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Sadık ÖZÇELİK

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Prof. Dr. Aytekin Albuz

Üye: Y. Doç. Dr. Halûke Ünvan

Üye: Doç. Dr. Özlem Ömür

Üye: Doç. Dr. H. Levent Kuterdem

Tez Savunma Tarihi: 13/6/2017

Bu tezin Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Ülkü Eser ÖNALDI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Anneme, eşime, kızıma ve tüm aileme...

TEŞEKKÜR

Araştırmanın her aşamasında, değerli önerileriyle ve bilimsel katkılarıyla yardımda bulunup beni yönlendiren, tez danışmanım Prof. Sadık ÖZÇELİK'e, tez izleme komisyonu üyeleri değerli hocalarım Prof. Dr. Aytekin ALBUZ ve Yrd. Doç. Dr. Haluk ÜNSAL'a, araştırmanın yürütülmesi esnasında görüşlerine başvurduğum Prof. Dr. Erol PARLAK, Prof. Dr. İsmet DOĞAN, Doç. Dr. Erdal TUĞCULAR, Doç. Dr. Türker EROĞLU, Doç. Dr. Cenk GÜRAY, Yrd. Doç. Dr. Murat KARABULUT, Yrd. Doç. Dr. Sevilay KİLMEN, Yrd. Doç. Dr. Serkan ÖZTÜRK ve Yrd. Doç. Dr. Emrah LEHİMLER'e, araştırma boyunca değerli fikirleri ile desteklerini esirgemeyen Arş. Gör. Ali BİLİCİ, Arş. Gör. Güneş GÜRSOY, Doğukan BAYIR, Sefacan MERDİVAN, Emre GÖK ve Nevzat DUMAN'a, tüm eğitim hayatım boyunca yanımda olan annem Halime Selma YİĞİTER'e ve tüm aileme, araştırma süresince fikirleri ve sabrıyla desteğini esirgemeyen sevgili eşim Nadide Fatma YİĞİTER'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

**BAĞLAMA ÖĞRETİMİNDE BOZLAK İCRASINA YÖNELİK BİR
ALİŞTİRMA MODELİ VE UYGULAMADAKİ GÖRÜNÜMÜ
(ORTA ANADOLU BÖLGESİ ÖRNEĞİ)**

(Doktora Tezi)

Mehmet Erhan YİĞİTER

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Haziran, 2017**

ÖZ

Araştırmanın amacı, Türk halk müziği uzun hava türlerinden biri olan bozlakların bağlama çalgısı ile geleneksel çalınış biçimlerini ve müzikal karakteristiklerini yöre sanatçılarının icralarına ait ses kayıtlarından yola çıkarak analiz etmek, bozlakların bağlama çalgısı ile icralarında geleneksel özelliklerine en yakın biçimde seslendirilmesine yönelik bir öğretim modeli geliştirmek ve uygulamadaki etkinlik düzeyini ortaya koymaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için ilk olarak, çalışma grubunun uygulamalar öncesi bozlak çalma düzeyleri, uzman değerlendirmeleri ile ortaya konulmuş ve bu değerlendirmeler neticesinde bozlakları geleneksel biçimde ve müzikal karakteristiğine uygun şekilde yeterli düzeyde icra edemedikleri tespit edilmiştir. Daha sonra, örneklem olarak seçilen bozlakları, geleneksel biçimlerine uygun olarak çalmaya yönelik bir öğretim modeli geliştirilmiştir. Bu model çalışma grubuna uygulanmış ve uygulamalar sonrasında öğrencilerin bozlak çalma düzeyleri tekrar uzman değerlendirmesine sunulmuştur. Çalışma grubunun, araştırma sürecinde gerçekleştirilen uygulama çalışmaları öncesi ve sonrası icra düzeylerine ait değerlendirmeler karşılaştırıldığında, anlamlı düzeyde olumlu gelişme sağladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada Orta Anadolu bölgesine ait iki adet Bozlak seçilmiştir. Bu araştırmada hem betimsel hem de deneysel yöntem kullanılmıştır.

Araştırmanın betimsel boyutunda, araştırma sürecinde öğretilmesi hedeflenen “Bozlaklar” konusu ile ilgili ulaşılabilen ses kayıtları analiz edilerek, bozlakların müzikal karakteristikleri ve yöresel tavırları tespit edilmiştir. Araştırmanın deneysel boyutunda, bozlakların öğretimine yönelik alıştırma modelleri oluşturulmuş ve uzman görüşü alınarak eksik ve geliştirilmesi önerilen boyutlar üzerinde değişiklikler yapılmıştır. Alıştırmalar hazırlandıktan sonra 6 haftalık öğretim modeli planlanmış ve uygulanmıştır. Araştırmada, deneysel boyutun ön test-son test verilerini elde etmek için uzman görüşleri alınarak bir performans değerlendirme ölçeği geliştirilmiştir. Deneysel boyutta, tek gruplu ön test-son test deseni kullanılmıştır. Hazırlanan öğretim modeline dayalı olarak gerçekleştirilen 7 haftalık uygulama çalışmaları sonrası, ön test-son test puan farklılıkları karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler, “Bağımlı Örneklemeler için T Testi” kullanılarak SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Ayrıca, deneysel işlem sonrasında çalışma grubu öğrencileri ile yapılan çalışmalarla ilgili görüşme yapılmıştır. Ön test ve son test aşamasında uzmanların gerçekleştirdikleri puanlamalar arası uyum (korelasyon) katsayıları “Kendall’s W” formülü ile hesaplanmıştır. Deneysel uygulama süreci sonunda öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında önemli düzeyde olumlu yönde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçların, görüşmelerle elde edilen verilerle de önemli ölçüde tutarlılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bağlama Eğitimi, Türk Halk Müziği’nde “Bozlak” formu, Yöresel Tavrı

Sayfa Adedi: xxi + 212

Danışman: Prof. Sadık ÖZÇELİK

**A TRAINING MODEL PROPOSAL FOR PERFORM BOZLAK’S IN
“BAĞLAMA” INSTRUMENT TRAINING AND IT’S EVALUATION
(INNER-ANATOLIA REGION SAMPLE)**

(Ph.D. Thesis)

Mehmet Erhan YİĞİTER

**GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
JUNE, 2017**

ABSTRACT

The aim of this research is to study the traditional forms of performance and musical characteristics of “Bozlak’s” (kind of Turkish folk song which lacks a set rhythmic pattern) by studying the records and performance of the local poets with “Bağlama” (Turkish traditional folk music instrument); also to develop an educational method for the performance of the Bozlak’s with bağlama in harmony with traditional ways and to show the effectiveness of this performance in practice. For this purpose first of all, the level of the performance of the Bozlak’s by the study group before the practice is determined by the evaluation of experts and according to this evaluation it becomes clear that the study group can not perform the Bozlak’s in accordance with traditional forms and musical characteristic features. Then a method was developed to perform the selected Bozlak’s in accordance with traditional forms. This method was practiced by study group and the level of performance of Bozlak was again evaluated by experts after this application. It was concluded that when the level of performance of the Bozlak’s before and after practice of this method compared there was a remarkable progress in their performance. The selected Bozlak’s were from inner-Anatolia. In this study both descriptive and experimental method were used. In the descriptive side of the research, the records of the reached Bozlak’s

which were chosen for study were analyzed and the musical characteristics and local traits of these Bozlak's were determined. In the experimental side of this study, models of exercising concerning the teaching of "Bozlak's" were developed and under the advisorship of the experts changes were made to improve the inadequate and undeveloped aspects of these models. After the preparation of the exercises a term of teaching for seven weeks was planned and practiced. In this study, to reach the data about the experimental side of the study before and after the practice of the test a scale of evaluation was developed under the advice of experts. In the experimental side, a pattern of pre-test and post-test with a single group was used. The difference between the points before and after the practice of the test were compared after the execution of educational programme which lasted six weeks. The reached data was analyzed by SPSS programme by using "Paired-Samples T Test". In addition to this, after experimental study, the opinions of the students taking part in the study groups were applied. The correlation between the points reached by experts after the examination of the results before and after the practice of the test, was calculated by the formula of "Kendall W". It was certain that there was a positive progress in the measured points reached by students before and after the practice of the test. This conclusion coincides with the comments of the students included in the interview forms which were filled out by students after the study.

Key Words: Training of Bağlama Instrument, The "Bozlak" form in Turkish Folk Music, Local Traits of Turkish Folk Music.

Number of Pages : xxi + 212

Advisor: Prof. Sadık ÖZÇELİK

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xx
BÖLÜM I.....	1
Giriş.....	1
Problem Durumu.....	10
Araştırmanın Amacı.....	13
Araştırmanın Önemi.....	13
Sayıtlar.....	14
Sınırlılıklar.....	14
Tanımlar.....	14
BÖLÜM II	17
İlgili Araştırmalar.....	17
BÖLÜM III.....	22
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	22
Müzik Eğitimi.....	22
Müzik Öğretimi.....	24
Çalgı Eğitimi.....	24
Bağlama Eğitimi.....	24

Bağlamada Farklı Düzenler (Akordlar).....	25
Bozlak Söyleme Geleneği ve Abdallar	26
Orta Anadolu Bölgesi Bozlak Sanatçıları.....	28
<i>Muharrem Ertaş.....</i>	<i>28</i>
<i>Hacı Taşan.....</i>	<i>30</i>
<i>Çekiç Ali (Ali Ersan)</i>	<i>31</i>
<i>Neşet Ertaş.....</i>	<i>31</i>
Orta Anadolu Bozlaklarının Dizileri ve Seyir Özellikleri.....	33
Türk Halk Müziğinde Ayak Kavramı.....	36
Türk Müziğinde Kullanılan Ses Değiştirici İşaretler.....	38
Öğretim Strateji ve Metotları.....	39
BÖLÜM IV.....	41
YÖNTEM.....	41
Araştırmanın Modeli.....	41
Araştırmanın İşlem Basamakları.....	42
Alanyazın Tarama.....	45
Araştırma – Geliştirme.....	46
Çalışma Evreni Seçimi.....	46
Uygulama.....	47
Değerlendirme.....	65
Raporlaştırma.....	66
Ölçme Araçları.....	66
Ölçüm Güvenirliği.....	68
Ölçüm Yorumlarının ve Kullanımlarının Geçerliği	70
Geçerlik	70
Kullanışlık.....	71

Verilerin Toplanması.....	71
Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	72
V. BÖLÜM	73
BULGULAR ve YORUMLAR	73
1. Bozlakların Makamsal Yapıları ve Seyir Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	73
2.Çalışma Grubunun Bozlak İcralarındaki Uygulama Öncesi Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	74
2.1. Öğrenci 1'in Uygulama Öncesi Bozlak Çalma Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar	75
2.2. Öğrenci 2'nin Uygulama Öncesi Bozlak Çalma Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	93
2.3. Öğrenci 3'ün Uygulama Öncesi Bozlak Çalma Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar	113
3. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Uygulama Sonrası Bozlakları Seslendirmeleri Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	130
3.1. Öğrenci 1'in Uygulama Sonrası Bozlakları Seslendirme Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	131
3.2. Öğrenci 2'nin Uygulama Sonrası Bozlakları Seslendirme Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar	146
3.3. Öğrenci 3'ün Uygulama Sonrası Bozlakları Seslendirme Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar	163
4. Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Uygulanan Alıştırmaların Etkinliğine İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular.....	182
5. Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Bozlak İcralarına Dair Ön Test ve Son Test Aşamalarında Yapılan Değerlendirmelerin Karşılaştırılması İle İlgili Bulgular.....	184
VI. BÖLÜM	163
SONUÇ ve ÖNERİLER	188
Sonuçlar	188

<i>Çalışma Grubunun Uygulama Çalışmaları Öncesi Bozlak Seslendirme Düzeylerine İlişkin</i>	
<i>Sonuçlar.....</i>	188
<i>Çalışma Grubunun Uygulama Çalışmaları Sonrası Bozlakları Seslendirme Düzeylerine İlişkin Sonuçlar.....</i>	188
<i>Bağlama Eğitiminde Bozlak İcrasına Yönelik Hazırlanan Alıştırma Modelleri ve Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar.....</i>	189
<i>Deneyisel Uygulama Sonrasında Çalışma Grubu Öğrencilerinin Geliştirilen Model Önerisine İlişkin Görüşlerine Yönelik</i>	
<i>Sonuçlar.....</i>	192
<i>Öneriler.....</i>	193
KAYNAKLAR.....	194
EKLER.....	201
EK-1 Performans Değerlendirme Ölçeği Yapılandırması İçin Uzman Görüşü	
Formu.....	202
EK- 2 Öğrenci Görüşme Formu Yapılandırması İçin Uzman Görüşü	
Formu.....	203
EK-3 Performans Değerlendirme Ölçeği.....	204
EK-4 Öğrenci Görüşme Formu-I.....	205
EK-5 Öğrenci Görüşme Formu-II.....	206
EK-6 Uzman 1 Tarafından Puanlanan Performans Değerlendirme Ölçeği.....	207
EK-7 Uzman 2 Tarafından Puanlanan Performans Değerlendirme Ölçeği.....	208
EK-8 Uzman 3 Tarafından Puanlanan Performans Değerlendirme Ölçeği.....	209
EK-9 Uzman 4 Tarafından Puanlanan Performans Değerlendirme Ölçeği.....	210
EK-10 Uzman 5 Tarafından Puanlanan Performans Değerlendirme Ölçeği.....	211

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Bağlama Çalgısında Düzenler ve Alt, Orta ve Üst Tellerin Akordlandığı Sesler</i>	25
Tablo 2. <i>Türk Müziği'nde Kullanılan Ses Değiştirici İşaretler ve Koma Değerleri</i>	39
Tablo 3. <i>Uygulama Çalışmaları Ders Planı</i>	44
Tablo 4. <i>“Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” bozlağı Bilişsel Öğrenme Alanına İlişkin Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanları Gösteren Süreç Değerlendirme Formu</i>	51
Tablo 5. <i>Uygulama Alanları ve Uygulama Sürecinde Öğrencilerin Aldıkları Puanlar</i>	56
Tablo 6. <i>“Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” bozlağı Bilişsel Öğrenme Alanına İlişkin Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanları Gösteren Süreç Değerlendirme Formu</i>	59
Tablo 7. <i>Uygulama Alanları ve Uygulama Sürecinde Öğrencilerin Aldıkları Puanlar</i>	65
Tablo 8. <i>“Performans Değerlendirme Ölçeği”</i>	67
Tablo 9. <i>Değerlendirme Ölçeğinde yer alan 7 boyuta ilişkin uzmanlar arası ‘Kendall’s W’ uyum katsayıları ve anlamlılık değerleri (Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli eserin ön-test değerlendirmesi)</i>	69
Tablo 10. <i>Değerlendirme Ölçeğinde yer alan 7 boyuta ilişkin ‘Kendall’s W’ uzmanlar arası uyum katsayıları ve anlamlılık değerleri (Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele isimli eserin ön-test değerlendirmesi)</i>	69
Tablo 11. <i>Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 1</i>	76
Tablo 12. <i>Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 2</i>	78

Tablo 13. Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 3.....	80
Tablo 14. Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 4.....	81
Tablo 15. Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 5.....	83
Tablo 16 . Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 1	84
Tablo 17. Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 2.....	86
Tablo 18. Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 3.....	88
Tablo 19. Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 4.....	90
Tablo 20. Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 5.....	92
Tablo 21. Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 1.....	94
Tablo 22 . Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 2.....	96
Tablo 23. Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 3.....	98
Tablo 24. Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 4.....	100
Tablo 25. Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 5.....	102
Tablo 26. Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 1	104

Tablo 27. Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 2.....	106
Tablo 28. Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 3.....	108
Tablo 29. Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 4.....	110
Tablo 30. Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 5.....	112
Tablo 31. Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 1.....	114
Tablo 32. Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 2.....	115
Tablo 33. Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 3.....	116
Tablo 34. Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 4.....	118
Tablo 35. Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 5.....	120
Tablo 36. Öğrenci 3 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 1.....	122
Tablo 37. Öğrenci 3 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 2.....	123
Tablo 38. Öğrenci 3 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 3.....	125
Tablo 39. Öğrenci 3 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 4.....	126
Tablo 40. Öğrenci 3 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 5.....	128

Tablo 41. “Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlağa ait Ön test Ortalamaları.....	129
Tablo 42. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlağa ait Ön test Ortalamaları.....	129
Tablo 43. Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1.....	132
Tablo 44. Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 2.....	133
Tablo 45. Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 3.....	134
Tablo 46. Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4.....	136
Tablo 47. Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5.....	137
Tablo 48. Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1.....	139
Tablo 49. Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 2.....	141
Tablo 50. Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 3.....	142
Tablo 51. Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4.....	143
Tablo 52. Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5.....	145
Tablo 53. Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1.....	147
Tablo 54. Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 2.....	148

Tablo 55. Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 3.....	149
Tablo 56. Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4.....	151
Tablo 57. Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5.....	153
Tablo 58. Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1.....	154
Tablo 59. Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 2.....	156
Tablo 60. Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 3.....	158
Tablo 61. Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4.....	160
Tablo 62. Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5.....	162
Tablo 63. Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1.....	164
Tablo 64. Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 2.....	165
Tablo 65. Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 3.....	167
Tablo 66. Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4.....	169
Tablo 67. Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5.....	171
Tablo 68. Öğrenci 3 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1.....	173

Tablo 69. Öğrenci 3 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 2.....	175
Tablo 70. Öğrenci 3 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 3.....	177
Tablo 71. Öğrenci 3 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4.....	179
Tablo 72. Öğrenci 3 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5.....	181
Tablo 73. “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlağa ait Son test Ortalamaları.....	182
Tablo 74. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlağa ait Son test Ortalamaları..	182
Tablo 75. “Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli eserin Ön Test ve Son Test değerlendirmeleri için uygulanan “Bağımlı Örneklem T Testi” Sonuçları (Output)....	190
Tablo 76. “Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli eserin Ön Test ve Son Test değerlendirmeleri için uygulanan “Bağımlı Örneklem T Testi” Sonuçları.....	190
Tablo 77. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli eserin Ön Test ve Son Test değerlendirmeleri için uygulanan “Bağımlı Örneklem T Testi” Sonuçları (Output)...	191
Tablo 78. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli eserin Ön Test ve Son Test değerlendirmeleri için uygulanan “Bağımlı Örneklem T Testi” Sonuçları.....	191

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil.1 “Doğar Yaz Ayları” isimli bozlağın dizisi.....	33
Şekil.2 “Kızılırmak” isimli bozlağın dizisi.....	33
Şekil.3 “ Nerde Kaldı Vatanımız Elimiz” isimli bozlağın dizisi.....	34
Şekil.4 “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlağın dizisi.....	34
Şekil.5 “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlağın dizisi.....	35
Şekil.6 “Kısmet Kalktı” isimli bozlağın dizisi.....	35
Şekil.7 “Bıraktın Yalnız” isimli bozlağın dizisi	36
Şekil.8 Bozlak Ayağı – Kürdi Makamı dizisi.....	37
Şekil.9 Garib Ayağı – Hicaz Humayun Makamı dizisi.....	37
Şekil.10 Misket Ayağı – Eviç Makamı dizisi.....	37
Şekil.11 Kalenderi Ayağı – Saba Zemzeme Makamı dizisi.....	37
Şekil.12 Tatyan Ayağı – Hüzzam Makamı dizisi.....	38
Şekil.13 Gazel Ayağı- Hicaz-Uzzal Makamı dizisi.....	38
Şekil.14 Muhalif Ayağı – Segah Makamı dizisi.....	38
Şekil.15 Türk Müziği’nde İkili ses aralığında yer alan 9 eşit koma (cent).....	38
Şekil.16 Araştırmanın Deseni.....	43
Şekil.17 Araştırmanın İşlem Basamakları.....	45
Şekil.18 “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlağın dizisi.....	50
Şekil.19 “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” bozlağının icrasına yönelik 1. Alıştırma	53
Şekil.20 “ Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” bozlağının icrasına yönelik 2. Alıştırma.....	53
Şekil 21. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” bozlağının icrasına yönelik 3.Alıştırma.....	54
Şekil.22 “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” bozlağının icrasına yönelik 4. Alıştırma.....	54

Şekil.23 “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli eserin müzikal seyrini çözümleme çalışması için 4/4 lük ölçüde oluşturulmuş notası	55
Şekil.24 “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlağın dizisi.....	58
Şekil.25 “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” bozlağının icrasına yönelik 1. Alıştırma.....	61
Şekil.26 “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” bozlağının icrasına yönelik 2. Alıştırma.....	61
Şekil.27 “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” bozlağının icrasına yönelik 3. Alıştırma.....	62
Şekil.28 “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” bozlağının icrasına yönelik 4. Alıştırma.....	62
Şekil.29 “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli eserin müzikal seyrini çözümleme çalışması için 4/4 lük ölçüde oluşturulmuş notası	63
Şekil.30 “ Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” (Çekiç Ali) isimli bozlağın dizisi.....	73
Şekil.31 “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlağın dizisi.....	74
Şekil.32 “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlak için ön test puan ortalamaları.....	184
Şekil.33 “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlak için çalışma grubu öğrencilerinin ön test-son test puan ortalamalarının karşılaştırması.....	185
Şekil.34 “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlak için ön test puan ortalamaları	186
Şekil.35 “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlak için çalışma grubu öğrencilerinin ön test-son test puan ortalamalarının karşılaştırması.....	187

BÖLÜM I

GİRİŞ

Müzik sanatı, toplumsal ve psikolojik işlevlerine, edebi ve müzikal içeriğine, ait olduğu toplumun kültürel yapısına bağlı olarak, tarihsel süreç içerisinde toplumsal ve siyasi olayların etkisiyle yaşadığı değişimlerin de etkisiyle, zaman içerisinde ortaya çıkan ve popülerlik kazanan yeni formlarına göre birçok defa sınıflandırılmış, yeniden tanımlanmış ve kültürün bir alt boyutu olarak dinamik yapısını sürdürme gelmiştir. Müzik ile ilgili sınıflandırmalarda yer alan ve zengin içeriğiyle birçok araştırmacı tarafından dikkat çeken veriler barındıran müzik türlerinden biri de “halk müziği”dir. Halk müziğini, ait olduğu toplumun kültürüne ve tarihine ait birçok ögenin kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli işlevleri olan, toplumsal yaşama ait birçok ayrıntıyı edebi içeriğinde barındıran, toplumlar arası ilişkilerden etkilenen ve bazen toplumlararası ilişkileri etkileyen, sanatsal kaygılar taşınmadan ve müziğin teorik ayrıntıları düşünülüp planlanmadan çoğunlukla doğaçlama üretilen ve kuşaklar arası sözlü kültür aktarımıyla zaman içerisinde varlığını sürdüren müzik türü olarak tanımlamak mümkündür.

Amerikalı müzikolog Jeff Todd Titon halk müziğini, geleneksel olan ve bölgesel-etnik bir temele dayalı küçük gruplar arasında sıkça çalınan, sözlü aktarımlar içeren, çoğunlukla da gündelik yaşamdaki yüz yüze iletişim aracılığıyla toplumsal etkileşimi vurgulayan müzik türleri olarak tanımlamıştır(Titon’dan aktaran Büyükyıldız, 2009, s.90).

Türk halk müziği, Türk halkının Orta Asya’dan Anadolu’ya, binlerce yıl öncesinden günümüze kadar varlığını sürdürmüş gelenek görenekleri, kültürel mirası, tarihi ve toplumsal değişimleri, diğer toplumlarla kültürel alışverişleri, kahramanlıkları, edebi birikimleri ve folklor başlığı altında tanımlanabilecek sahip olunan tüm kültürel zenginliklere dair veriler barındıran, repertuarı çoğunlukla bestecisi bilinmeyen ve toplumun ortak değeri olan eserlerden oluşan, müzikal formlar ve makamsal çeşitlilik

açısından zengin olmasıyla beraber yöresel özellikler açısından da zengin bir müzik türüdür.

Türk müzikolog ve araştırmacı Halil Bedii Yönetken, Türk halk müziğini şu şekilde tanımlamaktadır:

- “Folklorik ve anonim bir karakter taşır ve çok zengin bir müziktir.
- Modal metrik yönden olduğu kadar, yapı ve form bakımından da büyük özellik ve güzellik taşımaktadır.
- Yaratıcısı belli değildir.
- Türk köylüsünün, Türk aşiretlerinin ve Türk aşıklarının müziğidir”(Yönetken'den aktaran Hoşsu, 1997, s.5).

Türk halk müziği araştırmacısı ve bağlama-ses sanatçısı Nida Tüfekçi, halk müziğinin özelliklerini şu şekilde bildirmiştir:

- Sahibinin bilinmemesi,
- Halk tarafından benimsenip, onun ifadesine bürünmüş olması,
- Halkın ortak malı olması,
- Kulaktan kulağa verilmek suretiyle hayatiyetini sürdürmesi,
- Gelenek haline gelmesi,
- Zaman içinde derin bir geçmişi olması,
- Mekan içinde yaygın olması,
- Yöresel dil ve müzik özelliklerini bünyesinde taşıması,
- İddiasız olması,
- Kişisel yapım olmaması (Emnalar'dan aktaran Pelikoğlu, 2012, s.18).

Türk halk müziği ile ilgili yapılan tanımlamaların hemen hepsinde yer alan en belirgin özelliklerin yöresellik ve anonimlik olduğunu söylemek mümkündür.

Türk halk müziğine ait eserler en geniş kapsamıyla “Türkü” olarak adlandırılmaktadır. TRT sanatçısı ve Türk halk müziği araştırmacısı Mustafa Hoşsu(1997),“Türkü” sözcüğünün dilbilimsel kökeni ile ilgili olarak, “12. Yüzyıl Farsçasında Türk’e ait ve Türk’e mahsus anlamına gelen ‘Türki’den geldiğini, Türk sözcüğüne, bir aidiyet eki olan (i) vokalinin eklenmesiyle Türkçe telaffuza uydurulmuş olduğunu bildirmiştir(Hoşsu, 1997, s.6).

Türk halk müziğine ait eserler, sözlü veya sözsüz olmalarına, ritmik yapılarına, ortaya çıktıkları coğrafi bölgelerin müzik kültürlerine ve melodik yapılarına göre birbirinden farklı karakterlerde çeşitlilik göstermektedirler.

Türk Halk müziği türlerine ait sınıflandırmaları incelediğimizde *Sözlü Eserler* ana başlığı altında ikinci derecede genel kapsamlarıyla “Kırık Havalar” ve “Uzun Havalar” alt başlıkları karşımıza çıkmaktadır. Kırık havaları, belirli bir ölçüsü ve ritmi olan, belirli formları olan, oyun ve halay müziklerini de kapsayan türküler olarak tanımlamak mümkündür. Uzun havalar ise serbest ölçü ile icra edilen, geleneksel söyleyiş biçimleriyle seslendirilen ve ait oldukları yöreye göre Bozlak, Barak, Maya, Hoyrat, Gurbet v.b. isimlerle tanımlanan eserlerdir. Uzun havalar kimi zaman “ölçüsüz ya da ritimsiz” eserler olarak tanımlansalar da, aslında 2 ya da 3 zamanlı kalıpların düzensiz şekilde karma biçimleriyle icra edilmelerine bağlı olarak ‘serbest ritimli’ eserler olarak tanımlamanın daha doğru bir yaklaşım olacağı söylenebilir.

Türk halk müziği sanatçısı Hacıoğlu, İ.T.Ü. Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuvarı Sanatçı Öğretim Görevlisi Süleyman Şenel’in uzun havalarla ilgili farklı tanımlamalarla ilgili bildirdikleri hakkında şunları aktarmaktadır:

“Tespitlerimize göre, ilim camiasında, uzun hava terimini, yurdumuzda ilk tanıtan ve tanımlayan Seyfettin ve Sezai Asaf kardeşler, uzun havalar için “ ‘resitatif’ usul ile çalınmaz” ifadeleri ile en belirgin özelliklerini ortaya koymaktadır. Mahmut Ragıp Gazimihal, Anadolu Türküleri ve Musiki İstikbalimiz, Şarki Anadolu Türkü ve Oyunları, Musiki Ansiklopedisi gibi kaynaklarda, Asaf kardeşler gibi tanımlar yapıyor... Gazimihal Asaf kardeşlerden farklı olarak ilk defa ‘ağız’ konusuna da değinerek önceki bilgilere yeni bir not ekliyor... Ahmet Adnan Saygun; ritim tamamen serbest olup kelimeler resitative müşabi bir suretle teganni olunur ya da konuşmayı yakından izleyen ‘serbest tartılı türküler’ sözleri ile uzun hava vasıflarını ortaya koyuyor. Sadi Yaver Ataman bir makalesinde, ‘serbest ağız’ tabirleri ile iki belirgin özellikten bahsediyor. Bu özellikleri ‘resitatie yakın ağız’ ve ‘parlando rubato ağız’ olarak ifade ediyor... Halil Bedi Yönetken ‘usulsüz ve ölçüsüz’ tabiri ile uzun havaların en önemli özeliğini vurguluyor. Mehmet Özbek de, belirli bir dizisi ve bu dizi içinde belirli seyri bulunup, serbest bir ağızla söylenen resitatif ezgilerdir”(Şenel’den aktaran Hacıoğlu, 2009, s. 21).

Şenel(1991), uzun havalarla ilgili çalışmasında uzun havaların serbest ritimli olduklarını, dizi içerisindeki seyirlerinin belirli kalıplara bağlı olduğunu, kelime ritmine uyan, bir heceye bir nota denk gelecek şekilde resitatif (parlando recitativo) veya parlando rubato tarzında olduklarını belirtmiştir. Bunlara ek olarak, uzun havalarda ezgilerle ritmin iç içe görülebileceğini, eserlerin başında, aralarında ve sonlarında ölçülü saz kısımlarının görülebileceğini ya da kırık hava gibi başlayıp başta ve ortada usulsüz pasajlar olabileceğini ve eser sonlarındaki müzik cümlelerinin ‘of’ ‘vay’ ‘oy oy’ gibi terennümlerle

asılı bırakılarak sonlandırılabilceğini de bildirmiştir. Alman müzikologlar Kurt ve Ursula Reinhard(1984) uzun havaları şöyle tanımlamışlardır:

“Uzun hava, ritmik olarak serbest ezgi, yani parlando şarkılar grubuna girer. Bu grup Türk Halk Müziği’nde egemendir. Uzun hava demek uzun ezgi demektir. Geniş detaylı bir ezgi yayını ifade eder. Bu hava sözcüğünün diğer bir anlamı “solunan hava”dır. Uzun hava söyleyen şarkıcı, kapalı müzik cümlelerini söyleyebilmek için derin soluk almak zorundadır, yani uzun soluk alması gerektiğinden ‘uzun hava’ denilmiş de olabilir”(Reinhard, 1984, s.20-21).

Uzun havalarla ilgili birçok tanımlama yapılmasıyla beraber kimi araştırmacılar uzun havaları sınıflandırmaya ve seyir özelliklerine, edebi özelliklerine, müzikal biçimlerine, ait oldukları coğrafi bölgelere göre belirli başlıklar altında gruplamaya çalışmışlardır.

Müzikolog Dr.İrene Judyth Markoff (1986), Türk Halk Müziği ezgilerini vokal ve enstrümantal melodiler olarak iki gruba ayırmış, uzun havaları da dahil ettiği vokal melodileri de bölgesel isimlerle bağlı olanlar, etnik ve kabile isimleriyle bağlı olanlar, ağıtlar, aşıkların adlarıyla ilgili olanlar, İslami- tasavvufi tarikatlara bağlı olanlar ve divan edebiyatından alınmış terimlerle isimlendirilmiş olanlar olarak sınıflandırmıştır (Markoff’ dan aktaran Altıok, 2010, s.26).

Müzikolog ve müzik eğitimcisi Halil Bedii Yönetken(1971), uzun havaları ölçsüz musikiler başlığı altında şu şekilde sınıflandırmıştır:

- 1.Tamamen ölçsüz uzun havalar,
- 2.Aralarında, baş ve sonlarında ölçülü saz kısımları, pasajlar olan uzun havalar,
- 3.Esasta kırık, fakat başta arada usülsüz pasajlar olan ezgiler (Yönetken’den aktaran Altıok, 2010, s.24).

TRT Yurttan Sesler korosu kurucusu ve şefi, folklor araştırmacısı Muzaffer Sarısözen (1962) uzun havaları şöyle tanımlamaktadır: “Ölçü ve ritim bakımından serbest olduğu halde, dizisi bilinen ve dizi içindeki seyri, belli kalıplara bağlı bulunan ezgilere *uzun hava* denir” (Sarısözen, 1962, s.4).

Uzun havalarla ilgili tanımlamalarda yer alan ifadeleri incelediğimizde, uzun havaların serbest ölçü ile icra edilmeleri, kendilerine has bir seyre sahip olmaları ve belirli kalıplara bağlı kalınarak icra edilmeleri, uzun hava icrası sırasında doğaçlamadan da sıklıkla yararlanıldığı gibi ortak ifadelerin her tanımında yer aldığını söylemek mümkündür. Türk Halk Müziği’nin en belirgin özelliklerinden biri olan yöresellik bağlamında, uzun havaları

sınıflandırırken yöresel özellikleri ve müzikal seyir özelliklerini temel alarak yapılan sınıflandırmaların daha betimleyici olacağını söylemek mümkündür.

Orta Anadolu ve Güney Anadolu’da (Toros Dağları Bölgesi) yaşayan Türkmenlerin ve Avşarların müzik kültürü içerisinde yer alan uzun hava türleri ‘Bozlak’ olarak adlandırılmaktadır. Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı emekli öğretim elemanı Dr. Atınç Emnalar da (1998) bozlağı: “Birçok bölgede görülmekle birlikte, özellikle İç Anadolu ve Güney Anadolu’da, Toroslarda yaygın olan Avşar ve Türkmen oymaklarına ait olan bir uzun hava türüdür” şeklinde tanımlamıştır (Emnalar, 1998, s.337). “Bozlak” kelimesinin etimolojik kökeni ile ilgili olarak çeşitli kaynaklarda devenin çıkardığı sesleri tabir etmekte kullanılan “bozulamak” sözcüğünden ortaya çıktığı bildirilmektedir. “Bozulamak” sözcüğü inlemek, feryat etmek manalarında da kullanılmaktadır.

Bozlak kelimesi T.R.T. Türk Halk Müziği sanatçısı Mehmet Özbek (1998) tarafından: “Bozlamak, ses vermek, yüksek sesle feryat etmek, acı acı ağıtlar söylemek” olarak tanımlanmıştır. Özbek, aynı eserinde Bozlak sözcüğünün Orta Asya Türk kültüründe de yer aldığına dair Dede Korkut’un bozlak kelimesini “Mere kız ne ağlarsın ne buzlarsın ağa diyü” şeklinde kullanmış olduğuna da yer vermiştir (Özbek, 1998, s. 32-34).

Bozlakların, Türkmen aşiretlerinin, Orta Asya’dan Anadolu’ya uzanan yolculuklarında ve Anadolu’da yerleşik yaşama geçme sürecinde göç ettikleri bölgelerde yaşayan diğer boylarla, aşiretlerle aralarında geçen anlaşmazlıklar ve farklı coğrafi koşullara adaptasyon gibi ciddi toplumsal sancıların neticesinde yaşadıkları acıları, çaresizlikleri, kahramanlıkları dile getiren müziksel ifade biçimleri olduğunu söylemek mümkündür. Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Konservatuvarı Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Oğuz Karakaya bozlakları şöyle tanımlamaktadır:

“Bozlak, kelime anlamı olarak bozulamak, feryat etmek, haykırmak ve bağırma anlamına gelmektedir. Bu, aynı zamanda tüm araştırmacı ve icracıların da ortak görüşüdür. Bozlak, uzun havaya bağlı bir tür olarak serbest bir formda okunur. Genellikle bir saz refakati ile seslendirilir. Daha ziyade yaylak-kışlak hayatı yaşayan Yörük/Türkmenlerde ve Avşarlarda görülen Bozlak formunun ilk örnekleri, yiğitleme- koçaklama ve isyan (başkaldırı) konulu olmuştur” (Karakaya, 2002, s.51).

Bozlaklar, Türkmen/Yörüklerin yerleştikleri ve yaşadıkları farklı bölgelerde diğer kültürlerle etkileşimleri sonucu çok küçük farklılıklar barındıran müzikal karakterlerle de icra edilmektedirler. Birçok araştırmacı bozlakları farklı isimlerle gruplandırmışlarsa da

çoğunluğun görüş birliği sağladığı iki bozlak türünden söz etmek mümkündür. Bozlakları seslendirilişleri ve makamsal yapılarını göz önünde bulundurduğumuzda ‘Avşar Bozlakları’ ve ‘Türkmen Bozlakları’ olarak iki gruba ayırabiliriz.

Karakaya(2002), Avşar ve Türkmen bozlakları arasında makam açısından ne gibi farklılıklar bulunduğunu şöyle bildirmiştir: “...Konu bakımından; yiğitleme, koçaklama, güzelleme ve ağıtlama konularını işleyen Bozlaklarda ağız olarak Avşar ağız, Türkmen ağız ve Aşık Said ağız kullanılır. Çukurova ve Orta Anadolu Bozlakları arasında melodik yapı farklılıkları vardır. Bozlakların melodik yapılarının oluşturulmasında iki farklı dizi kullanılmıştır.....”(Karakaya, 2002, s. 51).

Karakaya(2002), aynı eserinde Avşar ve Türkmen bozlaklarının melodik farklılıklarıyla ilgili olarak; Avşar bozlaklarının dizilerinin Uşşak, Muhayyer ve Hüseyini makamlarının dizilerine benzediğini, Türkmen bozlaklarının dizilerinin ise Muhayyer Kürdi ve Kürdili Hicazkâr makamlarının dizilerine benzediğini bildirmiş, bozlakların makamlarla tanımlanmasıyla ilgili olarak da bozlakların bir tek dizi ve makamla ifade edilemeyeceğini, bazı kaynaklarda bozlakların Türk sanat müziği makamlarından Kürdi makamıyla tanımlanmasının da yanlış olduğunu ifade etmiştir. Geçmişinin oldukça eski tarihlere dayalı olduğu bilinen Türk Halk Müziğinin formlarının, daha yakın geçmişte farklı kültürlerle sahip toplumların Türk toplumuyla gerçekleştirdikleri iletişim ve etkileşimlerinin müzik kültürüne de yansımından etkilenecek şekilde şekillenmiş bir tür olan Klasik Türk Müziği’ne ait makam sistemiyle tanımlanmaya çalışılmasının tamamen bilimsel bir yaklaşım olmayacağını söylemek mümkündür. Türk Halk Müziği eserlerinin öğretiminde, makamların dizileriyle benzer dizi özellikleri taşıyan halk müziği eserlerinin öğrenilmesini kolaylaştırmak amacıyla makam isimlerinden yararlanıldığı bilinmektedir. Bozlakların öğretiminde de eserlerin karakteristik müzikal özelliklerini betimlerken Klasik Türk Müziği makamları ile benzerliklerden zaman zaman yararlanıldığını söylemek mümkündür.

Bozlakların seyirleri ile ilgili olarak birçok farklı tanımlama yapılmıştır. Kurt ve Ursula Reinhard (1984), bozlakların belli makamlarının olmadığını, doğaçlamalarla düşünerek oluşturulmuş ezgi modellerinden meydana geldiklerini; bozlakla bağlantılı belirli dizilerin bulunmadığını, çoğunlukla majör – minör dizilerin ve Frijyen, Doryen gibi modal dizilerin de kullanıldığını ifade etmişlerdir (Reinhard, 1984, s.33).

Bozlaklarla ilgili birçok derleme ve notaya alma çalışmaları yapılmış ve Türk Halk Müziği repertuarında yer alan birçok eser gibi bozlakların da kimi zaman belli bir makamın dizisine kimi zaman birden fazla makamın seyir özelliklerinin birleşmesiyle oluşmuş özgün ve zengin makamsal dizilere sahip oldukları birçok araştırmacı tarafından bildirilmiştir. Sadece majör-minör ya da modal dizilerle tanımlanamayacak kadar zengin müzikal özellikler barındıran bozlak dizilerine ayrıntılı olarak araştırma raporunda yer verilmiştir.

Türk Halk Müziği repertuarında yer alan sözlü eserlerin sınıflandırılmasında eserlerin edebi özellikleri göz önüne alınarak yapılan tanımlamalar da bulunmaktadır.

Şenel(1992), geleneksel Türk halk müziği ezgileriyle ilgili sınıflandırmasında serbest ritimli sözel (vokal) ezgileri (uzun havaları) aruz vezinli, hece vezinli ve gevşek esnek ritimli ezgiler olarak üç ayrı biçimde nitelendirmiştir (Şenel, 1992, s.292).

Bu sınıflandırma dahilinde bozlakların, ezgi ile sözün birleşimi açısından Şenel(1992) in , ‘hece vezinli vokal ezgiler’ tanımlamasına dahil olabileceğini söylemek mümkündür.

Şenel (1992),ezgi ve şiir birleşimiyle ilgili olguları tanımlarken, “Syllabic”, “Melismatic” ve “Syllabic–Melismatic karışık Hybrid” şeklinde üç farklı tarzdan bahsetmektedir.

“Syllabic” tarzı, bir heceye bir notanın denk geldiği ezgiler olarak, “Melismatic” tarzı bir heceye denk gelen nota üzerinde ısrarlı süslemelerin, ezgi örgülerinin kullanıldığı nağmeli okuyuşların yapıldığı ezgiler olarak, “Hybrid” tarzı hem *syllabic* hem *melismatic* tarzın çeşitli unsurlarının bir arada kullanıldığı ezgiler olarak tanımlamıştır.

Bu tanımlamalar ışığında bozlakların da “Syllabic – Melismatic karışık Hybrid” tarz uzun havalardan olduğu ifade edilebilir. Bozlakların seslendirilmesinde, eserlerin girişlerinde tiz bölümlerde (hem ses hem çalgı açısından) süslemelerin daha sık yer aldığını ve güçlü kararlı ve sert bir müzikal ifadenin kullanıldığını , eserlerin karar sesine aşama aşama dönüşlerin yapıldığı son bölümlerinde ise daha sade ve konuşur gibi, daha sakin bir müzikal ifadenin kullanıldığını söylemek mümkündür.

Macar müzikolog ve folklor araştırmacısı Bela Bartok(1976), bozlakları şöyle tanımlamıştır: “Bozlak hiç şüphesiz uzun havaya bağlı bir türdür. Doğrusu bozlak belirsiz bir kavramdır. Genel olarak denilebilir ki çoğunun güftesinde on bir heceli diziler bulunur. Kesin bir yapısal biçimi vardır. Konu bakımından da sevda türkülerini andırır. Uzun hava

ile bozlak kavramlarının çoğu kez birlikte anıldığı görülür”(Bartok’dan aktaran Atılğan,1996, s.29).

Türk Halk Müziği sanatçısı ve araştırmacısı Bayram Bilge Tokel (2004), bozlakları: “Bozlaklar, geniş bir ses aralığına (en az bir oktav) sahip; türüne, yöresine ve tavrına göre başlangıç, karar ve asma karar perdeleri az çok bilinen; çeşitli makamlarda tertip edilmiş sağlam ve karakteristik müzik cümlelerinden örülü, genellikle tiz seslerden başlayarak inici bir özellik gösteren, teorik olarak izah etmekte zorlandığımız üslup ve tavırlarda okunması ve çalınması gereken karakteristik müzikal formlardır” şeklinde tanımlamıştır(Tokel, 2004, 84).

Türk Halk Müziği ve Folklor Araştırmacısı Ferruh Arsunar (1947), bozlakları konularını göz önünde bulundurarak şöyle tanımlamıştır: “Dağ ve oymak havalarının karakteristik bir örneği olan bozlaklar tarz ve üslup itibariyle de muhteliftir. Herhangi bir konu ifadesi olarak söylenen serbest deyişin esas taraflarından birini belirten bozlak tarzı : Yiğitleme Bozlak, Güzelleme, Harbi, Yanık, Ağıtılma, Kerem bozlağı gibi mevzulara göre söylenir ve her mevzunun ismini alırlar”(Arsunar’dan aktaran Atılğan, 1996, s.31).

Orta Anadolu Bölgesi’nde seslendirilen bütün uzun havaları tanımlamak için de zaman zaman ‘Bozlak’ isminin kullanıldığı görülmektedir. Bununla beraber, ‘Bozlak’ sözcüğünün Orta Anadolu müzik kültürüne ait tüm müzikal formları ifade eden bir genel isim gibi kullanıldığını da gözlemlemek mümkündür. Araştırmanın odaklanacağı saha olan Orta Anadolu bölgesi müzik kültürünün, halaylar(keskin halayları), semahlar, türküler, mayalar, ağıtlar gibi farklı formları da barındırdığını göz önünde bulundurursak, “bozlak” sözcüğünün diğer halk müziği formlarını da tanımlamak için kullanılan bir kavrama dönüşmesinde bozlakların Orta Anadolu müzik kültürü içerisindeki ağırlıklı yerinin etkili olduğunu söylenebilir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erol Parlak (2013) bozlakları; “Bozlak; Orta Anadolu başta olmak üzere Anadolu’nun belirli yörelerinde görülen, konar-göçer, yarı konar-göçer veya yerleşik yaşam tarzı süren Türkmen boyları ile bunlara bağlı aşiretlerine (özellikle Abdal aşiretleri) mensup halk sanatkârları arasında çalınıp-söylenen, yapısında kendine özgü ağız, hançere ve tavır özellikleri taşıyan bir uzun hava türüdür” şeklinde tanımlamıştır (Parlak, 2013,s.250).

Parlak, bozlakların en yoğun olarak görüldüğü yörenin Orta Anadolu olduğunu, bozlakların bu bölgeyle özdeşleşmiş olduklarını, Kırşehir, Kırıkkale ve Yozgat’ta genel

uzun hava tarzının bozlak olduğunu ve bu yörelerin bozlağın merkezi oluşunda Abdalların önemli rol sahibi olduklarını bildirmiştir.

Türkmen boylarının yaşadıkları Orta Toroslar ve Çukurova bölgelerinin müzikal ürünleri arasında da bozlak olarak isimlendirilen uzun hava formunda birçok eser bulunduğunu söylemek mümkündür. Karakteristik ve zengin müzikal ve edebi özellikleriyle Orta Anadolu bozlakları, bozlak formunun temsil etmesi anlamında daha araştırılmaya değer bulunmaktadır.

Parlak(1990), Orta Anadolu bozlaklarının diğer bölgelerde görülen bozlaklarla farkını şöyle tanımlamaktadır: “Beşikten mezara kişinin yaşadığı birçok olgunun işlendiği Kırşehir ve Keskin bozlakları diğer yörelerinkine nazaran çok daha zengindir. Bozlaklar Kırşehir ve Keskin’de daha diri, daha saf, öğüt veren, kararlı, tutarlı, yenilgi kabul etmeyen bir karakterde iken, diğer yörelere doğru açıldıkça konu yönünden daha kısır, daha kadercı, teslim olmuş bir görünümde dirler. Bu sebeplerdendir ki, Kırşehir ve Keskin bozlakta ekol olmuş iki büyük merkezdir ve bozlağın ana temi aranıldığında ilk önce bu yöreleri incelemek gerekir” (Parlak, 1990, s.16). Bozlaklarla ilgili yapılan tanımlamaları da değerlendirerek bozlakları, bir oktav ya da daha geniş ses aralığında icra edilen, 8. derece ya da daha tiz derecelerde gür, kararlı girişlerle başlayan, karar sesine doğru inici karakterde ve icranın gürlüğü adım adım azaltılarak seslendirilen, sözlerinde Türkmen/Yörük ağız karakterin hakim olduğu, edebi içeriğinde ölüm, ayrılık, göç, hasret ve kahramanlık konularını barındıran, eşlik çalgısı olarak genellikle bağlamanın kullanıldığı, yörelerde zaman zaman keman, davul-zurna, kabak kemane gibi çalgılar eşliğinde de seslendirilen, Orta Anadolu ve Çukurova bölgeleri müzik kültürüne ait bir uzun hava formu olarak tanımlamak mümkündür.

Orta Anadolu (Türkmen) bozlaklarında, Türkiye’nin diğer bölgelerinde seslendirilen uzun hava türleriyle zaman zaman benzer müzikal özellikler gözlemlense de, bozlaklar diğer uzun hava türlerinden farklı karakteristik seyir özellikleri gösteren, eşlik çalgısı olarak kullanılan bağlamanın icrasında kendine özgü mızrap tavırları gerektiren, kendine özgü ezgi çekirdekleri olarak tanımlamaya çalışacağımız melodik motifleri ve bezemeleri barındıran uzun havalardır.

Problem Durumu

Türk Halk Müziği kültürünün kuşaktan kuşağa aktarılmasında ağırlıklı olarak sözlü aktarım geleneğinin ve usta-çırak ilişkisinin rol oynadığı bilinmektedir. Bununla beraber, Türk Halk Müziği ile ilgili yazılı kaynakların oluşturulmuş olması, derlemelerin notaya alınmış olması ve üniversitelerde alanla ilgili akademik çalışmaların yapılması, Türk Halk Müziğine kimlik kazandırmış ve ulusal müzik kültürünün korunması anlamında Türk Halk Müziğinin bilimsel altyapı eksikliklerini önemli ölçüde telafi etmiştir. Bağlama çalgısı eğitimi, Türk Müziği Konservatuarlarında ana sanat dalı düzeyinde, Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim dallarında ise alan çalgısı olarak ve Okul Çalgıları Dersi kapsamında, Güzel Sanatlar ve Spor liselerinde de yine alan çalgısı eğitimi düzeyinde sürdürülmektedir. Bağlama eğitiminde kullanılan yazılı kaynakların yöresel mızrap tavrırları ve müzikal formlar ile ilgili ayrıntılara yeterli düzeyde yer vermediklerini söylemek mümkündür.

İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarı Bağlama ve Türk Halk Müziği Öğretim Görevlisi Adnan KOÇ (2001), bağlama eğitimi için yazılı öğretim metodu adı altında yayınlanan çalışmalarda, her konunun genel hatlarını içeren eserlerin yayınından çok, belirli konularda uzmanlaşmanın hedef alınması gerektiğini; Türk Halk Müziği'nde eserlerin karakterinin belirlenmesinde en önemli unsurlardan birisini oluşturan tavır hususunun yazılı kaynaklarda yeterince işlenmediğini bildirmektedir (Koç, 2001, s.222).

Bağlama metotlarının birkaç istisna dışında birçoğunun Ar-Ge araştırması yapılmadan hazırlanmış ve sadece bazı eserlerin notalarını bir araya getirerek ve temel düzeyde değerlendirilebilecek alıştırmaların hemen ardından teknik düzeyi yüksek eserlerin çalışılmasını öneren, bilimsel altyapıdan yoksun kaynaklar olduğunu söylemek mümkündür.

Koç(2001), geleneksel çalgılarımızın eğitimi ve metot konusunda şunları da bildirmektedir: “Bir kez daha vurgulamak gerekirse, çalgıda günümüze kadar geleneksel çizgide aktarılmış olan eğitim-öğrenimin çağdaş seviyeye çıkartılması, ancak bilimsel temellere oturtulmasıyla mümkün olmaktadır. Aksi takdirde bilim tarafından çözüm yolu gösterilmemiş olan eğitim-öğretim zaman içinde yozlaşmaya ve yok olmaya mahkûmdur. Bu nedenle bilimde metot, metodoloji, terminoloji olmadan yapılan çalışmalar ancak iyi niyet çerçevesi içerisinde değerlendirilebilir. Bir ulusun geleneksel çizgide olsa da ulusal

kültür değerlerinin ki çalgılar bunların içinde çok önemli yer tutmaktadır, bir metoda ve metodolojiye oturtulması zorunludur” (Koç, 2001, s.223).

Birçok yöreye ait bağlama icrası çeşitlilikleri, müzikal yapıları ve çalış stilleri analiz edilerek, Konya mızrabı (ya da Konya tavrı), Yozgat Sürmelisi tavrı, Zeybek tavrı gibi isimlendirmelerle betimlenmişlerdir. Orta Anadolu yöresi müzik kültürüne ait bir form olan Bozlaklar da çeşitli araştırmacılar tarafından notaya alınarak kayıt altına alınmıştır.

Bozlaklarla ilgili notalar incelendiğinde ve mevcut ses kayıtları dinlenerek notalarla kıyaslandığında notaların eserin aslını tamamen yansıtmadığı, eserin sadeleştirilerek notaya alınmış olduğu ya da sadece sözlü kısımların notaya alınmış olması durumlarıyla karşı karşıya kalınmaktadır. Usta-çırak ilişkisiyle aktarılan ve icracının müziğin ait olduğu kültürün tüm öğelerini içselleştirerek icrada yetkinleştiği yöresel müziklerde müziğin tüm unsurlarını kâğıt üzerinde müzik yazısıyla ifade etmek mümkün olmamaktadır. Türk Halk Müziği sanatçısı ve İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Can Etili de, Yurttan Sesler korosu şefi Muzaffer Sarısözen’in topluluk elemanlarını yetiştirirken arşivlerde mevcut bulunan kaset, taş plak ve bant kayıtlarını dinlettiğini, özellikle uzun havaların mutlaka bu yöntemle öğrenileceğine inandığını ve otantik icrayı taklit yolu ile ifadenin, türkü söylemede kullanılan en önemli yöntem olduğunu bildirmektedir

(Etili, 2001, 57).

Hacıoğlu (2009), Gaziantep yöresi Barak uzun havalarıyla ilgili araştırmasında müziklerin notaya alınması ve analiziyle ilgili karşılaşılan benzer problemleri şu şekilde ifade etmiştir: ‘...mevcut müzik geleneğine yaklaşımımızda, eğitim sistemindeki, ‘*Batı Müzik Sistemi*’ olarak adlandırılan disiplinin verileri tek başına, mevcut birikimi algılama açısından yetersiz kalmaktadır. Dolayısı ile bizim çalışmamızda kullanacağımız birtakım yöntemler, bu bağlamda, alan çalışmalarımızda gözlemlediğimiz geleneksel algılama unsurları göz önünde tutularak, yapabildiğimiz ölçüde yeniden yorumlanmıştır...(Hacıoğlu, 2009, s. 48) Hacıoğlu(2009), şunları da bildirmektedir:

“.....Pek tabi ki yörenin bütün icra anlayışını yazıya dökmemiz imkânsızdır, çünkü müziğin birebir her detayı ile kâğıda aktarılması kanımızca mümkün değildir. Kültürü benimsemek icra için, görüşümüze göre, ilk kural olarak karşımıza çıkmaktadır. Kaynak kişileri ve yöresel icracıların repertuarlarını dinleme yolu ile öğrenmek, icranın oluşmasında önemli bir temel nokta görevini üstlenmektedir. Bu çalışmada bizim ulaşmak istediğimiz hedef, bu süreç içerisinde müziğin teknik olarak daha farkında bir bakış açısı ile analiz edebilme konusunda bir veri kaynağı oluşturmaktır...” (Hacıoğlu, 2009, s. 49)

Bozlak formunun günümüzdeki temsilcileri olarak da nitelendirebileceğimiz Orta Anadolu bölgesi halk müziği sanatçılarının tüm icralarında bozlak formunun karakteristik bezemelerini, geçişlerini, süslemelerini ve motiflerini geleneğe en yakın şekilde icra etmeye çalıştıklarını söylemek mümkündür. Günümüzde Orta Anadolu Bölgesi'nde en başarılı bozlak icraları yine çoğunlukla Abdal aşireti mensupları tarafından gerçekleştirilmekte ve geleneksel öğretim yöntemleriyle kuşaktan kuşağa aktararak sürdürülmektedir.

Kağıt üzerine aktarılan bozlak notaları geleneksel icrayı birebir yansıtamamakta ve bozlak icraları her icracının kendi müzikal birikimi, eseri doğru algılaması ve çalış stillerini doğru uygulaması düzeyinde gerçekleştirilebilmektedir. Bozlakların analizi ile ilgili çalışmaların sınırlı olması ve bu formun icrasıyla ilgili ayrıntılı bilgiler içeren yazılı kaynakların bulunmaması, bozlakların öğrenilmesi ve icra edilmesi aşamasında müzikal zenginliğinin tam olarak anlaşılamamasına ve geleneksel biçiminden uzak icra edilmesine neden olmaktadır.

Geleneksel Türk halk müziğinin uzun hava formlarından biri olan Bozlak formunun, geleneksel icra stilleri ve melodik yapısı ile ilgili ayrıntılı analizlerin yapılmasına ve analizler sonucunda elde edilebilen verileri değerlendirerek bozlak formunun geleneksel olana en yakın şekilde öğrenilerek icra edilmesine yardımcı olacak bağlama alıştırmaları oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Buradan hareketle, yapılacak çalışmada, öncelikle bozlakların müzik eğitimi anabilim dallarında bireysel çalgı-bağlama eğitimi dersleri repertuarında yer alma sıklıkları ve icra biçimleri incelenmiş, durum tespitinden sonra, seçilen bozlakların icrasına yönelik alıştırma oluşturulup uygulanarak bozlakların geleneksel biçimlerine en yakın şekilde seslendirilmesine çalışılmıştır. Belirtilen amaç doğrultusunda bu araştırmanın problem cümlesi, “Bağlama Öğretiminde Bozlak İcrasına Yönelik Geliştirilen Bir Alıştırma Modelinin Uygulamadaki Görünümü Nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Orta Anadolu Bölgesi bozlakları örnek olarak seçilmiştir.

Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki alt problemlerin yanıtları aranmıştır.

1. Bozlakların makamsal yapıları ve seyir özellikleri nasıldır?
2. Bozlak icrasına yönelik oluşturulan alıştırma uygulamadan önce, ön test aşamasında öğrencilerin bozlak icrası düzeyleri nasıldır?
3. Bozlak icrasına yönelik uygulanan çalışmalar sonrasında, son test aşamasında öğrencilerin bozlak icra durumları ne düzeydedir ?

4. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin uygulanan alıştırmaların etkinliğine ilişkin görüşleri nasıldır ?
5. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin bozlak icralarına dair ön test ve son test aşamalarında yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark var mıdır ?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, bozlakların geleneksel icralarına ait ses kayıtlarının dinlenmesi yoluyla müzikal seyirlerinin ve melodik yapılarında sıkça kullanılan süsleme, bezeme ve motiflerin saptanması, ortak müzikal özelliklerin belirlenmesi ve tezene (mızrap) kullanma stillerinin analiz edilmesi yoluyla elde edilen veriler doğrultusunda Bozlak formunun öğretiminde yararlanılabilecek bağlama alıştırmaları oluşturulmak ve alıştırmaların uygulamadaki etkinlik düzeyini ortaya koymaktır.

Araştırmanın Önemi

Orta Anadolu Bölgesi müzik kültüründe ağırlıklı yeri olan Bozlak formu üzerinde ayrıntılı olarak gerçekleştirilmiş çok sayıda araştırma bulunmasıyla beraber Bozlakların bağlama eğitiminde kullanılması amacıyla ayrıntılı müzikal analizler ve icraya yönelik öğretim yöntemleri içeren bir araştırmaya rastlanmamıştır. Geleneksel Türk halk müziğinin önemli bir kısmını oluşturan Bozlak formunun analiz edilmesi ve ayrıntılı olarak betimlenmesi, hem geleneksel müzik kültürünün bilimsel altyapı kazanması açısından hem de konuyla ilgili araştırma yapacak icracılara yardımcı olacak somut veriler sunuyor olması açısından önemlidir.

Alanyazında yapılan tarama sonucunda, “Bağlama Öğretiminde Bozlak İcrasına Yönelik Alıştırma Modeli ve Uygulamadaki Görünümü” içerikli bilimsel bir çalışmaya da ulaşılammıştır. Buradan hareketle yapılan araştırmanın, bu alandaki bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Yukarıda belirttiğimiz açılardan ve bağlama eğitimi alanında diğer halk müziği formlarının icralarının analizi ile ilgili yapılacak araştırmalara da katkı sağlayacak olması açısından bu araştırma önemli görülmektedir.

Sayıtlar

1. Araştırma sürecinde, sesli ve görsel materyallerden yararlanılarak bozlak icraları analiz edilecek olan yöre sanatçılarının bozlakları geleneksel formda seslendirdikleri,
2. Görüşme yapılan öğrencilerin görüşme sorularını yanıtlarken içtenlikle davrandıkları,
3. Elde edilen betimsel veriler dikkate alınarak geliştirilen alıştırmaların öğrencilerle çalışılması aşamasında öğrencilerin alıştırmaları yönergelere uygun şekilde uyguladıkları,
4. Alıştırmaların uygulanması için seçilen bağlama ana dal öğrencilerinin daha önce bozlakların geleneksel icrası ile ilgili özel çalışmalar yapmamış oldukları, bu araştırmanın sayıtlarıdır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Bu araştırma betimsel boyutunun evreni bakımından ses kayıtlarına ve notalarına ulaşılabilen bozlaklar ile,
2. Çalışma evreni bakımından Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda bağlama ana dal öğrencisi olan 3 öğrenci ve seçilerek müzikal ayrıntıları analiz edilen “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” ve “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlaklar ile,
3. Ayrılan zaman ve bütçeyle sınırlıdır.

Tanımlar

Ayak: Ses dizilerini oluşturan Garip, Kerem, Müstezad, Misket, Bozlak gibi kalıplara verilen ad; Uzun Hava'dan önce çalınan açış parçası; sazla çalınan, “Açış, Gezinti” gibi adlarla da tanımlanan giriş müziği anlamlarına gelir (Aktüze, 2003, s.37-38).

Türk Halk Müziği sanatçısı Mehmet Özbek (1998), “Ayak” sözcüğüyle ilgili olarak şunları aktarmaktadır : “Halk müziğinde özellikle uzun havalara ait belli bir kalıp ezgi; aranağme, renk: ‘Halil Bedii Yönetken *Derleme Notları I* adlı kitabında *Ayak*’ı çok açık bir şekilde

belirler: “Elezber gibi uzun havalara refakat eden saz, önce yalnız başına ezginin ayağını çalar, sonra ilk mısra söylenir, mısralar arasında ölçülü veya ölçüsüz bir şekilde ayaklar, aranağmeler çalınır...” der (Yönetken’den aktaran Özbek, 1998, s.17).

Bozlak: “Birçok bölgede görülmekle birlikte, özellikle İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu da, Toroslar ’da yaygın olan Avşar ve Türkmen oymaklarına ait olan bir uzun hava türüdür” (Emnalar, 1998, s. 37).

Çarpma (Trill): “Bir nota ile onun tam ses ya da yarım ses üstündeki (komşu) notanın az veya çok çabuk hızda ve birbiri ardına öngörülen sürede seslendirilmesi” (Aktüze, 2003, s. 605)

Dizi: “Bir makamın içerdiği sesleri ve perdeleri gösterir” (Sun, 1998, s.2.).

Genişlik: “Bir ezginin, bir dizinin veya insan ya da bir çalgı sesinin en kalın ve en ince sesleri ile sınırlı alanıdır. Örneğin, Türkmen bozlağının bir buçuk sekizli genişliği vardır. Bu da halk ezgileri için oldukça büyük bir genişliktir (Özbek, 1998, s.80).

Hava: “ Halk ağzında müzik; ezgi, ezgi kalıbı, ezgi formülü, makam: Halk, müzik ya da musiki yerine hava, kaide deyimlerini kullanır (Özbek, 1998, s.90).

Kalıp Motif: “Makamsal ezgi akışı içinde gerek durak, gerek güçlü seslerine kolayca ulaşabilme isteği sonucu, seyir kurallarına uyularak kullanılan bezekli motiflerdir. Genel olarak, geleneksel Türk müziklerimizde özellikle de geleneksel Türk Halk Müziği, geleneksel Türk Sanat Müziği ve Cami müziğinde kullanılmıştır (Akdoğu, 1996, s.47).

Karar: “Türk Halk Müziği’nde, bir türkünün bittiği son ses, müzik cümlesinin bitim noktası, karar sesidir” (Özbek, 1998, s.106).

Kaydırma (Glissando): İki farklı nota arası geçişi, parmağı kaldırmadan iki nota arasındaki diğer sesleri de hızlıca ve bağlı çalarak gerçekleştirmek.

Makam: Geleneksel Ortadoğu (Türk, Arap, Acem) müziklerinde belirli dizileri ve dizilerin içerisinde belirli derecelerin işlenişleriyle oluşan özgün müzikal seyri tanımlamak için kullanılan kelimedir.

Müzik araştırmacısı İrkin Aktüze (2003) makamı: “Geleneksel müzikte bir gamın işleniş tarzıdır...” şeklinde tanımlamıştır (Aktüze, 2003, s.333).

Mızrap (Tezene): Telli çalgılarda telleri titreştirmek için kullanılan , ağaç kabuğu, plastik ya da kemikten üretilmiş araç.

Motif: “En az iki sesi ve bir vurgusu bulunan, ritimsel, çoksesli ise uygusal açıdan kendine özgü bir karakteri olan, geliştirilebilmeye uygun en küçük müzik fikrine denir. Motif, bir ölçü içinde bir ses kümesi olabileceği gibi, birden fazla ölçü içinde de devam edebilir” (Akdoğan, 1996, s.15)

Seyir: “ Bir müzik parçasında ezginin hareket durumu; yürüyüş, akış (Özbek, 1998, s.165.) “Geleneksel makam anlayışı içinde hangi perdeden sonra ,hangi perdenin kullanılması gerektiği seyri oluşturur” (Akdoğan, 1996, s.46).

“ Türk müziğinde makamların karakteristik akışına denir”(Öztuna, 2000, s.425).

Tavır: Türkülerin ritimleri, usulleri, ses genişlikleri, ezgi yapıları ve yörelere göre değişen ağız yapılarıdır (Çakır, Ozanoğlu ve Öcal, 2000, T.H.M. başlığı).

Türk Halk Müziği’nde, eserlerin yöresel karakteristik çalma ve söyleme biçimleri “Tavır” kelimesiyle ifade edilmektedir. Zeybek Tavrı, Konya Tavrı gibi...

Uzun hava: Türk Halk Müziği’nde her yörede farklı formlarda farklı stillerde icra edilen serbest ritimli ve belli bir makam-dizi yapısına sahip sözlü müzik eserleridir.“Uzun havalarımızda belli bir usul olmamasına rağmen, bu ezgilerde gizli bir içritim her zaman vardır. Ama bu serbest, kendine özgü bir ritim duygusudur. Bu nedenle diğer terimlerin yerine, “serbest ritim” terimi en uygun terim olarak görülmektedir”(Emnalar, 1998, s. 334).

Kırık Hava : Türk halk müziğinde belli bir ölçü ile icra edilen türkülere *Kırık Hava* denilmektedir. Özbek (1998), Kırık havayı şu şekilde tanımlamaktadır: “Belli bir ölçü ve düzümlü olan halk ezgilerinin genel adı” (Özbek, 1998, s.115).

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Akdağ'ın (2013), “Bağlama Çalgısında Pozisyon Yaklaşımları ve Kromatik Pozisyon Yaklaşımının Bağlama ve Bozuk Düzeninde İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde bağlama çalgısının icrası ile ilgili ortaya konulan pozisyon yaklaşımları düzenlere uygulanabilirlikleri bakımından irdelenmiş, kromatik pozisyon yaklaşımı genel olarak ele alınarak temel prensipleri anlatılmıştır. 23 perdeli bağlama temelinde Bozuk düzeni ve Bağlama düzeni model alınarak yapılan bu çalışmada tüm pozisyonlar üç tel grubunda ayrı ayrı incelenmiştir. Akdağ'ın (2013) çalışmasının, bağlama eğitime ilişkin veriler açısından araştırma sürecinde incelenmesi yararlı bulunmuştur.

Algı (2013), “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Geleneksel Türk Sanat Müziği Destekli Bağlama Öğretiminin Öğrencilerin Bağlama Çalma Becerisi ve Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi” isimli doktora tezinde, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda Geleneksel Türk Sanat Müziği destekli bağlama öğretiminin, öğrencilerin bağlama çalma becerileri ile bağlama derslerine olan tutumlarına etkilerinin incelenmesi ile ilgili araştırma sonuçlarına yer vermiştir. Araştırma bağlama öğretimiyle ilgili deneysel bir çalışma olduğu için araştırma kapsamında incelenmiştir.

Altıok (2010), “Türk Halk Müziğindeki Bozlakların Ses Tekniği Açısından İncelenmesi” isimli doktora tezinde, bozlakların tarihsel gelişimine, Türk Halk Müziği içerisindeki yerine, ayrıntılı olarak ağız ve dil özelliklerine, yöresel icra özelliklerine ve ses tekniği özelliklerine; bozlak söylemeye yönelik tekniğin geliştirilmesini sağlayacak ses egzersizleri modeli uygulamalarına ve uygulama sonuçlarına yer vermiştir. Altıok'un (2010) çalışmasından, bozlakların müzikal karakteristiğine dair ortaya koyduğu analizler ve bozlakların öğretimi için geliştirilmiş çalışma yöntemleri ile araştırma sürecinde gerçekleştirilecek öğretim uygulamalarının tasarlanması aşamasında, metodoloji açısından oldukça yararlı bir kaynak olarak yararlanıldığını söylemek mümkündür.

Bekki (2012), “Abdallık Geleneği ve Neşet Ertaş” isimli makalesinde Abdallık geleneğinin tarihçesine değinmiş, “Bozlak” tanımlamalarına, Abdalların sosyo-kültürel yaşamlarına ilişkin bilgilere ve Neşet Ertaş’ın müzikal kişiliği hakkında açıklamalara yer vermiştir.

Gönül (2010), “Nevres Bey’in Ud Taksimlerinin Analizi ve Ud Eğitimine Yönelik Alıştırmaların Oluşturulması” isimli doktora tezinde, Nevres Bey’in ud taksimlerinden elde edilebilen yirmi tanesi, teknik ve melodik açıdan analiz edilerek; hem Nevres Bey tavrı ışığında ud eğitim metodunu besleyebilecek ve ud eğitimcileri tarafından kullanılabilecek bir kaynak oluşturulmaya çalışılmış, hem de belirli bir seviyeye gelen ud icracılarına, dinleyerek takip edebilecekleri bir kaynak sunulmaya çalışılmıştır. Gönül’ün (2010) çalışmasının incelenmesinin, geleneksel Türk müziği icralarının analiz edilmesi ile ilgili yöntemler sunması açısından araştırma sürecinde olumlu katkılarının olduğunu söylemek mümkündür.

Gül (2010), “Kırıkkale Yöresinde Bozlak Dışında Kalan Uzun Havaların Makamsal Analizi” adlı yüksek lisans tezinde, Kırıkkale yöresinde bozlak dışında kalan uzun havalardan oluşan 53 eseri Geleneksel Türk Halk Müziği ses sistemine göre notaya aktarmış, aktarılan eserlerin ezgisel yapılarını ve dizilerinde yer alan seslerin frekanslarını tespit etmiştir. Uzun havaları analiz ederek Geleneksel Türk Sanat Müziğinde yer alan makamlara benzerliklerini araştırmıştır. Kırıkkale yöresinde icra edilen bozlakların seyir, güçlü, makam benzerliği ve geçkileri, incelenen eserlerle karşılaştırmış ve elde edilen bulgular doğrultusunda Kırıkkale yöresinde varlığı bilinmesine rağmen üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamış bozlak dışı uzun havalar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Hacioğlu (2009), “Gaziantep Yöresi Türkmenleri Barak Ağzı Uzun Havalarının Müzikal Analizi” adlı yüksek lisans tezinde yörede yaşayan halkların kökenleri ve yörenin müzik kültürünün üretimine doğrudan etkisinin olduğu düşünülen tarihi olaylar incelenmiştir. Çalışmada ağız ve tavır kavramı ile ilgili tespitlere yer verilmiş, çeşitli eserler analiz edilerek sonuçlar ortaya konulmuştur. Gaziantep yöresine ait tavır üslup icra şekilleri, müzikal seyir ve kişisel stiller gibi detaylar ayrıntılı analiz edilmiştir. Türk Halk Müziği’ne ait bir başka uzun hava formu olan “Barak” havalarının “Bozlak” formunda uzun havalarla büyük ölçüde benzerliklere sahip olduğu bilinmektedir. Bu anlamda, Hacioğlu’nun (2009) çalışmasının, araştırma sürecinde gerçekleştirilen çalışmalara önemli katkılarının olduğunu söylemek mümkündür.

Hartavioğlu (2013), “Barak Müziği ve Geleneğinin Tespiti” isimli yüksek lisans tezinde, Barak müziğinin günümüzdeki durumuna yönelik gerçekleştirilen saha araştırmasından elde edilen bulgulara göre Barak müziği ve geleneğinin aktarımı, Barak havaları, Barak oyunları, Barak müzikli sohbetleri, Barak türkülerinin yakılması ve yakan ozanlar, Barak türkülerindeki tarihsel nitelik, Barak odalarında geleneğin günümüzdeki durumu gibi konuların araştırma sonuçlarına yer vermiştir.

Karakaya (2002), “Türk Halk Müziği’nde Bozlak Kavramı Üzerine Bir Araştırma” adlı yüksek lisans tezinde, Bozlak kavramı ile ilgili görüş ve düşünceleri bir araya getirmiş, görüş ve düşünceleri değerlendirerek bozlak hakkında eksik kalan ifadeleri tamamlayarak Bozlak formunun sınırlarını belirlemeye çalışmıştır. Karakaya, araştırmasında Bozlak’ın tarihsel gelişimine, işlediği konulara, ezgi yapısına, tavır ağız ve üslubuna ve bilinen en önemli bozlak icracıları gibi ayrıntılara da açıklık getirmiştir.

Karakaya ve Önal’ın (2010) “Türk Halk Müziği’nde Bir Uzun Hava Türü Olarak Bozlak” başlıklı makalelerinde, yerli ve yabancı araştırmacıların bozlak hakkındaki görüşleri, kaynak tarama yöntemi ile elde edilerek, bu görüşler üzerinde içerik analizi yapılarak bozlak hakkında genel bir tanıma ulaşılmaya çalışılmıştır. Ayrıca, alana yönelik çalışmalar yapan Kültür Bakanlığı ve TRT kurumundan birer sanatçı ile de ‘görüşme’ yapılarak bozlakların konusu, melodik yapısı, icra ve üslup (ağız) biçimi araştırılmıştır.

Kınık (2010), “Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde Bağlama Dersi Başlangıç Düzeyine Yönelik Öğretim Programı Önerisi” isimli doktora tezinde geleneksel çalgılarımızdan en yaygın öğretimi yapılan, bilinen ve çalınan bağlamanın eğitiminin ülkemiz koşullarına ve gelişen dünya koşullarına göre yeniden ele alınması ile daha düzeyli, bilimsel ve sanatsal temellere dayandırılarak, sistematik bir bütün içerisinde öğretiminin geliştirilmesi amaçlanarak 14 haftalık bir bağlama öğretim programı önerisi ortaya konulmuştur.

Lehimler (2014), “Geleneksel Türk Müziğine Dayalı Viyolonsel Öğretimine Yönelik Bir Model Önerisi ve Uygulamadaki Görünümü” isimli doktora tezinde, Hüseyini Makamı Örneği çerçevesinde geleneksel müziklerimizin viyolonsel çalgısı ile Türk Müziği ses sisteminin karakteristiği değiştirilmeden seslendirilmesine yönelik bir öğretim modeline ve uygulama sonuçlarına yer vermiştir. Lehimler’in (2014) çalışmasının, araştırma deseninin belirlenmesi ve uygulama çalışmalarının ayrıntılı olarak planlanması açısından model bir çalışma olduğu ifade edilebilir.

Mirzaoglu (1998), “Toroslar'dan Çukurova'ya Yankılanan Ses: Bozlak” isimli makalesinde bozlak sözcüğünün etimolojik kökeniyle ilgili görüşlere yer vermiş, Türkmenlerin dağılım gösterdikleri coğrafi bölgeler ve bölgelerde folklorik öğelerle ilgili tanımlamalar yapmış, halk edebiyatında bozlak kavramına değinmiş, genel anlamda Bozlakların müzikal yapılarına ve edebi içeriklerine dair açıklamalara yer vermiştir.

Öztürk(2014), “Ses Eğitiminde Türkü Söylemeye Yönelik Öğretim Modeli ve Uygulamadaki Görünümü” isimli doktora tezinde Elazığ Yöresi Örneği kapsamında Türk Halk Müziği eserlerinin Bireysel Ses Eğitimi derslerinde geleneksel biçimde seslendirilmesine yönelik oluşturulan ses çalışmalarına ve çalışmaların etkinliğine dair analiz sonuçlarına yer vermiştir.

Parlak (1990), “Bozlaklar” isimli yüksek lisans tezinde, Bozlakların tarihçesine, edebi dil ve ağız yapılarına, bozlaklarda işlenen konulara, Bozlak çalma söyleme geleneğine, Bozlakların sınıflandırılmalarına, bozlağın müzikal yönü ile ilgili ayrıntılı teorik bilgilere, büyük bozlak ustalarının biyografilerine, bozlak notalarına ve ulaşılabilen tüm bozlakların metinlerine yer vermiştir.

Solakoğlu (2011), “Muharrem Ertaş İcrasında Bozlakların İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde Muharrem Ertaş’ın Türk Halk Müziği repertuarına kazandırdığı bozlakları ses kayıtları üzerinden incelemiş ve edebi, müzikal ve içerik analizlerine yer vermiştir.

Şen ve Aksu’nun (1999) “Uzun Havalarımızdan Bozlak ve Ustaları” başlıklı makalelerinde bozlak sözcüğünün anlamına değinilmiş, Abdal aşiretlerinin etnik kökenleriyle ilgili bilgilere yer verilmiş, Ankara, Kırıkkale, Kırşehir yöresinin sosyo-kültürel yapısına ve müzikal repertuarına dair açıklamalarla beraber, Bozlak türünün en ünlü icracıları olan Hacı Taşan, Muharrem Ertaş, Çekiç Ali ve Neşet Ertaş ile ilgili biyografik bilgilere yer verilmiştir.

Tekel (2007), “Aşıklık Geleneği İçinde Keskinli Hacı Taşan Hayatı, Sanatı, Eserleri” isimli yüksek lisans tezinde Keskin ve çevresinde meydana gelen aşıklık geleneği başta olmak üzere, Hacı Taşan’ın hayatı, sanatının özellikleri ve eserleri hakkında bilgilere yer vermiş, Hacı Taşan’ın aşıklık geleneği içindeki yeri ve aşıklık geleneğine olan katkıları tartışılmış, Hacı Taşan’ın da içinde bulunduğu Orta Anadolu Abdal Müzik Geleneğinin oluşumu gelişimi ve önemli temsilcileriyle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Yaşar (2011), “Temel Bağlama Öğretiminde Kullanılmakta Olan ve Önerilen Tezene Tekniğinin Öğrencilerin Bağlama Çalma Becerilerine Etkisinin İncelenmesi” isimli sanatta

yeterlik çalışmasında, bağlama öğretiminin temel aşamasına ilişkin olarak hazırlanan “Temel Bağlama Öğretiminde Kullanılmakta Olan ve Önerilen Tezene Tekniği” şeklinde ifade edilen birbirinden farklı yaklaşımlar içeren iki tezene öğretim tekniğini kontrol ve deney gruplarına uygulayarak , uygulamalara ait ölçme ve değerlendirme sonuçlarına yer vermiştir.

Yıldırım’ın (2008), “Teke Yöresinde İcra Edilen Gurbet Havalarında Müzikal Açıdan Tavır Farklılıkları” isimli yüksek lisans tezinde yörede yaşayan kaynak sanatçılara ulaşılarak daha evvel TRT Kurumu ve benzer kurumların repertuarına girmemiş olan 15 Gurbet Havası ve 6 Boğaz Havası derlenerek yörenin müzikal yapısı, örf, adet, gelenek ve görenekleri 6 kaynak sanatçıyla görüşülerek tespit edilmiş ve elde edilen bilgiler ışığında mevcut olan ve yeni tespit edilen ezgiler çeşitli yönleriyle tahlil edilmiştir.

Gurbet Havaları’nın dizi yapısının incelenmesi sonucunda birbirinden farklı dizilerin genel karakterleri, ezgilerin söz kısımlarının hangi seslerle başladığı tespit edilerek seyir karakterleri incelenmiş, hangi seslerde çoğunlukla, hangi seslerde daha seyrek karar verildiği tespit edilmiştir. Gurbet Havaları’nın ses genişlikleri ve bu ezgilerin dağılımı incelenmiştir. Yıldırım’ın (2008) çalışmasının, Türk Halk Müziği’ne ait bir başka uzun hava formu olan “Gurbet” havalarıyla ilgili müzikal analizler içermesi açısından araştırma sürecinde incelenmesi gerekli görülmüştür.

BÖLÜM III

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Müzik Eğitimi

Eğitim ile ilgili farklı yaklaşımların eğitim tanımlamalarını incelediğimizde, tüm tanımlamalarda ortak amaç olarak davranış ve algılama değişikliği kavramlarının öne çıktığını söylemek mümkündür.

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyelerinden Prof. .Dr. Nurettin Fidan (2012) eğitimi; insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci olarak tanımlamıştır. (Fidan,2012,s.4)

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Cevat Alkan'a (1979) göre eğitim; bireyin belirli hedefler yönünde maksatlı olarak kendi yaşantıları yoluyla davranışlarını değiştirmesi, kişinin yeteneklerini çeşitli yönlerden birey ve toplum için uygun ve dengeli olarak geliştirmesidir (Alkan,1979, s.4).

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Ali Uçan (1997) eğitimi ve işlevlerini şu şekilde tanımlamıştır:

“Eğitim; bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme ve geliştirmede en etkili süreçtir. Eğitimle bireylerin bedensel, devinişsel, duyuşsal, ve bilişsel yapılarıyla / yönleriyle dengeli birer bütünlük içerisinde en uygun ve ileri düzeyde yetiştirilmeleri amaçlanır” (Uçan,1997, s.28).

Müzik eğitiminin, birçok toplumda ve kültürde, eğitimin önemli bir boyutu olarak yer aldığını söylemek mümkündür. Müzik eğitimi, bireylerin estetik, duyuşsal ve kişisel yeteneklerinin gelişmesini ve müziksel becerilerinin artırılmasını hedefleyen planlanmış eğitim süreci olarak tanımlanabilir. Uçan (2005), müzik eğitimini:“Müzik eğitimi, kısaca, müziksel davranış kazandırma, müziksel davranış değiştirme ya da müziksel davranış geliştirme sürecidir” şeklinde tanımlamıştır (Uçan, 2005, s.14).

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Devlet Konservatuvarı öğretim üyelerinden Hüseyin Yılmaz Küçüköncü(2006), müzik eğitiminin birey ve toplum yaşantısına sağladığı katkıları şu şekilde ifade etmektedir: ‘Müziğe eğitimsel işlevi açısından bakıldığında bu süreç, bireyin davranışlarında istenilen ve olumlu yönde, müzik ile ilgili yeni davranışlar kazandırma ve değişiklikler meydana getirme sürecidir. Bu eğitim süreci bireyin müzik yeteneğini geliştirmeyi, müzik kültürü kazanmasını, müzikten yararlanabilmeyi öğrenmesini, gerçekleştirmeyi amaçlar. Toplumsal yönden ise, ortak müzik kültürünün korunmasını, pekiştirilmesini, çağdaş müzik kültürünün kazandırılmasını ve ortak değerlerin müzik yoluyla güçlendirilmesini sağlar’(Küçüköncü, 2006, s.19–20).

Müzik eğitimi sürecinin sonunda hedeflenen kazanımlara, sürece dahil olan bireylerin amaçlarına ve müzik eğitiminin kapsamına göre müzik eğitimi kendi içerisinde boyutlara ayrılmıştır.

Uçan(1994) müzik eğitiminin türleri ile ilgili olarak “Müzik eğitimi, yönelik olduğu ana amaç ve kitle bakımından, kendi içinde üç ana türe ayrılır. Bunlar; genel-özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel) müzik eğitimidir” ifadelerine yer vermiştir.(Uçan, 1994, s.25, 1997, s.30)

Araştırma, mesleki müzik eğitimi alanına ait bir boyut olan çalgı eğitimi alanında gerçekleştirildiği için mesleki müzik eğitiminin tanımına da kısaca değinmek önemli görülmektedir .

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar (Uçan, 2005, s. 32).

Mesleki müzik eğitimi, sanat kurumlarında ya da sanat eğitimi veren kurumlarda müziği profesyonel anlamda icra edebilecek veya müzik eğitimi verebilecek potansiyele sahip bireylerin ihtiyaç duydukları mesleki donanımları kazandırmak amacıyla planlanmış ve yapılandırılmış eğitim modelidir.

Müzik Öğretimi

Müzik öğretimi, eğitim kurumlarında veya çalışmaya uygun farklı mekanlarda, müzik eğitiminin kapsamında değerlendirilebilecek belirli bir konunun öğretilmesi amacıyla planlanarak gerçekleştirilen etkinlikler şeklinde tanımlamak mümkündür. Müzik araştırmacısı Ahmet Say, müzik öğretimi; “Belli bir amaç doğrultusunda müziksel öğretmeyi planlama, başlatma, yönlendirme, kolaylaştırma, gerçekleştirme ve denetleme süreci” olarak tanımlamıştır (Say, 2001, s.116).

Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi, bir müzik aletinin belirli ve yeterli düzeyde çalınabilmesi hedeflenerek programlanmış, çalgı için yazılmış alıştırma, eserlerin ve düzenlemelerin öğretim materyali olarak kullanıldığı, öğrencinin çalgısı için gerekli duruş, tutuş ve çalma teknikleri ile ilgili kazanımları edinmesini de sağlayan eğitim süreci olarak tanımlamak mümkündür. Müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitiminin çoğunlukla “*Bireyselleştirilmiş Öğretim Sistemi*” yaklaşımına uygun şekilde yapılandırıldığını ifade edebiliriz. Demirel(2000) “Keller Planı” olarak adlandırılan bireyselleştirilmiş öğretim sistemini şöyle tanımlamaktadır: Bireysel öğretimin yapıldığı derslerin düzenlenmesi şu dört aşamada gerçekleşir:

- a) Derste işlenecek materyali ya da konuyu belirleme,
- b) Konuyu ya da materyali kendi içinde bütünlüğü olan birimlere bölme,
- c) Öğrencinin verilen her birimi başarıma derecesini belirlemek üzere değerlendirme yöntemlerini belirleme,
- d) Bir öğrenme birikiminden diğerine, öğrencinin kendi hızıyla ilerlemesine olanak tanıma (Demirel, 2000, s.145).

Bağlama Eğitimi

Bağlama eğitimi, bağlama çalgısı ile Türk Halk Müziği repertuarına ait eserlerin seslendirilmesine yönelik teorik ve uygulamalı alanlarda boyutlandırılmış öğretim etkinliklerini içeren, çalgıyı doğru pozisyonunda tutuş, parmakların etkin kullanımı, yöresel mızrap tavırlarını uygulama, farklı ölçülerde eserlerin icra edilmesine yönelik alıştırma çalışmaları, bağlama çalgısının farklı düzenlerle (akortlarla) kullanımına yönelik

alışmaları kapsayan eğitim süreci olarak tanımlamak mümkündür. Bağlama eğitimi, düzenli ve sistemli (formal eğitim) olarak Güzel Sanatlar Liselerinde, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel kurslarda, belediyelere ve halk eğitim merkezlerine ait kurslarda, niversitelerin Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik ğretmenliği Bilim Dalı programlarında, konservatuarların Türk Halk Müziği bölümlerinde sürdürülmektedir. Programlanmış eğitimin dışında ise (informal eğitim), usta-çırak ilişkisiyle, gösterip yaptırma ve tekrar ederek pekiştirme gibi yaklaşımlarla geleneksel olarak sürdürülmektedir.

Bağlamada Farklı Düzenler (Akordlar)

Bağlama algısı, yörelere ve seslendirilecek eserin özelliklerine göre, hem çalgıdaki okseslilikten en st düzeyde yararlanılması hem de seslendirilen eserin, çalgının perdeleri ve parmak pozisyonları açısından teknik olarak en uygun şekilde alınabilmesi amacıyla farklı düzenlerle akordlanabilmektedir. Aşağıdaki tabloda bağlamada yaygın olarak kullanılan düzenlerin bir kısmına yer verilmiştir.

Tablo 1.

Bağlama algısında Düzenler ve Alt, Orta ve st Tellerin Akordlandığı Sesler

	Alt Teller	Orta Teller	st Teller	Karar Sesleri
ABDAL DÜZENİ	LA	LA	SOL	LA
BAĞLAMA DÜZENİ	LA	RE	Mİ	Mİ
BOZUK DÜZEN	LA	RE	SOL	RE
EVİÇ DÜZENİ	LA	Sİ	SOL	Sİ
HÜSEYNİ DÜZENİ	LA	LA	Mİ	LA
HÜZZAM DÜZENİ	LA	LA	FA#	FA#
KAYSERİ DÜZENİ	LA	Mİ	LA	LA
KÜTAHYA DÜZENİ	LA	RE	RE	RE
MİSKET DÜZENİ	LA	RE	FA	FA
MÜSTEZAT DÜZENİ	LA	RE	FA	FA

Bozlak Söyleme Geleneği ve Abdallar

Bozlakların ait oldukları yörede bozlak seslendirme geleneğinin temsilcileri ve geçmişten günümüze bozlaklarla ilgili ses kayıtlarına da ulaşabileceğimiz isimler olarak Muharrem Ertaş, Çekiç Ali (Ali Ersan), Hacı Taşan, Neşet Ertaş, Seyit Çevik, Erol Cöke, Seyfettin Taşan, Bahri Altaş ve Tufan Altaş' ı sıralayabiliriz.

Adı geçen isimlerin tamamı Orta Anadolu yöresinde 'Abdal Aşireti' olarak tanımlanan aşiretin mensuplarıdır. Abdallar, günümüzde dahi düğünlerde ve yöresel şenlikler ve toplantılarda Bozlak söyleme geleneğini yaşatmaktadırlar. Orta Anadolu bölgesi Türkmen kültürü içerisinde bir alt kültür olarak varlıklarını sürdüren Abdalların kökenlerinin Afganistan'daki Eftalit Türkmenlerinden geldiği birçok araştırmacı tarafından belirtilmektedir.

Köprülü (1989) Anadolu Abdalları'nın Türkmen oldukları yönündeki görüşünü, Osmanlı kayıt defterlerine dayandırarak, Osmanlı kayıt defterlerinde Abdal, Abdallı (Abdallu), Abdal Oğlanları, Abdaloğlu, Abdal Ahmet, Abdalan-ı Hacı Bektaş, Abdallu-yı Kebir, Abdallu-yı Sagir gibi adlarla anılan Türkmen aşiret ve cemaatlerinin, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde yerleşik bulunduklarının gösterildiğini ve Türkmen grubundan olduklarının belirtildiğini saptamaktadır (Köprülü 'den aktaran Parlak, 2013, s.117).

Köprülü(1989), Abdallarla ilgili olarak şunları da bildirmektedir:“Bugün Anadolu'nun muhtelif yerlerinde kendilerine Abdal adını veren ve hemen umumiyetle göçebe halinde yaşayan zümreler vardır. Halk ve hatta Alevi halk arasında bu göçebeler Çingene sayılırlar. Düğünlerde davul – zurna çalmakla geçinirler. İçlerinde âşıklıkla yani saz şairliği ile şöhret kazanmış olanları vardır.Dilleri Türkçedir; Çingenece bilmezler ve kendilerine Çingenelik isnadını şiddetle reddederler”(Köprülü, 1989, 388–389).

Türk halkbilimi araştırmacısı Mehmet Şakir Ülkütaşır (1968), Abdallar'ın soy bakımından Türkmen olduklarını ve Anadolu'ya Kara Yağmur'un reisliği altındaki Horasan Erleri ile beraber gelmiş olduklarını belirtmektedir (Ülkütaşır'dan aktaran Parlak, 2013-1, 117).

Abdalların Çingenelerle karıştırılmalarında, ırk olarak genellikle esmer tene sahip olmalarının ve göçebe yaşam tarzlarıyla beraber mesleki tercihlerinin de Çingenelerle benzer olmasının payının olduğunu söylemek mümkündür.

Yazar Peter Alford Andrews (1992); Abdallar ile Çingeneler arasındaki mesleki benzerliklerden yola çıkarak; “Toplumda marjinal nitelikteki işleri meslek edinmeleri,

onları yerleşik toplumdan ayırıyor ve etik görüş açısından bakıldığında Çingenelere yaklaştırıyor” yorumunu yapmaktadır (Andrews’dan aktaran Parlak, 2013, 126).

Abdal aşireti Türkmenleri, diğer Türkmen boylarıyla birlikte yaşamış, Orta Asya’dan Anadolu’ya göç sürecinde dahi Türkmen aşiretlerinin beraberinde göç etmiş; sünnet, düğün, kutlama gibi törenlerde müzikle ilgili ritüelleri Abdal aşireti mensubu müzisyenler gerçekleştirmişlerdir.

Anadolu’da yerleşik yaşama geçilmesinden sonra Osmanlı İmparatorluğu döneminde uygulanan bazı siyasi uygulamalar Türkmen aşiretlerinin dinsel yaşam biçimlerine de yansımıştır. Şamanizm’den İslamiyet’e geçişte Türkmen boyları tarafından ilk kabul edilen İslami akım olarak kabul edebileceğimiz Bektaşilik yerini Sünni taassuba bıraktıktan sonra zamanla müzik kültürünün yaşatılması görevi, müziği meslek olarak icra eden ve Bektaşilik uygulamalarını terk etmeyen Abdal aşireti mensuplarına devredilmiştir. Abdalların yaşadıkları bölgelerin geleneksel müzik kültürlerinin kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli bir görevi yerine getirdiklerini, hatta geleneksel eserlerin hem enstrümanla icrasında hem de seslendirilmesinde aslına en yakın icraları gerçekleştirerek, kültürel mirasın kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlamaya büyük ölçüde katkı sağladıklarını söylemek mümkündür.

Parlak (2013), Abdallar’ın geleneksel halk müziği kültürüne katkılarını şöyle bildirmiştir : “Davul zurnalarıyla Ege müziğinin zeybekler başta olmak üzere en seçkin örneklerini Aydın ve çevresi Abdalları, güçlü avazlarla çığlık çığlığa okunan bozlakları, ilginç form ve ses özellikleriyle halayları, türküleri, oyun havaları ve deyişlerini Orta Anadolu Abdalları, aşıklık geleneğinin incelikli söylemleri, yanık Barak havaları ve yiğitlemelerini Çukurova ve Barak Abdalları, emek ve özveri ile yaşatmaktadırlar.

Parlak (2013), Abdallar’ın müzik kültürünü kuşaktan kuşağa aktarmalarıyla ilgili olarak da : ‘Onların genellikle usta-çırak ilişkisi içerisinde, görsel ve kinetiksel algı kapsamında doğup gelişen ve güçlü bir hafıza sistemi içeren biçimlenmişlikleri, binlerce yıldan beri akıp gelen saz, söz ve ezgi kültürünün taşınması, kuşaktan kuşağa aktarılması, yorumlanması ve yeniden üretilmesinde en temel yoldur.’ ifadelerine yer vermiştir.

Bozlakların en karakteristik ve zengin örneklerinin görüldüğü bölgenin Orta Anadolu bölgesi olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle Ankara, Kırıkkale ve Kırşehir illerinde, Abdalların yaşadıkları ilçelerde ve çevrelerinde bozlak çalma söyleme geleneği, popüler müzik kültürünün ve medyanın geleneksel müzik kültürü üzerindeki olumsuz etkisine ve neden olduğu kültürel yozlaşmaya rağmen güçlü şekilde yaşatılmaya çalışılmaktadır.

Parlak (1990), Abdallar'ın Orta Anadolu yöresi geleneksel müziklerine katkılarını şöyle ifade etmektedir: “Abdallar Türk kültürünü öylesine benimsemişlerdir ki büyük saygı ve sevgi duydukları Türk kültürel birikimlerini(destan, türkü, mani vb.) çok içten severek söylemekte ve kuşaklar boyu devam ettirmektedirler. Özellikle Ankara'nın Keskin kazası ile Kırıkkale ve Kırşehir yörelerinde yaşayan Abdallarda yüzyıllar boyunca sevgi dolu, inançlı yürekleri ile bozlak geleneğine sınıksız sarılmışlar, bu geleneğe omuz vererek, güç vererek kalitesinin artmasında ve yaşadıkları bu yörenin bozlağın merkezi olmasında en büyük katkıyı sağlamışlardır” (Parlak, 1990, 12-13).

Yazar Adnan Yılmaz, Bozlak'ın Kırşehir Abdallarındaki söylenişi ile ilgili olarak; “Tok divan sazıyla , dipdiri, parlak, kıvrım kıvrım, dahası iki okkaya yakın bir genişlikteki, ne söylediğini bilen samimi bir sesin, olağanüstü gırtlak tekniği eşliğinde yükselir ve değer kazanır” tanımlamasını yapmaktadır (Yılmaz'dan aktaran Parlak, 2013).

Orta Anadolu Bölgesi Bozlak Sanatçıları

Muharrem Ertaş

Muharrem Ertaş, 1913 yılında Kırşehir'in Yağmurlu Büyük Oba köyünde doğmuştur. Yöre müzisyenlerinden Zurnacı Ahmet'in ve Ayşe Hanım'ın oğludur. İlk bağlama çalışmalarını dayısı Bulduk Usta'dan almıştır. Müzik çalışmalarını yöre düğünlerinde, toplantılarında Yusuf Usta ile sürdürerek sanatını geliştirmiştir.

TRT halk müziği sanatçısı ve Türk halk müziği derlemecisi Mansur Kaymak (1989) Muharrem Ertaş ile ilgili olarak şunları aktarmaktadır: “ 15 yaşından sonra sazını ve sesini geliştiren repertuarındaki parçaları artıran Ertaş, yörenin aranılan müzisyeni olmuştur. Gün geçtikçe ünü Kırşehir, Yozgat ve Ankaraya kadar yayılmıştır. Bu yıllarda eşi Hatice Hanım ile evlenen Muharrem Ertaş eşinin ölümü üzerine Kırşehir'i terk etmiş Çiçekdağı, Yerköy, Keskin ve Kırtıllar gibi yerleşim alanlarında sanatına devam etmiştir. Kırtıllar köyünde Döne Hanım ile evlenmiş Çiçekdağı'nın İbikli köyüne yerleşmiştir. Bu eşinden Necati, Neşet, Ayşe, Nadiye ve Muhterem adında beş çocuğu olmuştur. Gerek sesi gerek sazıyla yerli ve yabancı birçok bilim adamı, araştırmacı ve uzmanların dikkatini çekmiştir” (Kaynak, 1989, s.6).

Muharrem Ertaş'ın Orta Anadolu bozlak sanatçıları arasında bilinen en iyi yorumcu ve en iyi ses olduğunu ifade edebiliriz. Araştırmacı Ogün Atilla Budak (2006), Muharrem

Ertaş'ın bazı bozlaklarında yer alan ses vurgulamalarının, Türkmenistan sahası sazaşıklarında görülen ve 'cuk cuk' tekniği olarak adlandırılan ses tekniği ile benzer olduğunu bildirmiştir (Budak, 2006, s.126).

Muharrem Ertaş'ın Türk halk müziği repertuarında yer alan bozlak formundaki eserleri şunlardır:

Ağ Elleri Sala Sala Gelen Yar

Ağ Odana Kara Taban Yaptırdım

Akşam Oldu Kırat Yemez Yemini

Aşağıdan Kalktı Bir Akça Geyik

Ağ Elleri Boğum Boğum Kınalı

Bâd-ı Saba Bir Mevlayı Seversen

Bu Yıl Bu Dağların Karı Erimez

Gökyüzünde Bölük Bölük Turnalar

Gönül Ne Gezersin Seyran Yerinde

Güzel İzmir Duman Gitmez Başından

Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Kısmet Kalktı Bu Ellerde Durulmaz

Kova Kova İndirdiler Yazıya

Neden Garip Garip Ötersin Bülbül

Seher Vakti Bülbül Öter Ekseri

Şu Dağlar Kömürdendir

Şu Yalan Dünyadan Usandım Doydum

Taze Haber Geldi Dostun Elinden

Vuruldu Arkadaş Yaktın Sen Beni

Yağmur Yağdı Yine Bulandı Hava

Yüklendi Barhanam Çekildi Göçüm

Hacı Taşan

Hacı Taşan 7 Mart 1930 tarihinde Ankara'nın Keskin ilçesinin (günümüzde Kırıkkale iline bağlı olan) Hacı Ali Obası köyünde doğmuştur. Yöre müzisyenlerinden Abdullah Çavuş'un oğludur. Müzik çalışmalarına Muharrem Ertaş ile başlamıştır. Müzikal karakterinin oluşumunda Muharrem Ertaş'ın önemli derecede etkisinin olmasıyla beraber Hacı Taşan kendine has ses tekniğini ve bağlama çalma tarzını geliştirmiş ve yörenin bilinen müzisyenlerinden biri olmuştur. Keskin yöresinin Türk halk müziğinin önemli kaynakları arasında yer almasında da Hacı Taşan'ın önemli düzeyde etkisinin olduğunu söylemek mümkündür.

Hacı Taşan'ın Türk halk müziği repertuarında yer alan bozlak formundaki eserleri şunlardır:

Açtım Perdeyi de Turnamı Gördüm

Akşamdan mı Geçtin Kayalık Özü

Ankara'dan Çıktım Sabah Namazı

Ankara'da Yedim Taze Meyvayı

Aşağıdan Yusuf Paşam Gelirken

Başında Pare Pare Karın Var

Ben Gidiyom Emanetin Allah'a

Ben Ölürsen Karaları Bağlama

Bizim Elden Geçtim'ola Obalar

Cerit Irakka'dan Sökün Edince

Çok Zaman Sabrettim

Giyindim Kuşandım Gittim Düğüne

Her Ana Doğurmaz

Hilebaz Demirler

Kır Atınan İndim Kara Dikmeden

Koçu'nun Dağına

Nahn-ü Gasemna'da Taksimde Mevla

Çekiç Ali (Ali Ersan)

Çekiç Ali, 1933 yılında Kırşehir'in Kaman kazasının(günümüzde Kaman İlçesi) Meşe köyünde dünyaya gelmiştir. Bağlama çalış tarzındaki canlılık ve çevikliğinden dolayı 'Çekiç' lakabını almıştır. Asıl soyadı 'Ersan'dır. Muharrem Ertaş'ın ustası Yusuf Usta, Çekiç Alinin de dayısıdır. Yöre sanatçılarından Neşet Ertaş'ın sanatının şekillenmesinde Çekiç Alinin de katkılarının olduğu bilinmektedir.

Çekiç Ali'nin Türk halk müziği repertuarında yer alan bozlak formundaki eserleri şunlardır:

Başında Pare Pare Karın Var Senin

Dostlar ile Bozuk Gitti Aramız

Doğar Yaz Ayları

Geleli Gülmedim Ben Bu Cihana

Girdim Tünele de Dayalı Kürek

Kızılırmak

Nerde Kaldı Vatanımız Elimiz

Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele

Üzerinden Keklik Gibi (Derevenk Dağı)

Yorulduğum da Yol Üstüne Oturdum

Zeynebin Ağıtı

Neşet Ertaş

Neşet Ertaş,1938 yılında Kırşehir'in Çiçekdağı ilçesine bağlı Kırıtlar köyünde dünyaya gelmiştir.Yöre müziğinin temsilcilerinden Muharrem Ertaş ile Döne Ertaş'ın ikinci oğullarıdır.Kardeşleri içerisinde babasının sanatını devam ettiren sadece Neşet Ertaş olmuştur.Yöre düğünlerinde sanatını geliştiren Neşet Ertaş,1957 yılında "Neden Garip Garip Ötersin Bülbül" isimli ilk plağını çıkarmıştır. Muharrem Ertaş, Çekiç Ali ve Hacı Taşan'dan farklı olarak "bozuk düzen" olarak isimlendirilen bağlama düzeni ve kendine has bir üslupla bozlakları seslendirmiştir. Geleneksel bozlak ustalarının son temsilcisi olarak görülen Neşet Ertaş'ın üslubu ile ilgili olarak Parlak(1990) şunları bildirmiştir: "Bozlaklar Neşet Ertaş'tan sonra epeyce bir değişikliğe uğramıştır. Eski ustalarda

görüldüğü gibi atak ezgilerle hızla seyreden bozlaklar Neşet Ertaş'la birlikte daha ağır bir seyir tarzına bürünmüş, inlemeli bir havaya girmiştir. Ayrıca, bağlamayı genellikle “bozuk düzen” “Re” kararlı çalıyor oluşundan dolayı da özellikle eski ustalarda görülen tizlerdeki güçlü ifadeler yerini bir oktav aşağıda yapılan adeta geçiştirme niteliğindeki kısa ezgilere bırakmıştır. Bugün, saydığımız büyük ustaların oğulları dahil birçok sanatçının Neşet Ertaş'a özeniyor olmasından dolayı bozlağın kendine has heybeti ve karakterinde önemli değişimler olmuştur”(Parlak, 1990, s.102)

Neşet Ertaş'ın Türk halk müziği repertuarında yer alan bozlak formundaki eserleri şunlardır:

Ak Ellerin Sala Sala Gelen Yar

Bıraktın Yalınız

Binbir Hayalınan Doğdum Anamdan

Giye Giye Eskitmişsin Alları

Hapishanelere Güneş Doğmuyor

Hele Bakın Şu Feleğin İşine

Irıngım Çok Deyip Mala Güvenme

İki Büyük Nimetim Var

Kader Kader Derler de Bu Nasıl Kader

Kalktı Kısmet Bu Ellerde Gayrı Durulmaz

Mecnun Gibi Dolaşıyom Çöllerde

Ne Söyleyim Şu Dünyanın Halını

Şad Olup Gülmedim Eller İçinde

Ta Küçükten Bir Aşk Düştü Özüme

Taramış Zülfünü Kırkmış Kabadan

Yaraladı Bu Aşk Beni

Yine mi Gurbete Düştü Yolumuz

Yüce Dağlar

Söz bölümüne girişte 9. derecenin pesleşmiş (si bemol) olarak seslendirildiği tespit edilmiştir.

“Nerde Kaldı Vatanımız Elimiz” (Çekiç Ali) İsimli bozlağın Dizisi ve Seyir Özellikleri

Şekil 3. “Nerde Kaldı Vatanımız Elimiz” isimli bozlağın dizisi

Eserin giriş bölümünde ağırlıklı olarak 6.7.8. ve 9. dereceler aralığında sesler arası çarpımlarla süslenen motiflerin kısaca duyurulduğu,

3. derecede kısa süreli asma karar duyurularak 5. dereceden çıkıcı hareketle 8. derecenin yarım ses pesleştirilmesiyle alterasyon oluşturulduğu,

Karar sesine gelmeden önce 4. derecenin de yarım ses pesleştirildiği,

Söz bölümüne 10. derece ile giriş verildiği tespit edilmiştir.

“Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” (Çekiç Ali) İsimli bozlağın Dizisi ve Seyir Özellikleri

Şekil 4. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” (Çekiç Ali) isimli bozlağın dizisi

Eserin girişinde 8. derece sesi üzerinde ısrarlı üçlemelerin icra edildiği,

5.6. dereceler ve 4.5. dereceler arasında çarpımlar icra edilerek sonrasında inici seyirle 3. derece sesinin (asma kararın) duyurulduğu,

2. 4. ve 5. derece seslerin karar sesine dönülürken pesleştirilerek (alterasyon) icra edildiği,

Eserin 7. derecesindeki (diyez) sesin naturel sese kısa süreli alterasyonunun da duyurularak 5. derecede asma karar olarak tanımlanabilecek ısrarlı kalışlar yapıldığı tespit edilmiştir.

“Gine (Kalktı) Göç Eyledi Avşar Elleri” (Muharrem Ertaş) İsimli bozlağın Dizisi ve Seyir Özellikleri

Şekil 5. “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlağın dizisi

Eserin 8. derecesi üzerinde yer alan atak ezgilerle giriş verilmeden önce , karar sesi üzerinde yer alan dörtlü aralıkta kulağı esere hazırlayıcı kısa ezgiler icra edildiği,

Eserin 8. derecesinden çıkıcı karakterde ezgilerle 12. ve 13. dereceleri duyurduktan sonra 9. ve 10. derecelerde belirgin kalışlar icra edildiği,
8. dereceden 4. dereceye hızlı şekilde inici karakterde ezgilerin çalındığı,
Karar sesine dönerken 2. derece sesinin glissando (kaydırma) tekniğiyle yarım ses pesleştirilerek duyurulduğu tespit edilmiştir.

“Kısmet Kalktı” (Muharrem Ertaş) İsimli bozlağın Dizisi ve Seyir Özellikleri

Şekil 6. “Kısmet Kalktı” isimli bozlağın dizisi

Eserde, karar perdesi olan si sesi 1 koma değerinde bemol ile gösterilmiştir, natürel si sesine çok yakın olduğu için eserin dizisini “Tatyan dizisi” olarak adlandırmak mümkündür.

Eserin 8. derece ile başladığı ve 5. derece fa diyez ve 4. Derece mi bemol sesleriyle inici bir seyir göstererek 3. derece olan re sesinde kaldığı tespit edilmiştir. 3. derece üzerinde “Garip Geçkisi” kurulmuş olduğunu söylemek mümkündür.

Eserin ikinci kıtasının 4. dereceolan mi bemol sesiyle başladığı ve karar sesine inici karakterde seyir ile indiği tespit edilmiştir.

“Bıaktın Yalnız” (Neşet Ertaş) İsimli bozlağın Dizisi ve Seyir Özellikleri

Şekil 7. “Bıaktın Yalnız” (Neşet Ertaş) isimli bozlağın dizisi

Eserin, ses genişliği ve seyir özellikleri bakımından Neşet Ertaş’ın bestelediği bozlaklar arasında yorumlanması en zor bozlak olduğunu söylemek mümkündür.

Eser 10. derece ile yapılan girişten sonra 8. derece ve komşu derecelerde ısrarlı kalışlardan sonra 3. dereceye ve devamında karar sesine inmektedir. 8. derece üzerinde Saba Zemzeme (Kalenderi Ayağı) makamının dörtlüsünün işlendiği tespit edilmiştir. Eserin ikinci sözleri seslendirilirken 13. derece de duyurulmaktadır.

Türk Halk Müziğinde Ayak Kavramı

Türk halk müziğinde eserlerin meydana getirilişlerinin veya bestelenmelerinin çoğunlukla yaşanan olaylar karşısında hissedilenlerin müzik yoluyla doğaçlama olarak ifade edilmesine bağlı olduğunu ifade edebiliriz. Türk sanat müziğinde kullanılan makam terimi başlangıç ve bitiş sesleri belirli bir diziyi, dizinin güçlü derecelerini, müzikal seyrin özellikle hangi dereceler arası ses ilişkileriyle örüleceği bilgisini kapsamaktadır.

Buna bağlı olarak, Türk sanat müziği eserlerinin belirli müzik kuralları gözetilerek bestelendiklerini, daha oluşturuldukları süreçte belirlenmiş makam ya da makamlara uygun tasarlandıklarını ifade edebiliriz.

Türk halk müziği repertuarında yer alan, geçmişten günümüze değin varlıklarını koruyarak günümüzde ve gelecekte yine toplumun belleğinde varlığını sürdürecektir. Eserlerin oluşmalarının çoğunlukla doğaçlama yoluyla ve müzikal form- yapı – seyir gibi ayrıntıların hesaplanıp tasarlanmasından bağımsız üretildiklerini belirtmiştik.

Kimi Türk halk müziği eserlerinde sadece 4 lü ses aralığında seyir gösteren bir ezgi mevcutken, kimi eserler Türk sanat müziğinde tespit edilmiş birkaç makamın içiçe geçmiş özelliklerine sahip ses zenginlikleri ile karşılaşılabilir. Eserler, ses zenginlikleri ile karşılaşılabilir.

Türk sanat müziğindeki makamlarla ses dizileri ve seyir açısından benzer özellikler barındıran Türk halk müziği ezgilerine de Türk sanat müziğindeki makama karşılık

“Ayak” terimiyle isimlendirme ve sınıflandırma yapılmaya çalışılmıştır. Kimi müzik otoriteleri “ayak” kavramının kafa karıştırıcı ve netlikten uzak içeriği yerine Türk sanat müziğindeki makam isimlerinin kullanılmasının yeterli olacağını ifade etmişler, kimi otoriteler ise makamın seyir özelliklerinin Türk halk müziğinde yer alan eserlerde her zaman birebir mevcut olmadığı görüşünden hareketle, Türk halk müziği dizilerini yeniden isimlendirmenin önemini vurgulamışlardır. Aşağıda makamların seyir özellikleri ile ilgili karakteristik yapılarına değinilmeden sadece makam ve ayakların ortak özellikler gösteren dizilerine yer verilmiştir.

Şekil 8. Bozlak Ayağı – Kürdi Makamı dizisi

Şekil 9. Garib Ayağı – Hicaz Humayun Makamı dizisi

Şekil 10. Misket Ayağı – Eviç Makamı dizisi

Şekil 11. Kalenderi Ayağı – Saba Zemzeme Makamı dizisi

Şekil 12. Tatyay Ayağı – Hüzam Makamı dizisi

Şekil 13. Gazel Ayağı- Hicaz-Uzzal Makamı dizisi

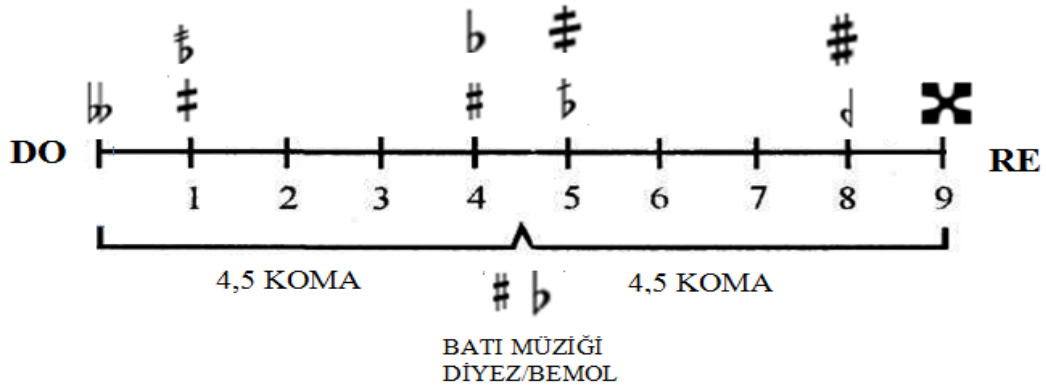

Şekil 14. Muhalif Ayağı – Segah Makamı dizisi

Seyir özellikleri göz önünde bulundurulmadan sadece diziler dikkate alındığında Müstezad Ayağı: Acemaşiran, Rast, Nikriz ve Çargah Makamlarına, Düz Kerem ve Kerem Ayağı Karcıgar ve Hüseyini Makamlarına, Yahyalı Kerem ve Engin Hüseyini Ayağı Muhayyer Makamına benzerlik göstermektedir. Net olarak diziler eşleştirilemediğinden adı geçen ayakların dizilerine yer verilmemiştir.

Türk Müziğinde Kullanılan Ses Değiştirici İşaretler

Türk müziğinde, tampere (batı) sisteminde kullanılan ikili aralık 9 eşit koma (cent) aralığına bölünmüştür.

Şekil 15. Türk Müziği'nde ikili ses aralığında yer alan 9 eşit koma (cent)

Tablo 2.

Türk Müziği'nde kullanılan Ses Değiştirici İşaretler ve Koma Değerleri

Aralığın Adı	Koma Değeri	Diyezi	Bemolü	Simgesi
Koma	1	#	b	F
Bakiye	4	#	b	B
Küçük Mücennep	5	#	b	S
Büyük Mücennep	8	#	b	K
Tanini	9	x	b	T
Artık İkili	12-13			A

Öğretim Strateji ve Metotları

Eğitim-öğretim süreçlerinde belirlenen hedeflere en etkili şekilde ulaşmak, karşılaşılan problemlere çözüm üretmek, farklı zekâ türlerine sahip bireylerin ihtiyaç duyduğu iletişim biçimlerini kullanarak öğretim yöntemlerini çeşitlendirmek gibi ihtiyaçlar eğitimcilerin farklı yaklaşımları denemelerini gerekli kılmış; yararlılığı kesinlik kazanan yaklaşımlar zamanla disiplin haline gelmiş ve belirli öğretim stratejileri olarak eğitim bilimleri literatüründe yerini almıştır.

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyelerinden Özcan Demirel (2004) öğretim stratejileri ile ilgili olarak; “Öğretim stratejileri temelde, buluş yoluyla öğretim stratejisi, sunuş yoluyla öğretim stratejisi ve araştırma yoluyla öğretim stratejisi olmak üzere üç ana grupta toplanmaktadır” ifadelerine yer vermiştir (Demirel, 2004, s.70).

“Sunuş yoluyla öğretim stratejisinde; bilgi aktarımı, kavram, ilke ve genellemelerin açıklaması yapılır. Buluş yoluyla öğretim stratejisi; öğrenci etkinliğine dayalı güdüleyici bir öğretme yaklaşımıdır. Araştırma yoluyla öğretme stratejisi; öğrencilerin araştırma ve inceleme yapmalarına ağırlık veren bir öğretim yaklaşımıdır” (Demirel, 2004, s.70-71).

Öğretim Metodu kavramını, kazandırılması hedeflenen davranışın öğretiminde kullanılan yöntemler, izlenen aşamalar ve öğrenme ilkelerine dayalı etkinlikler şeklinde tanımlamak mümkündür.

Demirel (2004) yaygın olarak kullanılan öğretim metotlarını;

1. Anlatma
2. Tartışma
3. Örnek olay
4. Gösterip yaptırma
5. Problem çözme
6. Bireysel çalışma'seklinde bildirmiştir (Demirel, 2004, s.72).

Araştırma sürecinde tasarlanan öğretim modelinin uygulanmasında 'sunuş yoluyla öğretim stratejisi' kullanılmıştır.

Uygulamalar sırasında öğretim metotlarından; anlatma metodu, gösterip yaptırma metodu ve bireysel çalışma metotları kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli ve yöntemi, evreni ve örnekleme, çalışma grubu oluşturulması, veri toplama süreci ve veri toplama yöntemleri, toplanan verilerin analiz edilmesinde ve değerlendirilmesinde kullanılan istatistiksel yöntemler detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, bir yönüyle nitel, diğer yönüyle nicel olup; Karma Araştırma Deseni kullanılmıştır.

Balcı (2015), Karma Araştırmayı şu şekilde tanımlamıştır: “Bu tür bir araştırmada araştırmacının, nitel araştırmayı araştırmanın bir aşamasında, nicel paradigmayı da diğer aşamasında kullanmasıdır.Örneğin bir araştırmacının önce deneysel bir araştırma yapması, sonra deneysel araştırmanın katılımcıları ile deneysel araştırmayı nasıl algıladıklarını saptamak üzere bir görüşme yapması, en sonunda da elde edilen yanıtları, araştırmanın bulguları ile uyuma derecelerini görmek üzere karşılaştırması böyledir...” (Balcı, 2015, s.44)

Bu araştırmanın nitel boyutunda analiz edilen veriler, alanyazın tarama, ses kayıtlarının müzikal analizi ve mülakat yoluyla elde edilmiştir.

Araştırmanın deneysel boyutunda ise, bozlak icrasına yönelik alıştırma modelleri oluşturulmuş ve çalışma grubuna uygulanmıştır. Alıştırma modelleriyle ilgili uygulamaların, çalışma grubunda yer alan öğrencilerin bağlamda bozlak icralarını nasıl etkilediği ve ne ölçüde değiştirdiği gözlemlenmiş kayıt altına alınmış ve uzmanlar tarafından değerlendirilmiştir.

“Deneysel yöntem, dikkatle kontrol edilmiş koşullar altında, belirli bir etkiye, harekete (girdi) karşılık nasıl bir tepkinin, davranışın (çıkıtı) meydana geleceğini saptamaya yönelmiş bir süreçtir. Araştırmacı belirli etkileri, yolları ya da çevresel koşulları değiştirerek, ayarlayarak, kontrol ederek; objelerin, bireylerin (denek) davranışlarının nasıl etkilendiğini, değiştiğini gözler ve anlamaya çalışır” (Kaptan,1998,s.74).

Yöresel bozlak icra eden sanatçıların kayıtlı icraları model alınarak ve analiz edilerek, bağlama eğitiminde bozlak formunun icrasına yönelik oluşturulacak alıştırma modellerinin bozlak icrası üzerinde etkinliğinin incelendiği bu araştırma, geleneksel bozlak icralarıyla ilgili verileri, alanyazın tarama, mülakat ve müzikal analiz yoluyla ortaya koyması bakımından nitel, bağlama çalgısında bozlak formunun icrasına yönelik oluşturulmuş alıştırma modellerinin uygulanması ile etkilerini derecelendirilmiş ölçeklerle saptamaya çalışacak olması bakımından da niceldir.

Araştırmada uygulanan deneysel deseni “Tek grup öntest-sontest desen” olarak tanımlamak uygun görülmektedir. Büyüköztürk vd. (2016) “Tek grup öntest-sontest desen” ile ilgili olarak şunları bildirmişlerdir: “ Bu desende deneysel işlemin etkisi tek bir grup üzerinde yapılan çalışmayla test edilir. Deneklerin bağımlı değişkene ilişkin ölçümleri uygulama öncesinde öntest, sonrasında sontest olarak aynı denekler ve aynı ölçme araçları kullanılarak elde edilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2016, s.201)

Bu desen Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Haluk Özmen(2014) tarafından şöyle tanımlanmıştır; “gelişigüzel oluşturulmuş bir deney grubu bulunur ve bu gruba deneysel bir müdahale yapılmadan önce ön test, deneysel müdahale yapıldıktan sonra ise son test uygulanır. Ön test ve son testte aynı ölçme araçları kullanılır” (Özmen’den aktaran Metin, 2014, s.56).

Araştırmanın İşlem Basamakları

Bu araştırmada, konunun belirlenmesinin ardından alanyazın taraması yapılmış ve araştırma konusu kesinleştirildikten sonra araştırmanın yöntemi belirlenmiştir. Daha sonra belirlenen yöntem doğrultusunda, ön-test uygulamasıyla çalışma grubunun bağlama ile bozlak icralarına ilişkin mevcut durumu kaydedilerek ve uzman görüşüne sunulurken ortaya konulmuştur. Uzmanların, öğrenci performanslarını değerlendirirken kullandıkları ölçeğin boyutlandırılması amacıyla öncelikle değerlendirme kriterleri ile ilgili madde havuzu oluşturulmuştur. Derecelendirilmiş ölçeğin ön denemesi tasarlanarak uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanlar maddeleri puanladıktan sonra gereksiz görülen boyutlar

Çıkarılmış, gerekli görülen boyutlar eklenmiştir. Puanlayıcılar arası uygunluk katsayısı Kendall's W formülü ile hesaplanmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda, araştırmanın konusu için seçilen Orta Anadolu bölgesi bozlaklarının çalınmasına yönelik çalgı alıştırmaları hazırlanmış ve çalışma grubuna uygulanmıştır. Son olarak, son-test aşamasında uygulama sonrası ğrenci performansları yeniden kaydedilerek ve uzman görüşüne sunularak değerlendirme işlemi gerçekleştirilmiş ve araştırma süresince elde edilen verilerin istatistiksel analizleri yapılarak bulgular değerlendirilmiş ve raporlaştırılmıştır.

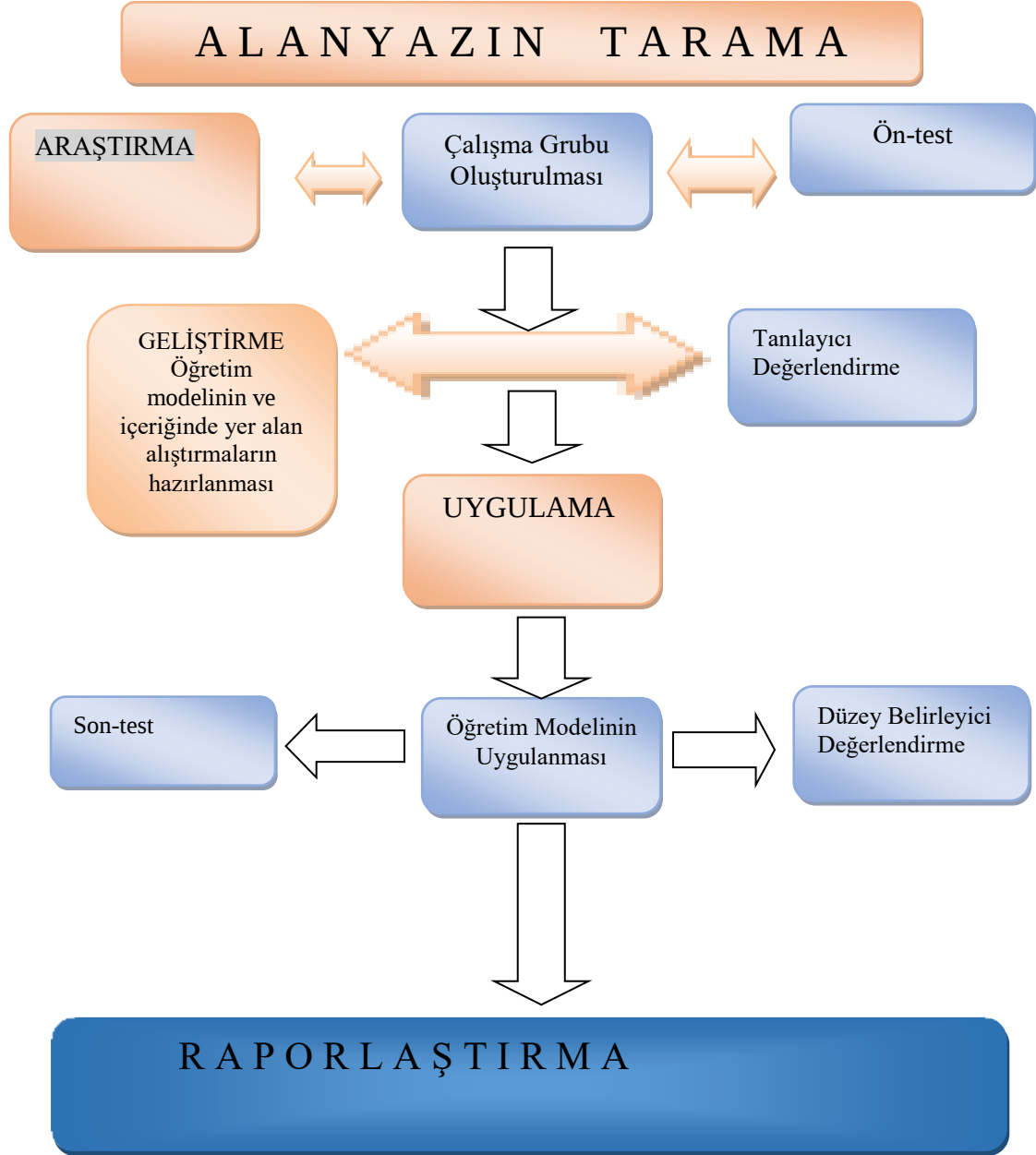

şekil 16. Araştırmanın Deseni (Büyüköztürk, 2016, s.201)

Tablo 3.

Uygulama Çalışmaları Ders Planı

Haftalar – Öğrenme Alanları	Konular	Kazanımlar
1.hafta (Bilişsel Alan)	1. bozlağın yöresi	1. bozlağın ait olduğu yöreyi öğrenebilme
2. hafta (Bilişsel Alan)	2. bozlağın müzikal seyri	2. bozlağın makamsal yapısını ve seyir özelliklerini öğrenebilme
3. hafta (Bilişsel Alan)	3. bozlağın karakteristik mızrap vuruşları	3. bozlağın karakteristik mızrap vuruşlarını öğrenebilme
4.hafta (Uygulama Alanı)	1. Esere ait dizinin seslerini doğru icra edebilme.	1. Bozlakdaki ses aralıklarını (tam, yarım, koma ses gibi) doğru seslendirebilme
5.hafta (Uygulama Alanı)	2. Eserin formuna ve değişken ritimsel yapısına uygun icra edebilme.	2. bozlağın motiflerini net şekilde ve yöre tavrına yakın bir şekilde icra edebilme
6.hafta (Uygulama Alanı)	3. Eserin ait olduğu yöreye ait mızrap (tezene) tavırlarını uygulayabilme.	3. bozlağı mızrap tavırlarına uygun ve müzikal bütünlük içerisinde icra edebilme.
7.hafta (Uygulama Alanı)	4.Bağlama çalgısı ile bozlak formundaki eserlerin icrası.	4. bozlağın karakteristik yapısına uygun icrada bulunabilme.

Şekil 17. Araştırmanın İşlem Basamakları

Alanyazın Tarama

Alan yazın taraması araştırma süreci boyunca devam etmiş, yazılı, işitsel ve görsel kaynaklardan ulaşılan ek bilgiler ve farklı bilgiler doğrultusunda ilgili bölümlerde yeniden içerik düzenlemeleri yapılmıştır. Bu aşamada, bağlama eğitimi, bağlamada yöresel icra biçimleri, Türk Halk Müziği, Türk halk müziğinde ayaklar ve makamlar, Orta Anadolu Bölgesi Halk Müziği repertuarı ve yöresel mızrap (tezene) tavırları üzerine çeşitli kaynaklara ulaşılmış, elde edilen veriler belirlenen yöntemler kullanılarak işlenmiş ve ulaşılabilen bulgulara araştırma raporunda yer verilmiştir.

Araştırma - Geliştirme

Bu aşamada, bağlama eğitiminde halk müziği eser formlarının çalınmasına yönelik gerçekleştirilmiş çalışmalara ulaşmak amacıyla alan yazın taraması yapılmış; öğretim modelinin boyutları(bilişsel-psikomotor), kullanılacak metotlar ve aşamalar belirlenmiştir. Alan yazın taramasında ulaşılabilen öğretim modelleri de dikkate alınarak tasarlanacak öğretim modelinin, kazanımları, içeriği ve öğretme-öğrenme süreci ile ilgili detaylar belirlenmiştir.

Uygulanması düşünülen öğretim modelinin taslağı oluşturularak uzman görüşüne sunulmuş ve uzman değerlendirmeleri doğrultusunda model taslağı üzerinde gerekli görülen düzeltmeler, düzenlemeler yapılmıştır.

Çalışma Evreni Seçimi

Karasar (2013) çalışma evrenini şu şekilde tanımlamaktadır: *“Ya doğrudan gözleyerek ya da ondan seçilmiş bir örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanarak, hakkında görüş bildirilebilecek”* evrendir (Karasar, 2013, s.110).

Araştırmanın betimsel boyutunun çalışma evrenini Orta Anadolu bölgesi müzik repertuarına ait olan bozlaklar oluşturmaktadır.

“Örnekleme, belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar, çoğunlukla, örneklem kümeler üzerinde yapılır ve alınan sonuçlar, ilgili evrenlerine genellenir”(Karasar, 2013, s.110).

Yukarıda verilen çalışma evreni içerisinden öğretim modeli oluşturmak amacıyla seçilmiş bozlaklar bu araştırmanın betimsel boyutunun örneklemini oluşturmaktadır. Analizleri yapılarak, öğretim modelinin uygulanması aşamasında üzerlerinde etüd çalışmaları yapılacak eserler belirlenirken olasılık dışı örneklem oluşturma yöntemlerinden biri olan “monografik örneklem seçme yöntemi” kullanılmıştır. “Monografik örnekleme yönteminde araştırmacı, evren ile ilgili bilgilerine ve öngörülerine dayanarak, evreni temsil edebileceğini düşündüğü bir küme ya da bir-birkaç denek üzerinde çalışır”(Ural ve Kılıç, 2011, s.44).

Araştırmanın deneysel boyutunun çalışma evrenini Türkiye’deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim dallarında alan çalgısı bağlama olan tüm öğrenciler, örneklemini ise Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar

Eğitimi bölümü Müzik Eğitimi Anabilim dalında öğrenim gören bağlama öğrencilerinden tesadf örnekleme yöntemiyle seçilmiş 3() bağlama ğrencisi oluşturmaktadır.

Uygulama

Bu araştırmanın uygulama konusu olan “bozlak formu” ğretimi, bağlama eğitimi programı kapsamında yer alan bir konu olması nedeniyle, gerçekleştirilen uygulamaların plnlaması, ders plnı şeklinde yapılmıştır.

Alan yazın taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulan bağlama eğitiminde bozlak icrasına yönelik alıştırma modelleri, Gazi Üniversitesi Müzik ğretmenliği Bölümü lisans öğrencilerinden rastgele seçilen 5 katılımcıyla uygulanmaya başlanmıştır. İki katılımcı ilk uygulamadan sonraki uygulamalara katılmamışlar ve uygulamalar 3 katılımcıyla sürdürülerek tamamlanmıştır.

Hazırlanan ğretim modelinin uygulanma süresi 7 hafta olarak planlanmıştır.

Uygulamalar, 3 ğrencinin her biri için bireysel olarak gerçekleştirilmiş ve her bir bozlak eseri için, öğrencilerle haftada 1 ders çalışma planlanarak 7 hafta çalışılmıştır.

Hazırlanan ‘Bağlamada Bozlak İcrasına Yönelik Alıştırma Modelleri’ nin ğrenme İçeriğine İlişkin Bilişsel ve Uygulama Alanı Ders Planları

Eğitim – ğretim süreci ,ulaşılması hedeflenen kazanımları belirlenmiş, hangi kazanıma hangi aşamada hangi çalışmalarla ulaşılacağı tasarlanmış, planlanmış faaliyetleri kapsar.

Eğitim – ğretim faaliyetleri uzun ve kısa vadeli hedeflere göre yıllık plan ve ders planı gibi farklı kapsamlarla yapılandırılmış planlar doğrultusunda yürütülür.

nitelendirilmiş yıllık pln, belli ünite ve konuların yıl içerisinde ne zaman işleneceğini gösteren bir çalışma planıdır. Ders plnı ise; “belli bir ders için bir ya da birden çok ders saati içerisinde işlenecek konuların plnlamasıdır” (Demirel, 2004, s.25). Bu araştırmanın konusu olan bağlama çalgısı ile bozlak öğretimine yönelik alıştırma modeli, bağlama eğitimi programı kapsamında yer alan bir boyut olduğu için gerçekleştirilecek çalışmaların plnlanması, ders plnı şeklinde yapılmıştır.

Öğretim modeli, öğrenme alanları ve içeriği aşağıda yer alan Bağlama algısı ile Bozlak ğretimi Ders Planı’nda belirtildiği üzere her bozlak için 3 bilişsel ve 4 uygulama olmak üzere 7 öğrenme alanından oluşmaktadır.

Bilişsel öğrenme alanlarının, uygulama alanları açısından bir ön bilgilenme ve hazırlık aşaması olduğunu söylemek mümkündür. Burada, eserin yöresi, kaynak kişisi, makamsal seyir özellikleri ve ritmik yapısı hakkında teorik bilgiler verilmiş ve öğrencilerin, ilgili bilişsel kazanımları gerçekleştirip gerçekleştiremediği değerlendirilmiştir.

Uygulama alanında ise; öğrencilerin bozlakları, geleneksel formuna olabildiğince yakın şekilde, yöresel tavrı ve müzikal karakteristiğine uygun şekilde bağlama çalgısı ile seslendirmeleri amaçlanmıştır. Bu amaçlara yönelik hazırlanan bağlama alıştırmaları, uygulamalar aşamasında, ders plânında detaylandırıldığı şekline uygun ifadelerle öğrencilere uygulanmaya çalışılmıştır. Her çalışma sonunda öğrenci performansları öğretmen tarafından değerlendirilmiş, gözlemlenen sonuçlar tablolar halinde verilmiştir. Tasarlanan öğretim modelinin ders planlarına ayrıntılı olarak aşağıda yer verilmiştir.

Bozlak Öğretimi Ders Planı I

Ders: Bireysel Çalgı Eğitimi -Bağlama

Konu: Bozlak (Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele)

Sınıf: II. ve III. SINIF II. Dönem

Süre: 25 dk.

Konular:

Bilişsel Alan:

1. bozlağın yöresi
2. bozlağın müzikal seyri
3. bozlağın karakteristik mızrap vuruşları

İlgili kazanımlar:

1. bozlağın ait olduğu yöreyi öğrenebilme
2. bozlağın makamsal yapısını ve seyir özelliklerini öğrenebilme
3. bozlağın karakteristik mızrap vuruşlarını öğrenebilme

Metot: Anlatma, sunma, gösterme/yaptırma yoluyla öğretim metotları

Strateji: Sunuş yoluyla öğretim stratejisi

Araç ve gereçler:

- ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlak
- İlgili görsel, işitsel ve kuramsal materyaller

Öğrenme-öğretme süreci:

1.Etkinlik: bozlağın ait olduğu yöre ve kaynak kişisi ile ilgili bilgiler verilir. Bozlakların uzun hava formları arasında ve yöre müziği içerisinde önemli bir yere sahip olduğu ifade edilir. Bozlakların uzun hava formları içerisinde yer aldığı ifade edilir. Bozlakların da diğer uzun havalar gibi serbest ölçü ile icra edildikleri belirtilir.

2.Etkinlik ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın makamsal seyri ile ilgili bilgi verilir. bozlağın dizisinin 5. Derecesinde ‘Garip geçkisi’nin icra edilmesi gerektiği belirtilir. Garip geçkisinin icrasından sonra karar sesine dönerken yedinci derece ‘Sol #’

sesinin ‘sol naturel ‘ sesine dönüştüğü ifade edilir. Dizinin 8. ve 9. Derecelerinde güçlü kalışlar yapılmasının gerekliliği ifade edilir. Seslendirme sırasında koma seslerin bozlağın karakterini yansıtabilmek açısından doğru icrasının önemine dikkat çekilir. Verilen bilgilerin öğrenci tarafından tekrar edilmesi istenir. bozlağın dizisi nota halinde verilir. Bağlama ile bozlağın dizisi icra edilerek örneklendirilir.

Şekil 18. ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın dizisi

3.Etkinlik: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın icrası sırasında üçleme ve altılamaların mızrapla nasıl icra edileceği bağlama ile örneklendirilerek gösterilir. Son olarak anlatılanların öğrenciler tarafından tekrar edilmeleri istenir.

Ölçme-Değerlendirme: Ders sonrasında öğrencilerin bilişsel öğrenme durumlarını değerlendirmek amacıyla, belirtilen kazanımlarla ilişkili olarak aşağıdaki süreç değerlendirme formu kullanılacaktır. İlgili öğrenme alanına ilişkin kazanımların gerçekleşme oranını ölçmek için 3 soruluk bir test hazırlanacaktır. 1. ve 3. soru 30 puan üzerinden, 2. Soru 40 puan üzerinden değerlendirilecektir.

Tablo 4.

“Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” bozlağı Bilişsel Öğrenme Alanına İlişkin Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanları Gösteren Süreç Değerlendirme Formu

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3
Adı geçen bozlak hangi yöreye aittir ?	30	30	30
Adı geçen bozlağın müzikal seyri nasıldır ?	40	40	40
Adı geçen bozlakta hangi mızrap tavırları yer almaktadır ?	30	30	30
Toplam	100	100	100

Bilişsel öğrenme alanı, uygulamaya temel sağlayacak bir hazırlık aşaması olarak planlandığından, öğrencilerin bağlamayla seslendirecekleri bozlaklarla ilgili temel kavramsal bilgilere sahip olmaları amaçlanmıştır.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi, her bir öğrenci bilişsel alan sorularına tam cevap vermek suretiyle 100 puan almışlardır.

Uygulama Alanı:

1. Esere ait dizinin seslerini doğru icra edebilme.
2. Eserin formuna ve değişken ritimsel yapısına uygun icra edebilme.
3. Eserin ait olduğu yöreye ait mızrap (tezene) tavırlarını uygulayabilme.
- 4.Bağlama çalgısında bozlak formundaki eserlerden ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli eserin icrası.

Süre: Her etkinlik için 40 dk.

İlgili kazanımlar:

1. Bozlağıdaki ses aralıklarını (tam, yarım, koma ses gibi) doğru seslendirebilme
2. bozlağın motiflerini net şekilde ve yöre tavrına yakın bir şekilde icra edebilme
3. bozlağı mızrap tavrılarına uygun ve müzikal bütünlük içerisinde icra edebilme.
4. bozlağın karakteristik yapısına uygun icrada bulunabilme.

Strateji: Sunuş yoluyla öğretim stratejisi

Metot: Anlatma, sunma, gösterme/yaptırma yoluyla öğretim metotları

Araç ve gereçler:

- Görsel ve işitsel materyaller
- ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ bozlağı ve bu bozlağı icra etmeye yönelik yazılan alıştırma
- Eşlik sazı (bağlama)

Öğrenme-öğretme süreci:

1.Etkinlik: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ bozlağı, Çekiç Ali (Ali Ersan)’a ve günümüz yöre sanatçılarına ait görsel ve işitsel kayıtlardan dinlenir ve 1. konuda edinilen kazanımlara dayalı olarak öğrencilerin yorumları alınır. Öğretmen tarafından bağlama çalgısı ile eserin müzikal motifleri ve cümlelerine ait örneklemeler yapılır. Daha sonra öğretmen tarafından bağlama ile seslendirilen alıştırma öğrenci tarafından bağlama eşliğinde tekrar edilir ve gerekli eklemeler ve düzeltmeler yapılır.

2.Etkinlik: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ bozlağında yer alan ses aralıklarına yönelik hazırlanan alıştırma, öğretmen tarafından bağlama ile icra edilerek örneklenir ve öğrenci tarafından bağlama eşliğinde tekrar edilir. Alterasyona uğrayan seslerin doğru seslendirilmesinin bozlağın karakteristik yapısını yansıtmak açısından önemli olduğu vurgulanır.

3.Etkinlik: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ bozlağının seyir özellikleri (karar ses, ısrarlı duyurulacak dereceler) ve inici- çıkıcı seyirler sırasında uygulanacak geçkiler öğretmen tarafından bağlama çalgısı ile icra edilerek ve açıklamalarla örneklendirilir.

4.Etkinlik: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ bozlağının yöresel mızrap tavrılarına yönelik hazırlanan alıştırma, yörenin icra geleneğine uygun bir şekilde ve müzikal

bütünlük içinde öğretmen tarafından örneklenir ve öğrenciye tekrar ettirilir. Gerekli düzeltmeler yapılır ve yeterli icra düzeyi gözlemleninceye kadar örnekleme ve tekrar süreci devam eder. Mızrap tavrılarıyla ilgili alıştırmalar yapıldıktan sonra bozlak icrasına geçilir.

‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ bozlağında yer alan motifleri, bezemeleri, süslemeleri ve cümleleri içeren, bozlağın seyir yapısına ve yöresel tavrına uygun icra edilmesine yönelik hazırlanan alıştırmalar aşağıda verilmiştir.

Alıştırma 1

Şekil 19. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” bozlağının icrasına yönelik 1. alıştırma

*Alıştırma 1, eserin girişinde yer alan üçlemelerin ve 5.6. dereceler ve 4.5. dereceler arasında çarpımlar icra edilerek sonrasında 3. Derece do sesini (asma karar) duyurmaya yöneliktir.

Alıştırma 2

Şekil 20. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” bozlağının icrasına yönelik 2. Alıştırma

Alıştırma 2, 4. ve 5. Derece seslerin alterasyonunu (pesleşmelerini) icra etmeye yöneliktir.

Alıştırma 3

Şekil 21. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” bozlağının icrasına yönelik 3. Alıştırma

*A1ıştırma 3, üçlemeleri çalıştırmasının yanısıra, eserin 7. Derecesindeki diyezli sesin naturel sese alterasyonunu çalıştırmaya yöneliktir.

Alıştırma 4

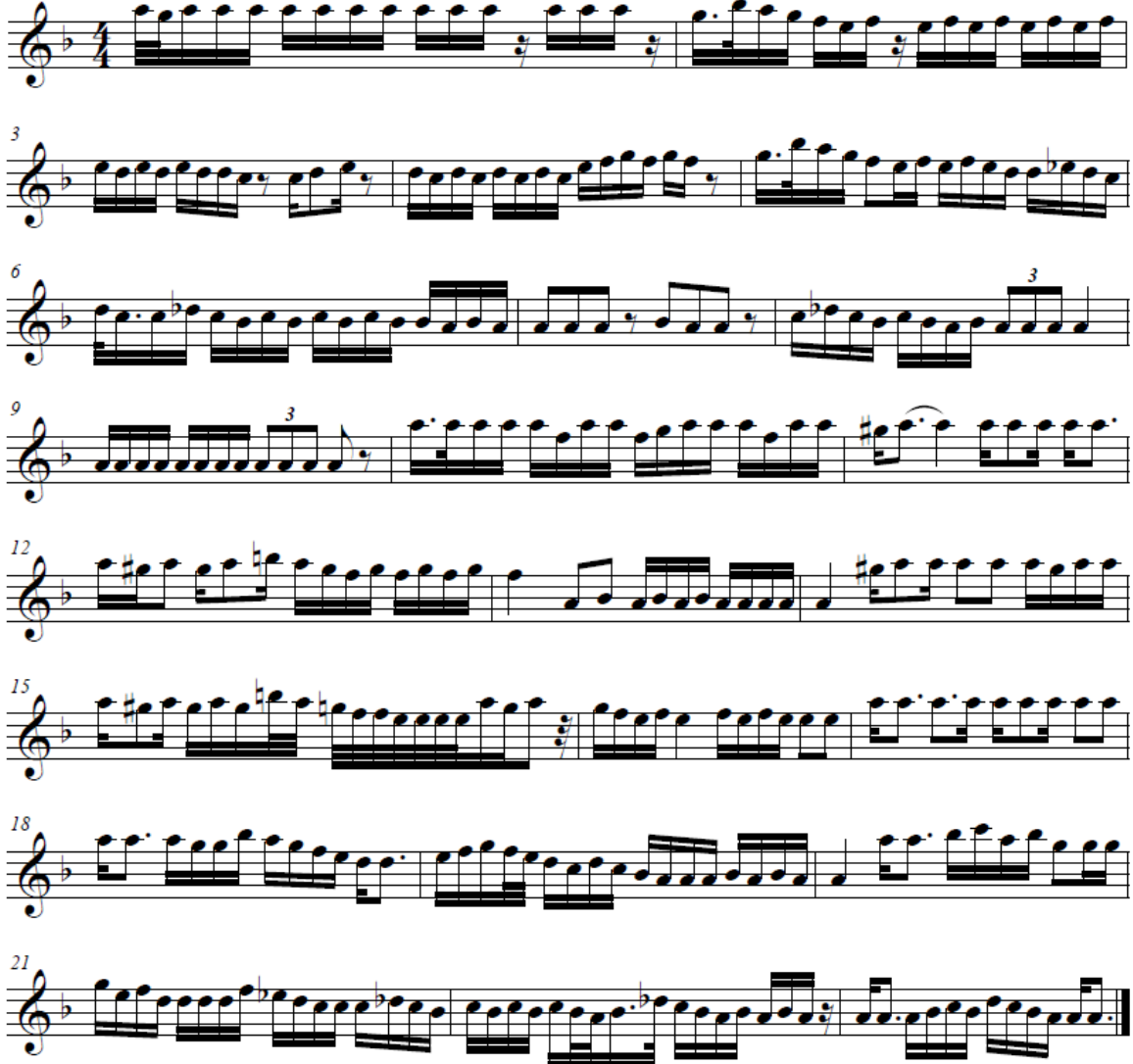

Şekil 22. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” bozlağının icrasına yönelik 4. Alıştırma

*A1ıştırma 4, bozlağın sözlü kısımları seslendirilirken ,sözlerin aralarında çalınması gereken motifleri çalıştırmaya yöneliktir.

Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele

Kırşehirli Çekiç Ali

Şekil 23. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli eserin müzikal seyrini çözümleme çalışması için 4/4 lük ölçüde oluşturulmuş notası

Ölçme-değerlendirme: Ders sonrasında öğrencilerin performanslarını değerlendirmek amacıyla, her uygulamaya ait kazanımlarla ilgili olarak aşağıdaki süreç değerlendirme formu kullanılmıştır. İlgili öğrenme alanına ilişkin kazanımların gerçekleşme oranını ölçmek için 4 maddelik bir form hazırlanmıştır. Her madde 25 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

Tablo 5.

Uygulama Alanları ve Uygulama Sürecinde Öğrencilerin Aldıkları Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3
1. Bozlağın makamsal seyrini icra edebilme	25	25	25
2. Bozlağın karakteristik yapısında yer alan ses değişikliklerini (alterasyon) bağlama ile doğru seslendirebilme	20	20	25
3. Bozlak içerisinde hız değişikliklerini ve tezene vuruşlarını doğru seslendirebilme	20	20	25
4. Bozlağın sözlü seslendirilen bölümlerini bağlama eşliği ile yapısal bütünlüğü koruyarak seslendirebilme	15	15	20
Toplam Puan	80	80	95

Ders öğretmeni tarafından yapılan süreç değerlendirmesi sonucunda, öğrenci 1 in 81-100 aralığında bir puan alarak çok iyi, öğrenci 2 ve 3 ün ise 61-80 aralığında bir puan almak suretiyle iyi olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Bozlak Öğretimi Ders Plânı II

Ders: Bireysel Bağlama II

Konu: Bozlak (Gine Göç Eyledi Avşar Elleri)

Sınıf: II. VE III. SINIF II. Dönem

Süre: 25 dk.

Konular:

Bilişsel Alan:

1. bozlağın yöresi
2. bozlağın müzikal seyri
3. bozlağın karakteristik mızrap vuruşları

İlgili kazanımlar:

1. bozlağın ait olduğu yöreyi öğrenebilme
2. bozlağın makamsal yapısını ve seyir özelliklerini öğrenebilme
3. bozlağın karakteristik mızrap vuruşlarını öğrenebilme

Metot: Anlatma, sunma, gösterme/yaptırma yoluyla öğretim metotları

Strateji: Sunuş yoluyla öğretim stratejisi

Araç ve gereçler:

- ‘Gine Göç Eyledi Avşar Elleri’ isimli bozlak
- İlgili görsel, işitsel ve kuramsal materyaller

Öğrenme-öğretme süreci:

1.Etkinlik: bozlağın ait olduğu yöre ve kaynak kişisi ile ilgili bilgiler verilir. Avşar bozlaklarının uzun hava formları arasında ve yöre müziği içerisinde önemli bir yere sahip olduğu ifade edilir. Avşar bozlaklarının da diğer uzun havalar gibi serbest ölçü ile icra edildikleri belirtilir.

2.Etkinlik: ‘Gine Göç Eyledi Avşar Elleri’ isimli bozlağın makamsal seyri ile ilgili bilgi verilir. Avşar Bozlaklarının dizisinin belirli ses değiştirici işaretleri alan karakteristik bir sekizli ve bu sekizli üzerine kurulan dörtlüde çeşitli ezgi tekrarları yapılarak icra edilmesi gerektiği belirtilir. Eserin sözlü kısmına giriş yapılırken direkt olarak sekizinci veya onbirincidereceden giriş yapılması gerektiği, bununla beraber sözlü kısım için giriş verilmeden önce eserin havasını yumuşatmak amacıyla pesteki dörtlüde (karar sesi çevresinde) çeşitli ezgilerin icrasından sonra sekizli üzerindeki atak ezgilere geçilmesinin daha müzikal olacağı belirtilir. Sekizli üzerindeki atak ezgileri icra ederken 12. dereceye

kimi zaman 13. dereceye kadar tırmanan , 9. ve 10. derecelerde karakteristik kalışlar yapan ezgiler oluşturulacağı, icranın devamında 8. dereceye gelinmesi, burada yine 6.ve 7. derecelerin de kullanılarak güçlü kalışlar yapılması gerektiği belirtilir. Sekizli üzerinde yer alan dörtlü içerisinde çeşitli ezgi tekrarlarından sonra hızlı biçimde 3. ve 4 . dereceye gelinmesi gerektiği ve burada yine güçlü kalışlar yapılarak (sekizli üzerinde icra edilen ezgilerin bir oktav pes perdelerden özeti şeklinde) karar sesine gelineceği belirtilir. Söz bölümü için giriş verilirken 8. derece çevresinde icra edilen birkaç kısa ezgiyle söz bölümüne giriş verileceği belirtilir.

Geleneksel icralarda sıklıkla yer alan ‘RE’ sesi (4. Derece) üzerine kurulan ‘Garip Geçkisi’ nin sadece bağlama çalgısı ile icralarda yer aldığı, eserin zenginleştirilmesi için icra edilebileceği, bununla beraber bozlağın söz bölümünde icra edilmemesi gerektiği belirtilir. Seslendirme sırasında koma (çeyrek) seslerin bozlağın karakterini yansıtabilmek açısından doğru icrasının önemine dikkat çekilir. Verilen bilgilerin öğrenci tarafından tekrar edilmesi istenir. bozlağın dizisi nota halinde verilir. Bağlama ile bozlağın dizisi icra edilerek örneklendirilir.

Şekil 24. “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlağın dizisi

bozlağın karar sesine (LA) dönülen motifler çalınırken tanbur perde sistemi ile çalınan bağlamalarda 1 koma Si bemol olarak çalınabilen, diğer perde sistemlerinde Si natürel olarak seslendirilen Si notasının, parmak kaydırarak 4 koma değerinde Si bemol sesine taşınacağı bilgisi verilir ve bağlama çalgısı ile örneklendirilir.

3.Etkinlik: ‘Gine Göç Eyledi Avşar Elleri’ isimli bozlağın icrası sırasında üçleme ve altılamaların mızrapla nasıl icra edileceği bağlama ile örneklendirilerek gösterilir. Son olarak anlatılanların öğrenciler tarafından tekrar edilmeleri istenir.

Ölçme-Değerlendirme: Ders sonrasında öğrencilerin bilişsel öğrenme durumlarını değerlendirmek amacıyla, belirtilen kazanımlarla ilişkili olarak aşağıdaki süreç değerlendirme formu kullanılacaktır. İlgili öğrenme alanına ilişkin kazanımların gerçekleşme oranını ölçmek için 3 soruluk bir test hazırlanacaktır. 1. ve 3. soru 30 puan üzerinden, 2. Soru 40 puan üzerinden değerlendirilecektir.

Tablo 6.

“Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” bozlağı Bilişsel Öğrenme Alanına İlişkin Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanları Gösteren Süreç Değerlendirme Formu

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3
Adı geçen bozlak hangi yöreye aittir ?	30	30	30
Adı geçen bozlağın müzikal seyri nasıldır ?	40	40	40
Adı geçen bozlakta hangi karakteristik mızrap vuruşları yer almaktadır ?	30	30	30
Toplam	100	100	100

Bilişsel öğrenme alanı, uygulamaya temel sağlayacak bir hazırlık aşaması olduğundan, öğrencilerin bağlamıyla seslendirecekleri bozlaklarla ilgili temel kavramsal bilgilere sahip olmaları amaçlanmıştır.

Uygulama Alanı:

1. Esere ait dizinin seslerini doğru icra edebilme, dereceler arası geçişleri icra edebilme.
2. Eseri, formuna ve değişken ritimsel yapısına uygun icra edebilme.
3. Eserin ait olduğu yöreye ait mızrap (tezene) tavırlarını uygulayabilme.
4. Bağlama çalgısı ile bozlak formundaki eserlerden ‘Gine Göç Eyledi Avşar Elleri’ isimli eserin icrası

Süre: Her etkinlik için 40 dk.

İlgili kazanımlar:

- 1.bozlağın karakteristik yapısına uygun icrada bulunabilme.
- 2.Bozlaktaki ses aralıklarını (tam, yarım, koma ses gibi) doğru seslendirebilme
- 3.bozlağın motiflerini net şekilde ve yöre tavrına yakın bir şekilde icra edebilme
- 4.bozlağı mızrap tavırlarına uygun ve müzikal bütünlük içerisinde icra edebilme.

Strateji: Sunuş yoluyla öğretim stratejisi

Metot: Anlatma, sunma, gösterme/yaptırma yoluyla öğretim metotları

Araç ve gereçler:

- Görsel ve işitsel materyaller
- “‘Gine Göç Eyledi Avşar Elleri’ bozlağı ve bu bozlağı icra etmeye yönelik yazılan alıştırma
- Eşlik sazı (bağlama)

Öğrenme-öğretme süreci:

1.Etkinlik: ‘Gine Göç Eyledi Avşar Elleri’ bozlağı, Muharrem Ertaş’a ve günümüz yöre sanatçılarına ait görsel ve işitsel kayıtlardan dinlenir ve 1. konuda edinilen kazanımlara dayalı olarak öğrencilerin yorumları alınır. Öğretmen tarafından bağlama çalgısı ile eserin müzikal motifleri ve cümlelerine ait örneklemeler yapılır. Daha sonra öğretmen tarafından bağlama ile seslendirilen alıştırma öğrenci tarafından bağlama eşliğinde tekrar edilir ve gerekli eklemeler ve düzeltmeler yapılır.

2.Etkinlik: ‘Gine Göç Eyledi Avşar Elleri’ bozlağında yer alan ses aralıklarına yönelik hazırlanan alıştırma, öğretmen tarafından bağlama ile icra edilerek örneklenir ve öğrenci tarafından bağlama eşliğinde tekrar edilir. Alterasyona uğrayan seslerin doğru seslendirilmesinin bozlağın karakteristik yapısını yansıtmak açısından önemli olduğu vurgulanır.

3.Etkinlik: ‘Gine Göç Eyledi Avşar Elleri’ bozlağının seyir özellikleri (karar ses, ısrarlı kalışlarla duyurulacak dereceler) ve bozlağın müzikal karakterini yansıtmak açısından önemli olan 8. Derece üzerinde ve karar sese dönerken dereceler arası uygulanacak geçkiler öğretmen tarafından bağlama çalgısı ile icra edilerek ve açıklamalarla örneklendirilir.

4.Etkinlik: ‘Gine Göç Eyledi Avşar Elleri’ bozlağının yöresel mızrap tavrılarına yönelik hazırlanan alıştırma, yörenin icra geleneğine uygun bir şekilde ve müzikal bütünlük içinde öğretmen tarafından örneklenir ve öğrenciye tekrar ettirilir. Gerekli düzeltmeler yapılır ve yeterli icra düzeyi gözlemleninceye kadar örnekleme ve tekrar süreci devam eder. Mızrap tavrılarıyla ilgili alıştırma yapıldıktan sonra bozlak icrasına geçilir.

‘Gine Göç Eyledi Avşar Elleri’ bozlağında yer alan motifleri, bezemeleri, süslemeleri ve çekirdek cümleleri içeren, bozlağın seyir yapısına ve yöresel tavrına uygun icra edilmesine yönelik hazırlanan alıştırma aşağıda verilmiştir.

1 2 1 1 3 1 1 2 2 1 1 3 1 3 1 1 1 0 0 1 1 2 1 2 1 1 1 1 3 2 1 1 2 3 2 1 1 1 2 1 0 0 3 3 1 1 0 0

↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↓ ↓ ↓

*Alıştırma 1, bozlağın sekizinci derecesi üzerinde yer alan atak ezgilerle giriş verilmeden önce , karar sesi çevresinde yer alan dörtlü aralıkta kulağı esere hazırlayıcı kısa ezgiler çalınmasına ve 4. derece üzerinde kurulan ‘Garip Geçkisi’ni çalıştırmaya yöneliktir.

*Alıştırma 2, bozlağın 8. derecesinden sonra 12. ve 13. dereceleri duyurduktan sonra 9. ve 10. derecelerde karakteristik kalışların çalıştırılmasına yöneliktir.

Alıştırma 3

Şekil 27. “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” bozlağının icrasına yönelik 3. Alıştırma

*Alıştırma 3, bozlağın seyrinde belirgin şekilde duyulan 8. derece üzerinden hızlı melodik geçişlerle 3. ve 4. derecelerde ısrarlı kalışlar yaparak eserin sözlü kısmına girişin hazırlanmasını çalıştırmaya yöneliktir.

Alıştırma 4

Şekil 28. “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” bozlağının icrasına yönelik 4. Alıştırma

*A1ıştırma 4, karar sesine (LA) d6nerken Si notasının parmak kaydırarak bağlı alınarak Si bemol notasına taşınmasının alıştırılmasına y6neliktir.

Gine Göç Eyledi Avşar Elleri

Muharrem Ertaş
Derleyen : Nida TÜFEKÇİ

Şekil 29. “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli eserin müzikal seyrini çözümleme çalışması için 4/4 lük ölçüde oluşturulmuş notası

Şekil 29. (devam) “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli eserin müzikal seyrini çözümleme çalışması için 4/4 lük ölçüde oluşturulmuş notası

Ölçme-değerlendirme: Ders sonrasında öğrencilerin performanslarını değerlendirmek amacıyla, her uygulamaya ait kazanımlarla ilgili olarak aşağıdaki süreç değerlendirme formu kullanılmıştır. İlgili öğrenme alanına ilişkin kazanımların gerçekleşme oranını ölçmek için 4 maddelik bir form hazırlanmıştır. Her madde 25 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

Tablo 7.

Uygulama Alanları ve Uygulama Sürecinde Öğrencilerin Aldıkları Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3
1. Bozlağın makamsal seyrini icra edebilme	25	20	25
2. Bozlağın karakteristik yapısında yer alan ses değişikliklerini (alterasyon) ve dereceler arası bağlama ile doğru seslendirebilme	20	20	25
3. Bozlak içerisinde hız değişikliklerini ve tezene vuruşlarını doğru seslendirebilme	20	20	25
4. Bozlağın sözlü seslendirilen bölümlerini bağlama eşliği ile yapısal bütünlüğü koruyarak seslendirebilme	20	15	20
Toplam Puan	85	75	95

Ders öğretmeni tarafından yapılan süreç değerlendirmesi sonucunda, öğrenci 1 ve 3'ün 81-100 aralığında bir puan alarak çok iyi, öğrenci 2'nin ise 61-80 aralığında bir puan almak suretiyle iyi olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Değerlendirme

Öğretim modelinin değerlendirilmesinde kullanılan veriler;

- Öğretim modelinin uygulanması öncesinde öğrencilerin bozlak icrası performanslarını ölçmek ve değerlendirmek için uygulanan ölçümlerde uzman puanlamalarından;
- Öğretim modelinin uygulanması sırasında süreç değerlendirme formlarından;

c. Uygulamalar sonrasında, modelin araştırma-geliştirme aşamasında tespit edilmiş olan ve öğrenciler tarafından icra edilen 2 bozlağın, 5 uzman tarafından değerlendirilmesiyle, elde edilen verilerdir.

Prof.Dr. Veysel Sönmez (2004) ölçme ve değerlendirme kavramlarının farklılığını şu şekilde ifade etmiştir. “Değerlendirme bir karar verme işlemi olup bu yönüyle ölçmeden ayrılmaktadır. Ölçmenin temel özelliği, sonuçların sayısal olarak ifade edilmesi, değerlendirme ise, ölçme sonuçlarının belirli ölçütlere göre yorumlanarak yargılara varılmasıdır” (Sönmez, 2004, s.235).

Bu araştırmada, öğretim modeli uygulanmadan önce “tanılayıcı değerlendirme”, modelin uygulanma sürecinde “biçimlendirici değerlendirme” ve uygulamalar sonrası uygulamaların etkinliğini belirlemek amacıyla “düzey belirleyici değerlendirme” yapılmıştır.

Raporlaştırma

Bu aşamada, elde edilen bütün veriler analiz edilerek yorumlanmış ve Gazi Üniversitesi Tez Önerisi Yazım Kılavuzu'na uygun şekilde doktora tezi olarak rapor haline getirilmiştir.

Ölçme Araçları

Araştırmanın deneysel boyutunun ilk aşamasında, çalışma grubunun oluşturulan bağlama alıştırmalarını uygulamadan önceki bozlağ icrası düzeyini belirlemek amacıyla, bozlağ icrası performanslarıyla ilgili elde edilecek video kayıtları uzman görüşlerine sunulmuş ve değerlendirmede uzman görüşü alınarak boyutlandırılan ‘performans değerlendirme ölçeği’ kullanılmıştır. Bu aşama öntestaşaması olarak değerlendirilmiştir. Uygulamalar sırasında her öğretim etkinliği sonunda ders öğretmeni tarafından hazırlanan süreç değerlendirme formları kullanılmıştır. Bozlağ icrasına yönelik oluşturulmuş alıştırmalar uygulandıktan sonra sontest aşaması olarak (yeniden icraların kaydedildiği aşamada) gerçekleştirilen bozlağ icrası performanslarına ilişkin video kayıtları tekrar uzman görüşüne sunulmuş ve öntestaşamasında ölçme aracı olarak kullanılan performans değerlendirme ölçeği tekrar kullanılmıştır.

Tablo 8.

“Performans Değerlendirme Ölçeği”

Öğrenci	Eserler		Bozlağın Karakteristik İcra Özelliklerini Yansıtabilme		Eserde yer alan Geleneksel Sağ El ve Sol El tavırlarını uygulayabilme becerileri-durumları				Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi.
			Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi (bilişsel öğrenme alanı)	Eserin usül yapısını ve değişken ritmik ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	Eseri icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	
			Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	
Ö1	Avşar Elleri	Ö.T							
		S.T							
	Sarı Yazma	Ö.T							
		S.T							
Ö2	Avşar Elleri	Ö.T							
		S.T							
	Sarı Yazma	Ö.T							
		S.T							
Ö3	Avşar Elleri	Ö.T							
		S.T							
	Sarı Yazma	Ö.T							
		S.T							

Ölçüm Güvenirliği

Ölçüm güvenirliğini, ‘ölçeğin ölçölmek istenen özelliği ne kadar gerçekçi ölçebildiği’ şeklinde tanımlamak mümkündür. Büyüköztürk (2012), güvenirliği: “bireylerin test maddelerine verdikleri cevaplar arasındaki tutarlılık” şeklinde tanımlamıştır.(Büyüköztürk ve diğerleri, 2012, 108) Karasar (2013), iyi bir ölçmede bulunması gereken üç özelliği şu şekilde sıralamıştır; “Güvenirlik”, “Geçerlik” ve “Kullanılışlık” (Karasar, 2013, s.147).

Bu araştırma sürecinde öğrenci performanslarının değerlendirilmesinde kullanılan ölçeğin ölçüm güvenirliğini test etmek için gerçekleştirilen tüm uygulamalar kayıt altına alınmıştır. Bağlamada bozlak icrasıyla ilgili öğrenci performanslarını içeren video kayıtları uzman görüşüne sunularak performansları değerlendirmeleri istenmiş ve buradan alınan veriler ile bağımsız gözlemcilerin aynı bireyi değerlendirmeleri arasındaki korelasyon IBM-SPSS Statistics 24 programı kullanılarak “Kendall’ın Uyum Katsayısı” yöntemi ile değerlendirilmiştir. Karasar (1982), Kendall’ın uyum katsayısı yöntemini: “Birden çok gözlemcinin birbirinden bağımsız olarak aynı şey(ler)i ölçmek istemesi durumunda bu yöntem uygulanabilir. Bağımsız gözlemcilerin gözlem sonuçları birbirine ne kadar yakınsa, ölçmenin o denli güvenilir olduğu söylenir. Bağımsız gözlemciler arası uyumun hesaplanmasında ya Kendall’ın uyum katsayısı ya da özel değişkenlik çözümlemesi tekniği kullanılmaktadır” şeklinde ifade etmiştir. (Karasar, 1982, 157’den aktaran Balcı,2015,115)

Tablo 9.

Değerlendirme Ölçeğinde yer alan 7 boyuta ilişkin uzmanlar arası 'Kendall's W' uyum katsayıları ve anlamlılık değerleri (Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli eserin ön-test değerlendirmesi)

Değerlendirme Boyutu	KENDALL W Uyum Katsayısı	Anlamlılık Değeri (Sig.)
1	,844	,015
2	,958	,008
3	,832	,016
4	,840	,015
5	,760	,022
6	,950	,009
7	,929	,010

Tablo 10.

Değerlendirme Ölçeğinde yer alan 7 boyuta ilişkin 'Kendall's W' uzmanlar arası uyum katsayıları ve anlamlılık değerleri (Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele isimli eserin ön-test değerlendirmesi)

Değerlendirme Boyutu	KENDALL W Uyum Katsayısı	Anlamlılık Değeri (Sig.)
1	,958	,008
2	,929	,010
3	,844	,015
4	,743	,024
5	,832	,016
6	,950	,009
7	,958	,008

Demirel (2004), korelasyon katsayılarının yorumlanmasına ve güvenilirlik tespitine dair şunları ifade etmektedir : “Korelasyon katsayısı -1 ile +1 arasında değişen değerler almakla birlikte güvenilirlik katsayısı hemen her zaman 0 ile +1 arasında değişen değerler almaktadır. Bir ölçme aracı ya da ölçme sonuçları, bu katsayının +1’e yakınlığı oranında tesadüfi hatalardan arınık yani güvenilir olarak kabul edilir”(Demirel, 2004, s.195). Araştırmanın ön-test değerlendirmesine ait puanlamalar için kullanılan performans değerlendirme ölçeğinde mevcut uzman puanlamalarına göre elde edilen güvenilirlik katsayıları, 0.10 ile 1,00 arasında pozitif orantılı değişkenlik gösterdiği için ölçüm aracı güvenilir olarak kabul edilmiştir.

Ölçüm Yorumlarının ve Kullanımlarının Geçerliği

Geçerlik

Bozlak icrasına yönelik oluşturulacak alıştırmaların uygulanması sonrasında gerçekleştirilecek ölçümlerin gözlemlenmek istenen ayrıntıları yansıtabilir olması için araştırmadaki ölçekler boyutlandırılırken uzman görüşleri alınmıştır. Ölçeğin görünüş geçerliliğine sahip olduğunu söylemek mümkündür. Kayıtlar uzman görüşleri dikkate alınarak bağlama icrası sırasında sağ el ve sol el tekniklerini yansıtabilecek şekilde gerçekleştirilmiştir.

Demirel(2004), geçerlik türleriyle ilgili olarak şunları bildirmiştir: “Geçerliği kanıtlamada ve ölçümlerin geçerliğini nicelemede kullanılan yolların farklılaşması farklı geçerlik ölçülerinin geliştirilmesine yol açmıştır... Bu geçerlik türleri; görünüş geçerliği, kapsam geçerliği, yapı geçerliği ve bir ölçüte dayalı (yordama ve uygunluk) geçerliktir” (Demirel, 2004, s.200).

Kapsam ve yapı geçerliliği özelliklerinin test edilmesi amacıyla 5 bağlama çalgısı öğretim üyesinden uzman görüşleri alınmıştır. Ölçekte yer alan maddeleri ‘Önemli-Gereksiz-Yetersiz’ ifadelerinden uygun gördükleri ifade ile değerlendirmişlerdir. Eklenmesini gerekli gördükleri maddeleri , ilgili form üzerinde belirtmişlerdir. Gereksiz görülen maddeler çıkarılmış, yetersiz olarak değerlendirilen ifadeler geliştirilmiş, eklenmesi gerekli görülen boyutlar ölçeğe eklenerek yeniden uzman görüşü alınmış ve ölçeğin son şekli belirlenmiştir.

Kullanışlık

Belirtilen ölçütler doğrultusunda araştırma sürecinde uygulanacak bağlama alıştırmalarının, öğrencilerin bozlak formunu geleneksel tavrına uygun olarak icra edebilmeleri açısından etkili olup olmadığı ortaya konulmuştur. Ön-test ve son-test değerlendirmelerine ait ölçeklerde mevcut ifadelerin analiz edilmesi aracılığıyla elde edilen sonuçlara bağlı olarak uygulanan alıştırmaların etkili ve yararlı olduğu sonucuna ulaşılmış olduğundan uygulanan alıştırma modellerinin kullanışlı olduğunu söylemek mümkündür.

Verilerin Toplanması

Bu kısımda, araştırmanın problem durumu, amacı ve modeli göz önünde bulundurularak, Türk Halk Müziği'nde uzun hava formları, bağlama eğitimi, bozlak, bozlak icrası, bozlak icrasına yönelik alıştırmalar anahtar kelimeleri ile alanyazın taraması yapılmış, basılı ve internet tabanlı kaynaklara ulaşılmıştır. Yararlanılan ve araştırma sürecinde ulaşılabilen kaynaklar, Ulakbim (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi) tarafından yayınlanan “Akademik Yazma İhlalleri” ve Gazi Üniversitesi “Tez Önerisi Yazım Kılavuzu’na göre belirtilmiştir.

İlk olarak bozlakların geleneksel icralarıyla ilgili mevcut kayıtlardan seçilip araştırmada analiz edilmesi kararlaştırılan eserler dinlenerek ve notaları dikte edilerek betimsel ve içerik analizi araştırma yöntemleriyle teknik, melodik ve ritmik analizleri yapılmıştır.

Analizlerde elde edilen verilerden yararlanılarak bozlakların karakteristik yapısını sağlayan müzikal dinamikler göz önünde bulundurularak bozlak icrasına yönelik alıştırma örnekleri oluşturulmuş, bozlak icrası ile ilgili uzman görüşleri alınarak bu görüşler doğrultusunda düzey belirleme formu oluşturulmuştur. Çalışma grubunun uygulama öncesi bozlak icrası performansları kaydedilmiş (ön-test) ve daha sonra oluşturulan bağlama alıştırmaları çalıştırılarak planlı biçimde uygulanmıştır. Uygulama sonucunda tekrar bozlak icralarıyla ilgili video kayıtları alınmış ve performans değerlendirme ölçeği ile değerlendirilerek (son-test) sonuçlar ortaya konularak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada elde edilen nitel veriler, nitel araştırma veri analiz yaklaşımlarından olan betimsel veri analizi ile işlenmiştir. Ölçme araçları ile toplanan verilerin çözümlemesinde SPSS 24 programı kullanılmıştır.

Veri analizi işlemlerinin ilk aşamasında; kayıt altına alınan öğrenci performanslarına ilişkin veriler diğer bir ifadeyle ön-test sonuçları hazırlanan performans değerlendirme ölçeği yardımıyla puanlanmak üzere uzman değerlendirmesine sunulmuştur. Uzman değerlendirmeleri ve değerlendirmeler arası uyumluluk-korelasyon analiz edilmiştir.

Veri analizinin ikinci aşamasında; son-test sonuçları tekrar uzman görüşüne sunulmuş ve araştırma sürecinde kullanılan performans değerlendirme ölçeği üzerinde yapılan sayısal değerlendirmeler analiz edilmiş, öntest-sontest puanları arasındaki farklılıklar değerlendirilmiş ve yorumlanarak raporlaştırılmıştır.

Çalışmanın sonunda elde edilen veriler kullanılarak öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla “Bağımlı Örneklem T Testi” uygulanmış, test sonuçları yorumlanmıştır.

V. BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen verilerin analizi ile ulaşılan alt problemlere ilişkin bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir.

1. Bozlakların Makamsal Yapıları ve Seyir Özelliklerine İlişkin Bulgular

1.1. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” (Çekiç Ali) İsimli bozlağın Dizisi ve Seyir Özellikleri

Şekil 30. “ Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” (Çekiç Ali) isimli bozlağın dizisi

Eserin girişinde 7.8. ve 9.derece sesleri üzerinde ısrarlı üçlemelerin icra edilmesinden sonra seyrin devamında 5.6. dereceler ve 4.5. dereceler arasında çarpmalar icra edilerek 5. derece eksenli ezgiler çalındığı, sonrasında inici seyirle 3. derece sesinin (asma kararın) duyurulduğu; 2, 4. ve 5. derece seslerin (La kararda Si-Re ve Mi notalarının tizden pese seyirde bemol alması)karar sesine dönülürken pesleştirilerek (alterasyon) icra edildiği, eserin 7. derecesindeki (diyez) sesin naturel sese kısa süreli alterasyonunun da duyurularak 5. derecede asma karar olarak tanımlanabilecek ısrarlı kalışlar yapıldığı tespit edilmiştir.

[illegible]

Eserin notaya aktarımında yer verilen 1 komalık Si Bemol sesinin günümüz bağlamalarında Si Naturel sesi olarak çalınabileceği, 1 komalık bemol alan Si sesinin icrasının ancak eski bağlamalarda yer alan perde düzeninin kullanılmasıyla mümkün olabileceğini söylemek mümkündür.

Çalışma grubunun bağlama çalgısı ile ilgili temel teknikleri kazanmış olmaları ve deşifre konusunda belirli düzeyde yetkin olacakları varsayımından hareketle, uygulamalar ulaşılabilen ve araştırma sürecinde çalışmalara gönüllü olarak katılmak isteyen 2. sınıf ve 3. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin

uygulama öncesi bozlak icrası durumlarını ortaya koymak amacıyla, belirlenen bozlakların notaları kendilerine verilmiş ve deşifre ederek çalışmaları için öğrencilere belirli bir süre verilmiştir. Her bir öğrenciden, Bağlama çalgısında mevcut teknik düzeylerinin ölçüsünde bozlakları çalmaları istenmiştir. Bu işlemlerin görüntü ve ses kaydı alınmış, bu kayıtlar, hazırlanan performans değerlendirme ölçeği kullanılarak 5 uzman tarafından puanlanmıştır. Yapılan değerlendirmeler tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

2.1. Öğrenci 1'in Uygulama Öncesi Bozlak Çalma Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'in icra ettiği KırşehirYöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 11.

Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 1

Öğrenci 1

Değerlendirici 1

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf (0-2)	Ortanın Altında (3-4)	Orta (5-6)	İyi (7-8)	Çok iyi (9-10)	Ön-test Puanı
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin usûlü yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	2					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpımlara yer verebilme becerisi		4				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını 1 uygulama becerisi (tremolo)						
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü 1 yansıtabilme becerisi						
TOPLAM PUAN	13					ORTALAMA 1.85

Öğrenci 1'in, değerlendirici 1 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.85 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'in icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 2. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 12.

Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 2

Öğrenci 1

Değerlendirici 2

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	1					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		4				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlamaile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü1 yansıtabilme becerisi	1					
TOPLAM PUAN	11					ORTALAMA 1.57

Öğrenci 1'in, değerlendirici 2 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.57 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'in icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 13.

Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 3

Öğrenci 1

Değerlendirici 3

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		3				
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	2					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	2					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	1					
TOPLAM PUAN	11					ORTALAMA 1.57

Öğrenci 1'in, değerlendirici 3 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.57 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'in icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 14.

Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 4

Öğrenci 1

Değerlendirici 4

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin usulyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	2					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	1					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	1					
TOPLAM PUAN	8					ORTALAMA 1.14

Öğrenci 1'in, değerlendirici 4 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.14 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'in icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 5. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 15.

Öğrenci 1 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 5

Öğrenci 1

Değerlendirici 5

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)		3				
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		3				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlamaile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	1					
TOPLAM PUAN	13					ORTALAMA 1.85

Öğrenci 1'in, değerlendirici 5 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.14 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı

üzerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 16.

Öğrenci 1 için 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu

Öğrenci 1		Değerlendirici 1				
Bozlağın Adı: 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele'						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		3				
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		4				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlamaile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	2					
TOPLAM PUAN 16		ORTALAMA 2.28				

Öğrenci 1'ün, değerlendirici 1 tarafından verilen 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 2.28 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 2. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 17.

Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu

2

Öğrenci 1

Değerlendirici 2

Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	2					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		4				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	1					
TOPLAM PUAN	13					ORTALAMA 1.85

Öğrenci 1’ün, değerlendirici 2 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.85 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, ğrenci 1'ün icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağı, görüntü ve ses kaydı üzerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 18.

Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu

3

Öğrenci 1

Değerlendirici 3

Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	2					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi			6			
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)		3				
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ¹ ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi						

TOPLAM PUAN 19

ORTALAMA 2.71

Öğrenci 1’ün, değerlendirici 3 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 2.71 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekteştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 19.

Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu

4

Öğrenci 1

Değerlendirici 4

Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	1					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	2					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	1					

TOPLAM PUAN 9

ORTALAMA 1.28

Öğrenci 1’ün, değerlendirici 4 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.28 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'in icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 5. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 20.

Öğrenci 1 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu

5

Öğrenci 1

Değerlendirici 5

Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		4				
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		3				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	2					
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	1					
TOPLAM PUAN 16						ORTALAMA 2.28

Öğrenci 1’ün, değerlendirici 5 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 2.28 puan aldığı görülmektedir.

2.2 Öğrenci 2'nin Uygulama Öncesi Bozlak Çalma Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 21.

Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli Bozlağın Ön Değerlendirme Formu 1

Öğrenci 2

Değerlendirici 1

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	2					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi		3				
TOPLAM PUAN	13					ORTALAMA 1.85

Öğrenci 2'nin, değerlendirici 1 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.85 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 2. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 22.

Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 2

Öğrenci 2

Değerlendirici 2

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	1					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	2					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	1					
TOPLAM PUAN	10					ORTALAMA 1.42

Öğrenci 2'in, değerlendirici 2 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.42 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 23.

Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 3

Öğrenci 2		Değerlendirici 3				
Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin usül yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)		3				
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	2					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		3				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)		3				
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	1					
TOPLAM PUAN		16	ORTALAMA			
			2.28			

Öğrenci 2'in, değerlendirici 3 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 2.28 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 24.

Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 4

Öğrenci 2

Değerlendirici 4

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		3				
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	2					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	2					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlamaile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	1					
TOPLAM PUAN	11					ORTALAMA 1.57

Öğrenci 2'nin, değerlendirici 4 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.57 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 5. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 25.

Öğrenci 2 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 5

Öğrenci 2

Değerlendirici 5

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	1					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	2					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlamaile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	2					
TOPLAM PUAN	11					ORTALAMA 1.57

Öğrenci 2'nin, değerlendirici 5 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.57 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğırenci 2'nin icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağıın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekteştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 26.

Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 1

Öğrenci 2		Değerlendirici 1				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	2					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	3					
TOPLAM PUAN 13					ORTALAMA 1.85	

Öğrenci 2’nin, değerlendirici 1 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.85 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 2. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 27.

Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 2

Öğrenci 2		Değerlendirici 2				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	1					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	1					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	2					
TOPLAM PUAN 9		ORTALAMA 1.28				

Öğrenci 2’nin, değerlendirici 2 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.28 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 28.

Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 3

Öğrenci 2		Değerlendirici 3				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		3				
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	2					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	2					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)		3				
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	2					
TOPLAM PUAN 16		ORTALAMA 2.28				

Öğrenci 2’nin, değerlendirici 3 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 2.28 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğırenci 2'nin icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağıın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekteştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 29.

Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 4

Öğrenci 2		Değerlendirici 4				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	1					
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	1					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	1					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	1					
TOPLAM PUAN 8		ORTALAMA 1.14				

Öğrenci 2’nin, değerlendirici 4 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.14 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğırenci 2'nin icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağıın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 5. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekteştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 30.

Öğrenci 2 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 5

Öğrenci 2		Değerlendirici 5				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	2					
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	1					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	1					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	2					
TOPLAM PUAN 10		ORTALAMA 1.42				

Öğrenci 2’nin, değerlendirici 5 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 1.42 puan aldığı görülmektedir.

2.3. Öğrenci 3'ün Uygulama Öncesi Bozlak Çalma Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 31.

Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 1

Öğrenci 3

Değerlendirici 1

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)			6			
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)			5			
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			5			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			5			
TOPLAM PUAN	41					ORTALAMA 5.85

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 1 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 5.85 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 2. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7

farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 32.

Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 2

Öğrenci 3

Değerlendirici 2

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)			6			
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			5			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			5			
TOPLAM PUAN	41					ORTALAMA 5.85

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 2 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 5.85 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 33.

Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 3

Öğrenci 3						Değerlendirici 3
Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		3				
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)		4				
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi			6			
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)		4				
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi		4				
TOPLAM PUAN 29						ORTALAMA 4.14

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 3 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 4.14 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 34.

Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 4

Öğrenci 3

Değerlendirici 4

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		4				
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)			5			
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi			6			
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			5			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			5			
TOPLAM PUAN	33					ORTALAMA 4.71

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 4 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 4.71 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden

5. uzman tarafından yapılan puanlaması gör÷lmektedir. Derecelendirilmiş ÷lçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye b÷l÷nmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 35.

Öğrenci 3 için Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 5

Öğrenci 3

Değerlendirici 5

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	2					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		4				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			5			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			6			
TOPLAM PUAN	30					ORTALAMA 4.28

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 5 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 4.28 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekteştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 36.

Öğrenci 3 için 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 1

Öğrenci 3			Değerlendirici 1			
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)			6			
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				8		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			5			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			6			
TOPLAM PUAN 45					ORTALAMA	6.42

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 1 tarafından verilen 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 6.42 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı

üzerinden 2. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 37.

Öğrenci 3 için 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 2

Öğrenci 3			Değerlendirici 2			
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				7		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				8		
TOPLAM PUAN 50						ORTALAMA 7.14

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 2 tarafından verilen 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 7.14 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 38.

Öğrenci 3 için ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 3

Öğrenci 3		Değerlendirici 3				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin maksasal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		4				
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		4				
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)		3				
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		4				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)		4				
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi		4				
TOPLAM PUAN 26		ORTALAMA 3.71				

Öğrenci 3’ün, değerlendirici 3 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 3.71 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3’ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek

üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 39.

Öğrenci 3 için 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 4

Öğrenci 3			Değerlendirici 4			
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				8		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				8		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi			5			
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			5			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme5 ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi						
TOPLAM PUAN 42					ORTALAMA	6.00

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 4 tarafından verilen 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 6.00 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğırenci 3'ün icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağıın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 5. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekteştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile ön-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 40.

Öğrenci 3 için 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın Ön Değerlendirme Formu 5

Öğrenci 3			Değerlendirici 5			
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	2					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		4				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		3				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			5			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			6			
TOPLAM PUAN 31					ORTALAMA 4.42	

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 5 tarafından verilen "Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele" isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 4.42 puan aldığı görülmektedir.

Öğrenci 1, Öğrenci 2 ve Öğrenci 3 için Ön-test puan ortalamalarının birbirleriyle karşılaştırılmasını kolaylaştırmak amacıyla Tablo 41 de ‘Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri’ ve Tablo 42 de ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli eserler için 5 uzman tarafından yapılan değerlendirmelerin ortalamaları bir arada sunulmuştur. (Son test ortalamaları sayfa 182, Tablo 73 ve Tablo 74’de yer almaktadır.)

Tablo 41.

“Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlağa ait Ön test Ortalamaları

		Uzman1	Uzman2	Uzman3	Uzman4	Uzman5
Öğrenci1	Ön-test	1.85	1.57	1.57	1.14	1.85
Öğrenci2	Ön-test	1.85	1.42	2.28	1.57	1.57
Öğrenci3	Ön-test	5.85	5.85	4.14	4.71	4.28

Tablo 42

“Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlağa ait Ön test Ortalamaları

		Uzman1	Uzman2	Uzman3	Uzman4	Uzman5
Öğrenci1	Ön-test	2.28	1.85	2.71	1.28	2.28
Öğrenci2	Ön-test	1.85	1.28	2.28	1.14	1.42
Öğrenci3	Ön-test	6.42	7.14	3.71	6.00	4.42

3. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Uygulama Sonrası Bozlakları Seslendirmeleri Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Çalışma grubunun bozlak icralarındaki son durumlarını ortaya koymak amacıyla; uygulama sonrasında kayda alınan öğrenci performansları, uygulama öncesinde kullanılan performans değerlendirme ölçeklerinin yeniden kullanılması suretiyle aynı uzmanlar tarafından tekrar puanlanmıştır. Her bir uzmanın yaptığı değerlendirmeler sonucunda ortaya çıkan puanlar tüm öğrenciler ve her bir bozlak için ayrı ayrı olmak üzere tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

3.1.Öğrenci 1'in Uygulama Sonrası Bozlakları Seslendirme Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'in icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 43.

Öğrenci 1 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1

Öğrenci 1

Değerlendirici 1

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf (0-2)	Ortanın Altında (3-4)	Orta (5-6)	İyi (7-8)	Çok iyi (9-10)	Ön-test Puanı
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				8		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				7		
TOPLAM PUAN	49					ORTALAMA 7.00

Öğrenci 1'in, değerlendirici 1 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 7.00 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'in icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 2. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7

farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 44.

Öğrenci 1 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 2

Öğrenci 1			Değerlendirici 2			
Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)			6			
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi			6			
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				7		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				7		
TOPLAM PUAN 46					ORTALAMA 6.57	

Öğrenci 1'in, değerlendirici 2 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 6.57 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'in icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 45.

Öğrenci 1 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 3

Öğrenci 1			Değerlendirici 3			
Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)			6			
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi			6			
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	7					
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	7					
TOPLAM PUAN 45			ORTALAMA 6.42			

Öğrenci 1'in, değerlendirici 3 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 6.42 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'in icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 46.

Öğrenci 1 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4

Öğrenci 1

Değerlendirici 4

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		4				
Eserin usul yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		3				
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)		4				
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	2					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		4				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)		3				
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi	2					
TOPLAM PUAN	22				ORTALAMA	3.42

Öğrenci 1'in, değerlendirici 4 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 3.42 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'in icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden

5. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 47.

Öğrenci 1 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5

Öğrenci 1			Değerlendirici 5			
Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin maksasal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin usül yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)		4				
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)			6			
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			5			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			6			
TOPLAM PUAN	41					ORTALAMA 5.85

Öğrenci 1'in, değerlendirici 5 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 5.85 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 48.

Öğrenci 1 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1

Öğrenci 1			Değerlendirici 1			
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin usül yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				8		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				8		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				7		
TOPLAM PUAN	50				ORTALAMA	7.14

Öğrenci 1’in, değerlendirici 1 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 7.14 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1’in icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı

zerinden 2. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş lek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 49.

Öğrenci 1 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 2

Öğrenci 1		Değerlendirici 2				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin maksasal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				8		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				7		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				7		
TOPLAM PUAN	51				ORTALAMA	7.28

Öğrenci 1’ün, değerlendirici 2 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 7.28 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1’ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek

üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 50.

Öğrenci 1 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 3

Öğrenci 1			Değerlendirici 3			
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin maksasal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin usül yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				8		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				7		
TOPLAM PUAN	48				ORTALAMA	6.85

Öğrenci 1’ün, değerlendirici 3 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 6.85 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1’ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7’ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 51.

Öğrenci 1 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4

Öğrenci 1		Değerlendirici 4				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		4				
Eserin usül yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)			5			
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)			6			
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi			5			
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)		4				
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi		4				
TOPLAM PUAN	33				ORTALAMA	4.71

Öğrenci 1'ün, değerlendirici 4 tarafından verilen 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 4.71 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 1'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 5. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 52.

Öğrenci 1 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5

Öğrenci 1		Değerlendirici 5				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin usül yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	2					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		3				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	2					
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				7		
TOPLAM PUAN	30			ORTALAMA	4.28	

Öğrenci 1’ün, değerlendirici 5 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 4.28 puan aldığı görülmektedir.

3.2.Öğrenci 2'nin Uygulama Sonrası Bozlakları Seslendirme Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 53.

Öğrenci 2 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1

Öğrenci 2		Değerlendirici 1				
Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin usul yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)			6			
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi			6			
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			5			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			5			
TOPLAM PUAN	40				ORTALAMA	5.71

Öğrenci 2'nin, değerlendirici 1 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 5.71 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 2. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7

farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 54.

Öğrenci 2 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 2

Öğrenci 2		Değerlendirici 2				
Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)			6			
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)			6			
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)						
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme 5 ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi						
TOPLAM PUAN			42	ORTALAMA 6.00		

Öğrenci 2'nin, değerlendirici 2 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 6.00 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 55.

Öğrenci 2 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 3

Öğrenci 2			Değerlendirici 3			
Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi			6			
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				7		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			6			
TOPLAM PUAN	45	ORTALAMA				6.42

Öğrenci 2'nin, değerlendirici 3 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 6.42 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 56.

Öğrenci 2 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4

Öğrenci 2

Değerlendirici 4

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		4				
Eserin usul yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		4				
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)			5			
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		4				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		4				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)		3				
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi		3				
TOPLAM PUAN	27					ORTALAMA 3.85

Öğrenci 2'nin, değerlendirici 4 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 3.85 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 5. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7

farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bۆlۆnmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 57.

Öğrenci 2 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5

Öğrenci 2

Değerlendirici 5

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin usul yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	2					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	2					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		3				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	1					
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			6			
TOPLAM PUAN	24					ORTALAMA 3.42

Öğrenci 2'nin, değerlendirici 5 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 3.42 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2'nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek

üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 58.

Öğrenci 2 İçin 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1

Öğrenci 2		Değerlendirici 1				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin usül yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)			6			
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)			6			
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			5			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			5			
TOPLAM PUAN	40				ORTALAMA	5.71

Öğrenci 2'nin, değerlendirici 1 tarafından verilen 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 5.71 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, ğrenci 2'nin icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi eki Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağı, görüntü ve ses kaydı üzerinden 2. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş lek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 59.

Öğrenci 2 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 2

Öğrenci 2			Değerlendirici 2			
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin usül yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				8		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			6			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			5			
TOPLAM PUAN	46					ORTALAMA 6.57

Öğrenci 2’nin, değerlendirici 2 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 6.57 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 2’nin icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı

zerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş lek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 60.

Öğrenci 2 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 3

Öğrenci 2		Değerlendirici 3				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin usül yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)			6			
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				8		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				8		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				8		
TOPLAM PUAN	51			ORTALAMA	7.28	

Öğrenci 2’nin, değerlendirici 3 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 7.28 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, ğrenci 2'nin icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi eki Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağı, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş lek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 61.

Öğrenci 2 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4

Öğrenci 2		Değerlendirici 4				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin maksasal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		3				
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)		4				
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)		3				
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi		4				
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)		3				
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi		3				
TOPLAM PUAN	25				ORTALAMA	3.57

Öğrenci 2’nin, değerlendirici 4 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 3.57 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğırenci 2'nin icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağıın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 5. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekteştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 62.

Öğrenci 2 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5

Öğrenci 2		Değerlendirici 5				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			5			
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi		3				
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	1					
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	2					
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi	2					
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	2					
Eserdeki ses icrasına Bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi			5			
TOPLAM PUAN	20					ORTALAMA 2.85

Öğrenci 2’nin, değerlendirici 5 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 2.85 puan aldığı görülmektedir.

3.3. Öğrenci 3'ün Uygulama Sonrası Bozlakları Seslendirme Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 63.

Öğrenci 3 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1

Öğrenci 3		Değerlendirici 1				
Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)					9	
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				8		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi					9	
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)					9	
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi					9	
TOPLAM PUAN	60				ORTALAMA	8.57

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 1 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 8.57 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden

2. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 64.

Öğrenci 3 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli Bozlağın Son Değerlendirme Formu 2

Öğrenci 3

Değerlendirici 2

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				8		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				8		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi					9	
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)					9	
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi					9	
TOPLAM PUAN	59					ORTALAMA 8.42

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 2 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 8.42 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 65.

Öğrenci 3 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 3

Öğrenci 3			Değerlendirici 3			
Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin usul yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi			6			
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				8		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				8		
TOPLAM PUAN	50				ORTALAMA	7.14

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 3 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 7.14 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 66.

Öğrenci 3 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4

Öğrenci 3			Değerlendirici 4			
Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				7		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi			6			
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				8		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				7		
TOPLAM PUAN	50			ORTALAMA	7.14	

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 4 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 7.14 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Muharrem Ertaş olan Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 5. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 67.

Öğrenci 3 İçin Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5

Öğrenci 3

Değerlendirici 5

Bozlağın Adı: Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri

Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin usul yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)			5			
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)			6			
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				8		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			6			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				8		
TOPLAM PUAN	49				ORTALAMA 7.00	

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 5 tarafından verilen Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin ön değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 7.00 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı

zerinden 1. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş lek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 68.

Öğrenci 3 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 1

Öğrenci 3			Değerlendirici 1			
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin usül yapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi					9	
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)					9	
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				8		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi					9	
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)					9	
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi					9	
TOPLAM PUAN	61		ORTALAMA			8.71

Öğrenci 3’ün, değerlendirici 1 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 8.71 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğırenci 3'ün icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağıın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 2. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekteştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 69.

Öğrenci 3 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 2

Öğrenci 3		Değerlendirici 2				
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi					9	
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi					9	
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)					9	
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)					9	
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi					9	
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)		9				
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi		9				
TOPLAM PUAN 63				ORTALAMA 9.00		

Öğrenci 3’ün, değerlendirici 2 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 9.00 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğrenci 3'ün icra ettiği Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 3. uzman tarafından yapılan puanlaması görülmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağlı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 70.

Öğrenci 3 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli Bozlağın Son Değerlendirme Formu 3

Öğrenci 3			Değerlendirici 3			
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin maksasal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin üslûyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				8		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				8		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				8		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				8		
TOPLAM PUAN	53				ORTALAMA	7.57

Öğrenci 3’ün, değerlendirici 3 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 7.57 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, ğrenci 3'ün icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağı, görüntü ve ses kaydı üzerinden 4. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekleştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 71.

Öğrenci 3 İçin ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 4

Öğrenci 3			Değerlendirici 4			
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin usûlyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				7		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)				8		
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)			6			
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				8		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)			7			
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				8		
TOPLAM PUAN	52			ORTALAMA	7.42	

Öğrenci 3’ün, değerlendirici 4 tarafından verilen ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 7.42 puan aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğırenci 3'ün icra ettiğı Kırşehir Yöresine ait kaynak kişisi Çekiç Ali (Ali Ersan) olan 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağıın, görüntü ve ses kaydı üzerinden 5. uzman tarafından yapılan puanlaması görölmektedir. Derecelendirilmiş ölçek üzerinde 7 farklı ifade üzerinden gerçekteştirilen puanlamaya bağılı olarak toplam puanın 7'ye bölünmesi ile son-test puanı elde edilmiştir.

Tablo 72.

Öğrenci 3 için 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' İsimli bozlağın Son Değerlendirme Formu 5

Öğrenci 3			Değerlendirici 5			
Bozlağın Adı: ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’						
Ölçütler	Zayıf	Ortanın Altında	Orta	İyi	Çok iyi	Ön-test Puanı
	(0-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	(9-10)	
Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin usülyapısını ve değişken ritmik yapı ayrıntılarını yansıtabilme becerisi				8		
Eserin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)			5			
Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)				7		
Eserin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme becerisi				7		
Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)				7		
Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi				8		
TOPLAM PUAN	50				ORTALAMA	7.14

Öğrenci 3'ün, değerlendirici 5 tarafından verilen 'Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele' isimli bozlağı seslendirmesine ilişkin son değerlendirme puanları incelendiğinde 10 üzerinden 7.14 puan aldığı görülmektedir.

Tablo 73.

“Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlağa ait Son test Ortalamaları

		Uzman1	Uzman2	Uzman3	Uzman4	Uzman5
Öğrenci1	Ön-test	7.00	6.57	6.42	3.42	5.85
Öğrenci2	Ön-test	5.71	6.00	6.42	3.85	3.42
Öğrenci3	Ön-test	8.57	8.42	7.14	7.14	7.00

Tablo 74

“Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlağa ait Son test Ortalamaları

		Uzman1	Uzman2	Uzman3	Uzman4	Uzman5
Öğrenci1	Ön-test	7.14	7.28	6.85	4.71	4.28
Öğrenci2	Ön-test	5.71	6.57	7.28	3.57	2.85
Öğrenci3	Ön-test	8.71	9.00	7.57	7.42	7.14

4. Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Uygulanan Alıştırmaların Etkinliğine İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Çalışma sürecinde uygulamalara katılan öğrencilerle, hazırlanan bağlama çalgısında bozlak çalmaya yönelik alıştırmalar ve çalışma süreci hakkında gerçekleştirilen görüşmelerde yöneltilen sorulara verdikleri yanıtların değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Öğrencilerin, “Bozlakların icra edilmesine yönelik katıldığınız uygulama çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz ?” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda, çalışmaların başlangıç aşamasında zorlandıklarını, ilerleyen haftalarda çalışmalara daha istekli katıldıklarını söylemek mümkündür. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar şu şekildedir:

- Çalışmalara başladığımız zaman deşifrelerde zorlandım.
- Bozlakları çalmak zor diye düşünüyordum , ayrıntılı çalışıp parçalar birleştğinde aslında karmaşık olmadığını anladım.
- Bozlakları daha önce kendi kendime çalmaya çalışmışım ama derslerde hiç bozlak formunda eser çalışmamıştık, o açıdan çözümlemek yararlı oldu.

Öğrencilerin, “Bozlakların icra edilmesine yönelik gerçekleştirilen çalışmaların zorlukları var mıydı ?” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda, eserlerle ilgili müzikal çözümleme ve pratik için daha geniş zaman dilimine ihtiyaç duyduklarını ve ön test aşamasında gerçekleştirilen görüntü kayıtlarından dolayı tedirgin hissettiklerini ifade edebiliriz. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar şu şekildedir:

- Eserleri yetiştirmek için biraz zorlandım. Derslerle ilgili yapmamız gerekenler de olduğu için bu çalışmadaki alıştırmaları yeterince çalışmadığım oldu.
- Çalışmalar zevkliydi, zorlanmadım.
- Çalışmanın başlarında video kayıt yerine sadece ses kaydı olsa daha rahat olur.

Öğrencilerin, “Derslerde öğrendikleriniz, Türk halk müziği eserlerinin müzikal özelliklerini belirlemenizde size yardımcı olabilir mi?” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda, derste öğrendikleri teorik ayrıntıların ve teknik yaklaşımların, diğer uzun hava formlarının ve diğer formlardaki Türk halk müziği eserlerinin müzikal ayrıntılarını analiz etmelerinde ve icra etmelerinde de olumlu etkisi olduğunu söylemek mümkündür. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar şu şekildedir:

- Eserlerin dizileriyle ilgili çalışmalar, zorlandığım eserlerde nasıl bölümlere ayıracağım hakkında fikir verdi.
- Eseri makamsal düşünerek akılda kalmasını sağlamaya çalışıyordum, makam dışında farklı alterasyonların da oldukça sık yer aldığını farkettim.
- Tabii ki, mesela Barak havalarında da bozlağa benzeyen karakteristik süslemeler geçişler var, onlara yoğunlaşarak çözümlemek daha yöresel çalmayı sağlıyor.

Öğrencilerin, “Yapılan çalışmaların size sağladığı katkılar nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda, çalgı repertuarlarında bozlaklarla ilgili fazla sayıda eser olmaması nedeniyle çalışılan eserleri öğrenmeye istekli olarak çalışma sürecini tamamladıklarını ve bozlaklarla ilgili edindikleri müzik kültürü açısından da çalışma sürecinin yararlı olduğunu düşündüklerini ifade edebiliriz.

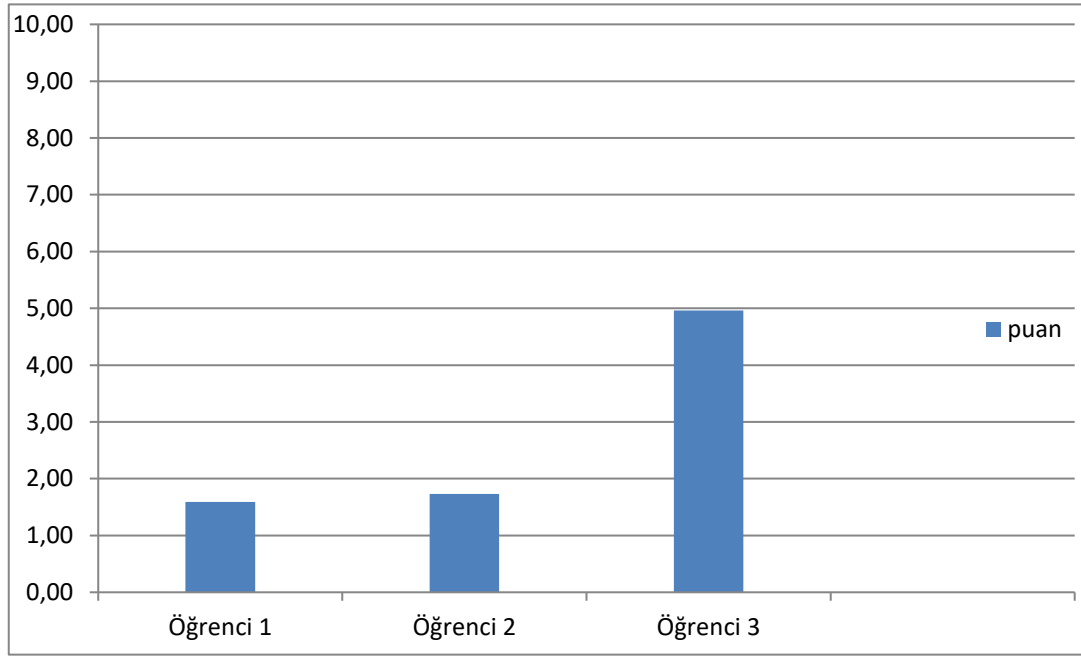
Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar şu şekildedir:

- Sadece birkaç uzun hava çalmıştım. Repertuarımda bozlakların da bulunmasını istiyordum, nasıl çözümlenmesi nasıl çalışılması gerektiği konusunda yararlı oldu.
- Deşifre yaparken çok karışık geliyordu. Güzel seslendiremediğimi düşünüyordum. Mesela duyurulması gereken dereceler ve alterasyonların trafiği net olduğu için ilgisiz süslemeler yapmadan daha yöresel çalınabiliyor.

- Bozuk Düzen (Re karar) çalışıordum mesela orijinalinde Abdal düzeni (La karar) daha aslına yakın seslendirilmiş oluyor.

5. Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Bozlak İcralarına Dair Ön Test ve Son Test Aşamalarında Yapılan Değerlendirmelerin Karşılaştırılması İle İlgili Bulgular

Öğrencilerin uygulama çalışmaları öncesinde, “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlak için 3 uzman tarafından performanslarının değerlendirmesi sonucunda almış oldukları ön test puanlarının ortalamaları aşağıda verilmiştir.

Şekil 32. “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlak için ön test puan ortalamaları

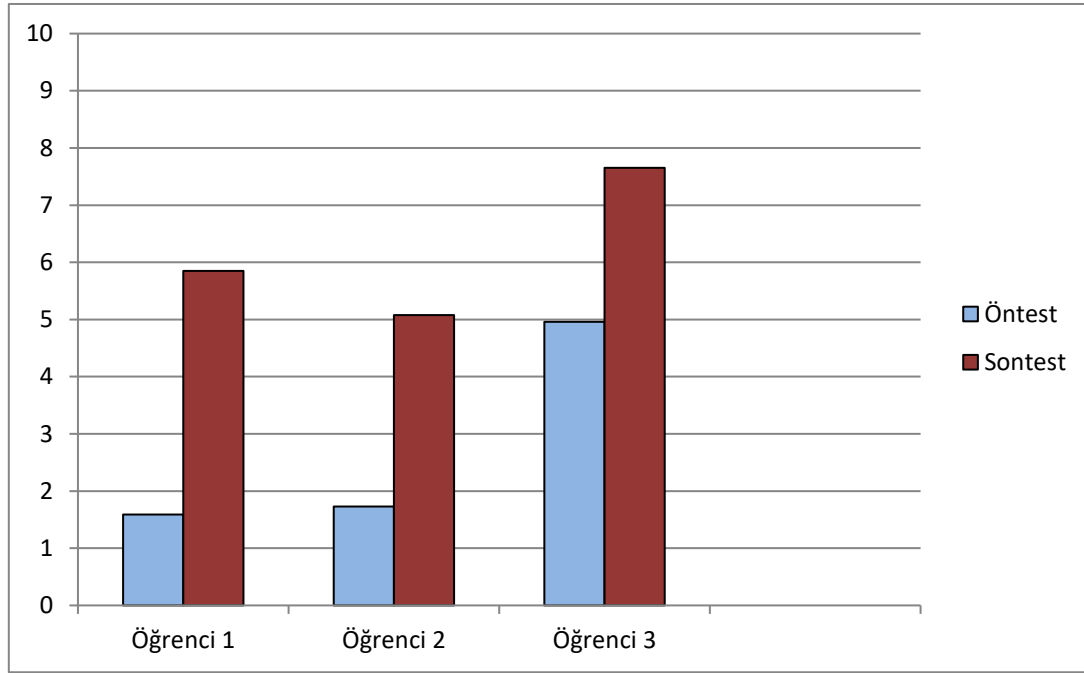
“Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlak için 3 uzman tarafından değerlendirilen öğrencilerin grafikte belirtilen ortalama puanları aşağıdaki gibidir;

Öğrenci 1: 1.59

Öğrenci 2: 1.73

Öğrenci 3: 4.96

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin uygulama çalışmaları sonunda “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlak için 3 uzman tarafından performanslarının değerlendirmesi sonucunda almış oldukları puan ortalamaları, uygulama öncesi almış oldukları puan ortalamalarıyla karşılaştırmalı olarak bir arada aşağıda sunulmuştur.

Şekil 33. “Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlak için çalışma grubu öğrencilerinin ön test-son test puan ortalamalarının karşılaştırması

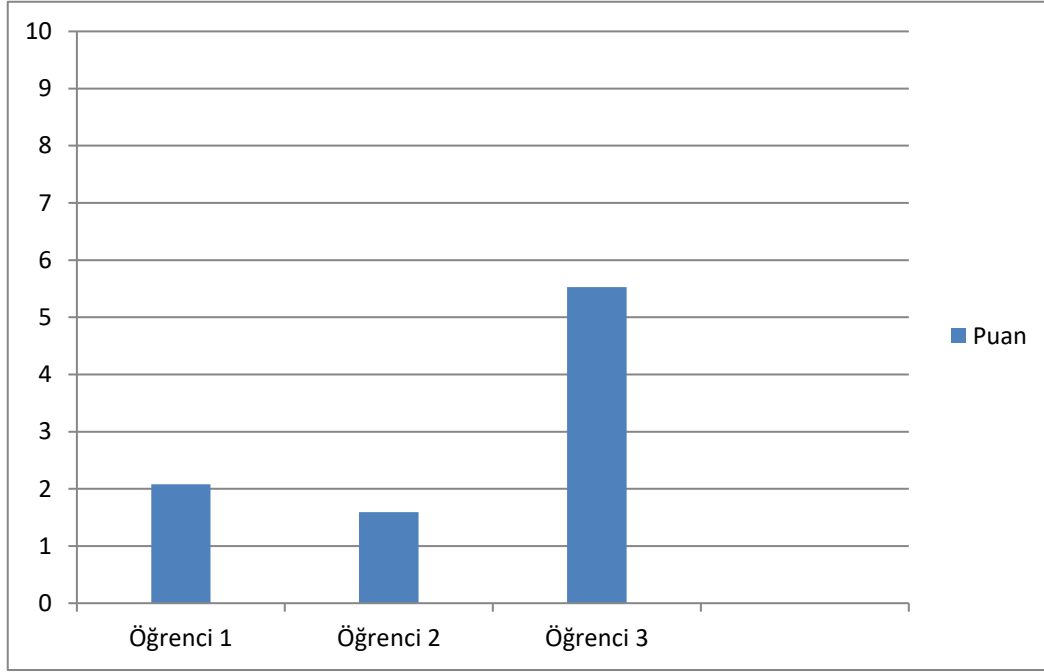
Yukarıdaki grafikte belirtildiği üzere Gine Göç Eyledi Avşar Elleri isimli bozlakiçin;

Öğrenci 1’in ön test puan ortalaması 1,59; son test puan ortalaması 5,85,

Öğrenci 2’nin ön test puan ortalaması 1,73; son test puan ortalaması 5,08,

Öğrenci 3’ün ön test puan ortalaması 4,96; son test puan ortalaması 7,65 dir.

Öğrencilerin uygulama çalışmaları öncesinde, “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlak için 3 uzman tarafından performanslarının değerlendirilmesi sonucunda almış oldukları ön test puanlarının ortalamaları aşağıda verilmiştir.

Şekil 34. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlak için ön test puan ortalamaları

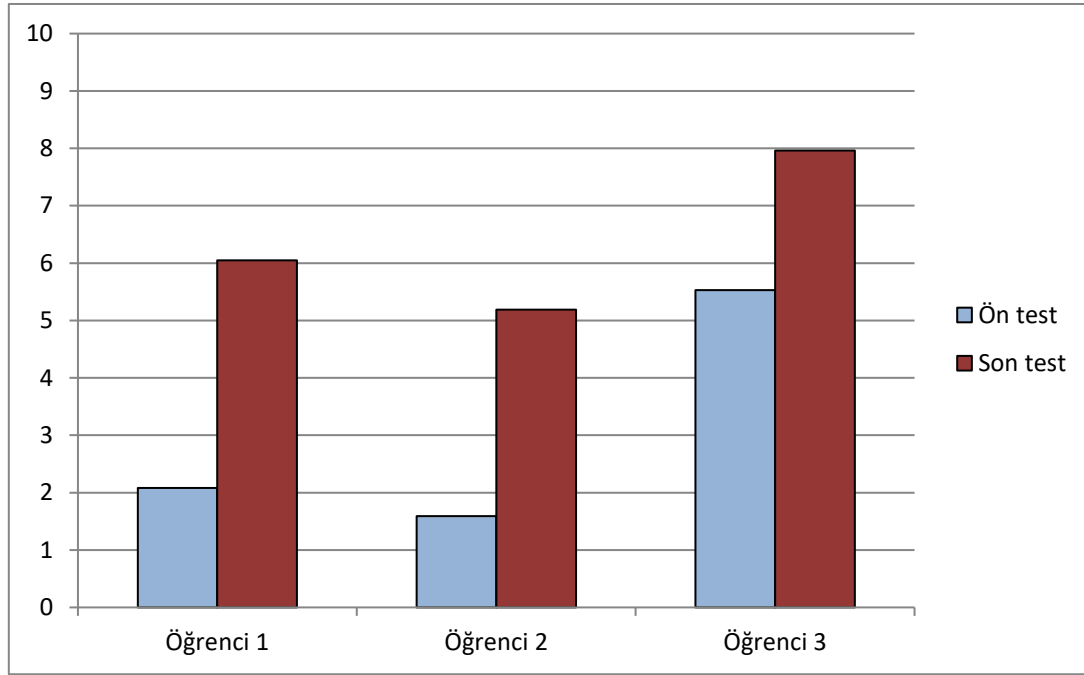
Grafikte görüldüğü üzere, Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele isimli bozlak için 3 uzman tarafından değerlendirilen öğrencilerin ön test puanlarının ortalamaları aşağıdaki gibidir;

Öğrenci 1: 2,08

Öğrenci 2: 1,59

Öğrenci 3: 5,53

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin uygulama çalışmaları sonunda “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlak için 3 uzman tarafından performanslarının değerlendirmesi sonucunda almış oldukları puan ortalamaları, uygulama öncesi almış oldukları puan ortalamalarıyla karşılaştırmalı olarak bir arada aşağıda sunulmuştur.

Şekil 35. “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlak için çalışma grubu öğrencilerinin ön test-son test puan ortalamalarının karşılaştırması

Yukarıdaki grafikte belirtildiği üzere ‘Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele’ isimli bozlak için;

Öğrenci 1’in ön test puan ortalaması 2,08; son test puan ortalaması 6,05

Öğrenci 2’nin ön test puan ortalaması 1,59; son test puan ortalaması 5,19

Öğrenci 3’ün ön test puan ortalaması 5,53; son test puan ortalaması 7,96 dır.

VI. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuçlar

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen verilerin analiz edilmeleri ve karşılaştırılmaları ile ilgili sonuçlar belirtilmiştir.

Çalışma Grubunun Uygulama Çalışmaları Öncesi Bozlak Seslendirme Düzeylerine İlişkin Sonuçlar

“Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlak için Ön test aşamasında gerçekleştirilen performansların uzmanlar tarafından değerlendirilmesi sonucunda; öğrencilerden ikisinin 0-2 puan aralığında zayıf seviyede olduğu, birinin ise 4-5 puan aralığında ortanın altında seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlak için Ön test aşamasında gerçekleştirilen performansların uzmanlar tarafından değerlendirilmesi sonucunda; öğrencilerden ikisinin 0-2 puan aralığında zayıf seviyede olduğu, birinin ise 5-6 puan aralığında bir puan ile orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ön test aşamasında yapılan değerlendirmelerin sonuçlarına bağlı olarak, öğrencilerin bağlama çalgısı ile bozlak icralarının yeterli düzeyde olmadığını söylemek mümkündür.

Çalışma Grubunun Uygulama Çalışmaları Sonrası Bozlakları Seslendirme Düzeylerine İlişkin Sonuçlar

“Gine Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli bozlak için Son test aşamasında gerçekleştirilen performansların uzmanlar tarafından değerlendirilmesi sonucunda; öğrencilerden ikisinin

5-6 puan aralığında orta seviyede olduğu, birinin ise 7-8 puan aralığında iyi seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli bozlak için Son test aşamasında gerçekleştirilen performansların uzmanlar tarafından değerlendirilmesi sonucunda; öğrencilerden ikisinin 5-6 puan aralığında orta seviyede olduğu, birinin ise 7-8 puan aralığında iyi seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Son test aşamasında öğrencilerin performansları ile ilgili gerçekleştirilen uzman değerlendirmeleri, Ön test aşamasında yapılan değerlendirmelerle karşılaştırıldığında öğrencilerin bağlama çalgısı ile bozlak icralarında olumlu yönde değişim olduğunu söylemek mümkündür. Öğrencilerin performansları ile ilgili Ön test ve Son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı ile ilgili ayrıntılı sonuçlara bir sonraki bölümde değinilmiştir.

Bağlama Öğretiminde Bozlak İcrasına Yönelik Hazırlanan Alıştırma Modeli ve Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

5 (beş) uzman tarafından yapılan değerlendirmeler sonucunda elde edilen ön test ve son test puan ortalamalarının arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı; SPSS 24 programı aracılığıyla “Bağımlı Örneklem T Testi” uygulanarak karşılaştırılmıştır. Bağımlı Örneklem T Testini Büyüköztürk(2017), şu şekilde tanımlamaktadır: “İlişkili t-testi, ilişkili iki ölçüm ya da puanların elde edildiği deneysel ve tarama çalışmalarında kullanılabilir. İlişkili ölçümler deseni; a) aynı deneklerin tekrarlı ölçümleri ya da b) eşleştirilmiş örneklemelerden elde edilen ölçümler olduğunda söz konusu olabilir. Aynı deneklerin, bir deneysel işlemin öncesi ve sonrasında bağımlı değişkene ilişkin ölçümleri alındığında, deneklerin zamana bağlı tekrarlı ölçümleri söz konusudur ve elde edilen bu ölçümler ilişkilidir(Büyüköztürk, 2017, s.67-68) Çalışma grubu öğrencilerinin uygulama çalışmaları öncesinde ve sonrasında ölçülen performanslarının karşılaştırılması ile ilgili olarak Bağımlı Örneklem T Testinin kullanılması uygun görülmüştür. Bağımlı Örneklem T Testi ile ilgili olarak Kilmen (2015) şunları bildirmektedir : ‘Bu analiz yöntemi aynı gruba ait iki ölçüm arasında anlamlı farklılık olup olmadığını araştırmada kullanılır. Bu analizin bazı varsayımları bulunmaktadır. Aynı gruba ait iki ölçüm olmalıdır. Bağımlı değişkene ait veriler en az eşit aralık ölçeği düzeyinde olmalı ve iki ölçüm arasındaki farklar normal dağılmalıdır (Field, 2009; Gravetter ve Wallnau, 2007’ den aktaran Kilmen, 2015, s.163).

Tablo 75.

“Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli eserin Ön Test ve Son Test değerlendirmeleri için uygulanan “Bağımlı Örneklem T Testi” Sonuçları (Output)

	Ortalama	Eleman Sayısı	Standart Sapma	Ortalamanın Standart Hatası
Ön test	2,9000	3	1,86389	1,07612
Son test	6,1933	3	1,31895	,76150

	Ortalama	Standart Sapma	Ortalamanın Standart Hatası	Alt	Üst	t	df	P Anlamlılık Düzeyi (2 yönlü)
Öntest	-3,29333	,67122	,38753	-4,96073	-1,62594	-8,498	2	,014
Son test								

Tablo 76.

“Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli eserin Ön Test ve Son Test değerlendirmeleri için uygulanan “Bağımlı Örneklem T Testi” Sonuçları

Ölçüm	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ön Test	3	2,90	1.86	2	-8,49	,014
Son Test	3	6,19	1.31			

Bu tabloda “Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri” isimli eserin Ön Test ve Son Test değerlendirmeleri için uygulanan “Bağımlı Örneklem T Testi” sonuçları sunulmuştur. Ön test ve son test verileri için hesaplanan t değeri -8,498; p değeri ise (Sig. 2-tailed) 0,014 olarak bulunmuştur. Sig. (2-tailed) değerinin 0,05’ten küçük çıkması iki ölçüm ortalaması arasında fark olduğu anlamına gelir.

Tablo 77.

“Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli eserin Ön Test ve Son Test değerlendirmeleri için uygulanan “Bağımlı Örneklem T Testi” Sonuçları (Output)

	Ortalama	Eleman Sayısı	Standart Sapma	Ortalamanın Standart Hatası
Ön test	3,1133	3	2,08668	1,20475
Son test	6,400	3	1,41778	,81856

	Ortalama	Standart Sapma	Ortalamanın Standart Hatası	Alt	Üst	t	df	P Anlamlılık Düzeyi (2 yönlü)
Öntest	-3,28667	,75580	,43636	-5,16418	-1,40916	-7,532	2	,017
Son test								

Tablo 78.

“Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli eserin Ön Test ve Son Test değerlendirmeleri için uygulanan “Bağımlı Örneklem T Testi” Sonuçları

Ölçüm	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ön Test	3	3,11	2.08	2	-7,53	, 017
Son Test	3	6,40	1.41			

Bu tabloda “Sarı Yazma Yakışmaz mı Güzele” isimli eserin Ön Test ve Son Test değerlendirmeleri için uygulanan “Bağımlı Örneklem T Testi” sonuçları sunulmuştur. Ön test ve son test verileri için hesaplanan t değeri -7,532; p değeri ise (Sig. 2-tailed) 0,017 olarak bulunmuştur. Sig. (2-tailed) değerinin 0,05’ten küçük çıkması iki ölçüm ortalaması arasında fark olduğu anlamına gelir.

Öğrencilerin son test aşamasında gerçekleştirdikleri bozlak icralarının değerlendirilmesi sonucunda ;

- Eserlerin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme düzeylerinde,
- Eserlerin usül yapısını ve değişken ritmik ayrıntılarını yansıtabilme düzeylerinde,
- Eserlerin icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme düzeylerinde, (trill)
- Eserlerin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme düzeylerinde, (glissando)
- Eserlerin icrasında sesler arası çarpmalara yer verebilme düzeylerinde,
- Eserlerin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama düzeylerinde ve
- Eserlerdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme düzeylerinde önemli ölçüde gelişme olduğunu ifade edebiliriz.

Bu değerlendirmelere bağlı olarak uygulanan alıştırmaların hedeflenen kazanımlara yönelik olumlu etkisinin olduğunu söylemek mümkündür. Araştırmacı tarafından gerçekleştirilen süreç değerlendirme puanlamaları ile uzman değerlendirme puanlamalarının büyük ölçüde uyuşma göstermesi de yukarıdaki ifadeyi desteklemektedir.

Deneysel Uygulama Sonrasında Çalışma Grubu Öğrencilerinin Geliştirilen Model Önerisine İlişkin Görüşleri İle İlgili Sonuçlar

Deneysel uygulama sonrasında çalışma grubu öğrencilerinin hazırlanan öğretim modeli hakkındaki ifade ettikleri görüşleri doğrultusunda ; Bozlak öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmaların öğrencilerin bağlama ile bozlak seslendirmelerini önemli düzeyde geliştirdiği, uygulanan öğretim yaklaşımın diğer uzun hava formlarının icralarında da olumlu kazanımlar sağlayabileceği, Türk halk müziğinin kendine özgü müzikal seyir özelliklerinin ayrıntılı çalışılmasının uzun havalarla beraber diğer halk müziği formlarının da müzikal analizlerinde yararlı kazanımlar sağlayacağı, Bozlakların notaya alınmasının ve sadece deşifre edilerek seslendirilmeye çalışılmasının öğrencilerin teknik kazanımları açısından hedeflenen yetkinliğe ulaşmayı sağlamakta tek başına yeterli olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Uygulanan öğretim programı öğrenciler tarafından anlaşılır ve yararlı bulunmuştur. Öğrenciler, uygulamalar sürecinde geleneksel Türk Halk müziğinin makamsal yapısı ve karakteristik seyir özellikleri ile ilgili edindikleri bilgilerin, halk

müziği ile ilgili ileride gerçekleştirecekleri repertuara yönelik çalışmalar ve icra çalışmalarında da yararlı olacağını ifade etmişlerdir.

Öneriler

Bu bölümde, araştırma sonuçları doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

- Bozlakların geleneksel formlarına en yakın şekilde seslendirilmesini sağlayabilmek için kaynak kişilere ait kayıtlardan dinlenerek ve eserde yer alan motiflerin, cümlelerin ve süslemelerin ayrıntılı olarak analiz edilerek üzerinde teknik çalışmalar yapılmasının,
- Bozlaklar için uygulanan müzikal analiz yöntemi ve teknik çalışma yaklaşımının Türk Halk Müziğinin diğer uzun hava formlarının geleneksel icralarına yönelik olarak da kullanılmasının,
- Makamsal seyir ve adlandırma konusunun Türk Halk Müziği'nde esere özgü karakteristik ses dizileri ve alterasyonların olduğu gözetilerek ele alınmasının,
- Notaya aktarılmamış bozlakların ulaşılabilen ses kayıtlarından analiz edilerek kayıt altına alınmasının,
- Bağlama öğretim programları repertuarında bozlak formunda eserlere ve diğer uzun hava formlarında eserlere de yer verilmesinin, yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akdağ, A.K. (2013). ‘Bağlama çalgısında pozisyon yaklaşımları ve kromatik pozisyon yaklaşımının bağlama ve bozuk düzeninde incelenmesi’ Yüksek Lisans Tezi.Haliç Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Akdoğu, O. (1996). *Türk Müziğinde Türler ve Biçimler*. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Akkaş, S. (2005). *Eğitim Fakülteleri Sınıf Öğretmenliği Bölümleri İçin Müzik Eğitimi*. Ankara: Bilge.
- Aktüze, İ. (2003). *Ansiklopedik Müzik Sözlüğü*. (1.basım) İstanbul : Pan.
- Algı, S. (2013). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda geleneksel Türk Sanat Müziği destekli bağlama öğretiminin öğrencilerin bağlama çalma becerisi ve tutumlarına etkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi.Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Alkan, C. (1979). *Eğitim Ortamları*, Ankara, Ankara Üniversitesi.
- Altıok, A.A. (2010), ‘*Türk Halk Müziğindeki Bozlakların Ses Tekniği Açısından İncelenmesi*’Doktora Tezi .İstanbul Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Andrews, P. Alford. (1992). *Türkiye’de Etnik Gruplar*, Çev. Mustafa Köpüşoğlu, Ant, İstanbul
- Arsunar, F. (1947) *Anadolu Halk Türkülerinden Örnekler 1* .CHP Halk Evleri.Milli Kültür Araştırmaları. Ankara
- Atılğan, H. (1996) *Çukurova’da Bozlak Çeşitleri ve Ezgi Yapıları*.Türk Halk Kültürü Araştırmaları. Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları. 267.

- Balcı, A. (2015) *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*, 11. Baskı. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Bartok, B. (1976) *Turkish Folk Music from Asia Minor*. Edited by Benjamin Suchoff. Princeton /London.
- Bartok, B. (1991) *Küçük Asya'dan Türk Halk Musikisi*. (B. Aksoy Çev.) Pan. İstanbul
- Baştürk, R. (2010). *Bütün Yönleriyle SPSS örnekli nonparametrik istatistiksel yöntemler*. Ankara, Anı.
- Bekki, S. (2012). 'Abdallık Geleneği ve Neşet Ertaş' . Ahi Evran Aktüel. *Ahi Evran Üniversitesi Bilim Sanat ve Kültür Dergisi*. Sayı 3. Haziran-Aralık 2012
<http://gazetederghi.ahievran.edu.tr/upload/dergi/sayi3/FLASH/index.html> sayfasından erişilmiştir.
- Budak, O. A. (2006). *Türk Müziği'nin Kökeni-Gelişimi*, Ankara: Phoneix.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Demirel, F., Akgün, Ö. E. & Karadeniz Ş., (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (22. baskı) . Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Veri Analizi El Kitabı* (23.baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyükyıldız, H.Z.,(2009). *Türk Halk Müziği-Ulusal Türk Müziği*. İstanbul: Papatya.
- Çakır, A., Ozanoğlu, T., Öcal, M. (2000). *Türk Halk Ezgileri III*, Ankara : T.C. Kültür Bakanlığı.
- Demirel, Ö. (2004). *Öğretimde planlama ve değerlendirme* (7. baskı). Ankara: Pegem.
- Dökmetaş, K., Özgül, M. , Turhan, S. , (1996). *Notalarıyla Uzun Havalarımız*, Cem, Ankara.
- Emnalar, A. (1998). *Türk Halk Müziği ve Nazariyatı* , Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.

- Etili, C. (2001). 'Cumhuriyetten Günümüze Türkü Söylemede Kullanılan Yöntemler' başlıklı bildiri. Müzikte 2000 Sempozyumu . T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Neyir Matbaacılık , Ankara.
- Fidan, N. (2012). "Okulda Öğrenme ve Öğretme" (3. Baskı) Ankara:Pegem Akademi.
- Gazimihal, M. R. (1961). *Musiki Sözlüğü*,İstanbul Milli Eğitim, İstanbul.
- Gönül, M. (2010). *Nevres Bey'in Ud Taksimlerinin Analizi ve Ud Eğitime Yönelik Alıştırmaların Oluşturulması*. Doktora Tezi.Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gül A.T. (2010). *Kırıkkale Yöresinde Bozlak Dışında Kalan Uzun HavalarınMakamsal Analizi*.Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hacioğlu, M.E. (2009). *Gaziantep Yöresi Türkmenleri Barak Ağzı Uzun Havalarının Müzikal Analizi*. Yüksek Lisans Tezi.İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Heiman, G. W. (1996). *Basic statisticsfort he behavioralsciences*. Boston, Houghton.
- Hoşsu,M. (1997). *Geleneksel Türk Halk Müziği Nazariyatı*. İzmir: Kombassan.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri* (11. baskı). Ankara: Pegem.
- Karakaya, O. (2002). *Türk Halk Müziği'nde Bozlak Kavramı Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi . Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karakaya, O. , Önal, H. (2010). *Türk Halk Müziği'nde Bir Uzun Hava Türü Olarak Bozlak. Türkiyat Araştırmaları Dergisi*.27.sayı. Bahar 2010. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (25. baskı). Ankara: Nobel.
- Kaymak, M. (1989). *Muharrem Ertaş Hayatı ve Eserlerinden Seçmeler*. No:3. Ankara.

Kınık, M. (2010). ‘*Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde Bağlama Dersi Başlangıç Düzeyine Yönelik Öğretim Programı Önerisi*’ Doktora Tezi.Selçuk Üniversitesi.Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Kilmen, S. (2015). Eğitim Araştırmacıları İçin SPSS – Uygulamalı İstatistik. Edge Akademi, Ayrıntı, Ankara.

Koç, A. (2001) ‘XX. Yüzyılın Son Dönemlerinde Yaygın Eğitimde Kullanılan Bağlama Eğitim Metodları ve XXI.Yüzyılda Bu Alandaki Beklentiler’ başlıklı bildiri. Müzikte 2000 Sempozyumu . T.C. Kültür Bakanlığı, Neyir , Ankara.

Köprülü, F. (1989). *Türk Halk Edebiyatı Araştırmaları I*, İstanbul: Ötüken.

Köprülü, F. (1989). *Türk Halk Edebiyatı Araştırmaları II*, İstanbul: Ötüken.

Küçüköncü, Y. (2006),“*Eğitim Sistemindeki Yeniden Yapılanma Sürecinde Müzik Öğretmeni Modelleri*”, Ulusal Müzik Sempozyumu,26–28 Nisan, Denizli

Lehimler, E. (2014). ‘*Geleneksel Türk Müziğine Dayalı Viyolonsel Öğretimine Yönelik Bir Model Önerisi ve Uygulamadaki Görünümü*’ Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi . Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Markoff, İrene Judyth. (1986). *Musical Theory, PerformanceandtheContemporary Bağlama Specialist in Turkey, University of Washington*. Doktora Tezi. University of Washington.

Metin, M. (Ed.). (2014). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.

Mirzaoğlu, G. (1998).‘Toroslar'dan Çukurova'ya Yankılanan Ses:"Bozlak" 12.04.2014 tarihinde http://turkoloji.cu.edu.tr/CUKUROVA/makaleler/gulay_mirzaoglu_cukurovadan_yankılanan_ses_bozlak.pdf sayfasından erişilmiştir.

Özbek, M. (1998). *Türk Halk Müziği El Kitabı Terimler Sözlüğü*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

- Özmen, H. (2014). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Öztuna, Y. (2000). *Türk Musikisi Kavram ve Terimler Ansiklopedisi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları
- Öztürk, S. (2014). 'Ses Eğitiminde Türkü Söylemeye Yönelik Öğretim Modeli ve Uygulamadaki Görünümü' Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Parlak, E. (1990). *Bozlaklar*, Yüksek Lisans Tezi.İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Parlak, E. (2013). *Garip Bülbül Neşet Ertaş Hayatı- Sanatı –Eserleri 1*, Demos, İstanbul.
- Pelikoğlu, M.C. (2007). *Mesleki Müzik Eğitiminde Geleneksel Türk Halk Müziği Dizilerinin İsimlendirilmesinin Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Pelikoğlu, M.C. (2012). *Geleneksel Türk Halk Müziği Eserlerinin Makamsal Açından Adlandırılması*. Atatürk Üniversitesi Yayınları.(1.Baskı) Erzurum :Mega.
- Reinhard, K. &Reinhard, U. (1984) *Musik der Türkei: Die Kunstmusik, Volume 2*. (S. Sun , Çev.). Heinrichshofen
- Sarisözen, M.(1962) . *Türk Halk Musikisi Usülleri*. Ankara
- Say, A. (2001). *Müzik Öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Solakoğlu, S. (2011). *Muharrem Ertaş İcrasında Bozlakların İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Estitüsü.
- Sun, M.(1998). *Türk Makam Dizileri*. Ankara: Evrensel Müzikevi, Önder.
- Sun,S. (2007) *Türkiye'nin Müziği, Cilt 2 Halk Müziği* (S.Sun, Çev.) Sun. Ankara
- Şen Y. &Aksu C. (1999). Uzun Havalarımızdan Bozlak ve Ustaları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* Sayı 12 Erzurum.

Şenel, S. (1992). *Uzun Hava Tanımı ve Bu Tanım Etrafında Ortaya Çıkan Problemler*, IV. Milletler Arası Türk Halk Kültürü Kongresi, Ankara.

T.C. Kültür Bakanlığı. *Türk Halk Ezgileri III.* Ankara: Kılıçaslan . 2000

Tekel, F. (2007). *Aşıklık Geleneği İçinde Keskinli Hacı Taşan Hayatı, Sanatı, Eserleri*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tokel, B.B. (2004) *Neşet Ertaş Kitabı*. Ankara. Akçağ .9/312. 4.Baskı

Turhan, S. (1992) Türk Halk Musikisinde Çeşitli Görüşler. Kültür Bakanlığı. 1414/179

Uçan, A. (1994). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*. (3. basım) Ankara: Evrensel Müzikevi.

Ural, A. Kılıç, İ. (2011). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi* (3. baskı). Ankara: Detay.

Ülkütaşır, M.Ş. (1968) . *Anadolu Etnoğrafyasına Ait Araştırmalar : Abdallar (Coğrafi dağılışları, etnik menşeleri, içtimai hayatları)* , Türk Kültürü. Yıl VI, Sayı 64

Yaşar, S. (2011). *Temel bağlama öğretiminde kullanılmakta olan ve önerilen tezene tekniğinin öğrencilerin bağlama çalma becerilerine etkisinin incelenmesi*. Sanatta Yeterlik. Afyon Kocatepe Üniversitesi.Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yıldırım, B. (2008). *Teke Yöresinde İcra Edilen Gurbet Havalarında Müzikal Açıdan Tavrı Farklılıkları*. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmaz, A.(2008). *Kırşehir Örneklemeyle Anadolu Abdalları*, Kırşehir Belediyesi Kültür-Tarih Yayınları Serisi 6 ,Kırşehir,2008.

Yönetken, H.B.(1966). *Derleme Notları*, Orkestra -1

Yönetken, H.B.(1971). *Folklor Dersleri- Orkestra*. İstanbul Belediye Konservatuarı ders notları.

EKLER

EK- 1 PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ YAPILANDIRMASI İÇİN UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU

Değerlendirme Boyutları	Yeterli	Yetersiz	Açıklama	Varsa Puanlama için gereksiz görülen boyut
bozlağın Karakteristik İcra Özelliklerini Yansıtabilme				
Eserin/ Eserlerin seyir özelliklerini bilme becerisi ? (bilişsel öğrenme alanı)				
Eserin/ Eserlerin değişken ritmik yapısını icra edebilme becerileri – durumları ?				
Eserde/ Eserlerde Yer Alan Geleneksel Mızrap tavrılarını uygulayabilme becerileri – durumları ?				
Eserde/ Eserlerde Yer Alan Trillere yer verebilme becerileri – durumları ?				
Eserde/ Eserlerde Yer Alan Glissandolara yer verebilme becerileri – durumları ?				
Eserde/ Eserlerde Yer Alan Çarpmalara yer verebilme becerileri – durumları ?				
Eserde/ Eserlerde yer alan Tremololara yer verebilme becerileri – durumları ?				
Eserde/ Eserlerde yer alan Accelerandolara yer verebilme becerileri – durumları ?				

Sayın.....,'Bağlama Eğitiminde Bozlak İcrasına Yönelik Alıştırma Modelleri Önerisi ve Uygulamadaki Görünümü' konulu doktora tezi için yürütülen araştırma sürecinde çalışma grubunda yer alan öğrencilerin gerçekleştireceği bozlak icralarının değerlendirilmesi amacıyla bir 'Performans Değerlendirme Ölçeği Taslağı' oluşturulmuştur. Çalışma grubunda yer alan öğrencilere uygulanması düşünülen bu taslağın müzikal ve teknik boyutlarıyla ilgili görüşlerinizi ilgili maddenin yanında yer alan kutucuklara işaretleyerek belirtiniz. Yer almasını önereceğiniz diğer maddeleri formda yer alan bölümlere ekleyiniz. Önerileriniz ve yapacağınız değerlendirmeler Kapsam Geçerlik Oranları ve Kapsam Geçerlik İndekslerinin elde edilebilmesi ve ölçeğin son şeklini alabilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Gereğini arz ederim.

Mehmet Erhan YİĞİTER
G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
Doktora Öğrencisi

EK- 2 ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU YAPILANDIRMASI İÇİN UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU

Sayın.....Bağlama Eğitiminde Bozlak İcrasına Yönelik Alıştırma Modelleri Önerisi ve Uygulamadaki Görünümü' konulu doktora tezi için yürütülen araştırma sürecinde çalışma grubu oluşturulmuş ve bu grupta yer alan öğrencilerle yapılacak görüşmelerde aşağıdaki görüşme formunun uygulanması planlanmıştır. Görüşme formunda öğrencilerin sosyo-kültürel profillerinin ve müzikal birikimlerinin, öğrencilerin bozlak formundaki eserleri icralarında hangi ölçüde etkili olduğunu tespit edebilmek amacıyla yapılandırılmış sorular bulunmaktadır. Lütfen görüşme sorularıyla ilgili görüşlerinizi ilgili maddenin yanında yer alan kutucuklara işaretleyerek belirtiniz. Yer almasını önereceğiniz diğer soruları formda yer alan bölüme ekleyiniz. Önerileriniz ve yapacağınız değerlendirmeler maddelerin Kapsam Geçerlik Oranları ve Kapsam Geçerlik İndekslerinin elde edilebilmesi ve formun son şeklini alabilmesi bakımından önem taşımaktadır. Gereğini arz ederim.

Mehmet Erhan YİĞİTER
G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
Doktora Öğrencisi

Görüşme Soruları	Uygun	Uygun değil	Açıklama
Hangi müzik türlerini dinliyorsunuz ?			
Ailenizde sıklıkla hangi müzik türleri dinlenmektedir ?			
Uzun hava formunda eserler dinler misiniz ? Dinlerseniz repertuarınızda uzun hava formunda hangi eserler yer almaktadır ?			
Daha önce Orta Anadolu bozlak repertuarında yer alan eserlerin hangilerini dinlediniz ?			
Daha önce Orta Anadolu yöresi bozlaklarını icra eden yöre sanatçılarından kimleri dinlediniz ?			
Daha önce bozlak formunda eser icra ettiniz mi ? Ettiyseniz hangi eserleri icra ettiniz ?			
T.H.M. 'de hangi yörelerin repertuarı daha çok ilginizi çekiyor ?			
Güzel Sanatlar Lisesi mezunu musunuz ?			
Hangi Güzel Sanatlar Lisesi mezunusunuz ?			

EK-3 PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Öğrenci	Eserler		Bozlağın Karakteristik İcra Özelliklerini Yansıtabilme		Eserde yer alan Geleneksel Sağ El ve Sol El tavırlarını uygulayabilme becerileri-durumları				Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi.
			Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi (bilişsel öğrenme alanı)	Eserin usul yapısını ve değişken ritmik ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	Eseri icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	Eserin icrasında sesler arası çarpımalara yer verebilme becerisi	Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	
			Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	
Ö1	Avşar Elleri	Ö.T							
		S.T							
	Sarı Yazma	Ö.T							
		S.T							
Ö2	Avşar Elleri	Ö.T							
		S.T							
	Sarı Yazma	Ö.T							
		S.T							
Ö3	Avşar Elleri	Ö.T							
		S.T							
	Sarı Yazma	Ö.T							
		S.T							

Sayın‘Bağlama Eğitiminde Bozlak İcrasına Yönelik Alıştırma Modelleri Önerisi ve Uygulamadaki Görünümü’ konulu araştırma sürecinde çalışma grubunda yer alan öğrencilerin ,araştırmanın ön test ve son test süreçlerinde gerçekleştirdikleri bozlak icralarını değerlendirme ölçeği üzerinde belirtilen boyutlar doğrultusunda 0-10 değer aralığında puanlamanız araştırma sürecinde gerçekleştirilen uygulamaların değerlendirilmesi açısından önem taşımaktadır. Gereğini arz ederim.

Mehmet Erhan YİĞİTER
G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
Doktora Öğrencisi

EK-4 ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU-I

Görüşme Soruları	
Hangi müzik türlerini dinliyorsunuz ?	
Ailenizde sıklıkla hangi müzik türleri dinlenmektedir ?	
Uzun hava formunda eserler dinler misiniz ? Dinlerseniz repertuarınızda uzun hava formunda hangi eserler yer almaktadır ?	
Daha önce Orta Anadolu bozlak repertuarında yer alan eserlerin hangilerini dinlediniz ?	
Daha önce Orta Anadolu yöresi bozlaklarını icra eden yöre sanatçılarından kimleri dinlediniz ?	
Daha önce bozlak formunda eser icra ettiniz mi ? Ettiyseniz hangi eserleri icra ettiniz ?	
T.H.M. ‘de hangi yörelerin repertuarı daha çok ilginizi çekiyor ?	
Güzel Sanatlar Lisesi mezunu musunuz ?	
Hangi Güzel Sanatlar Lisesi mezunusunuz ?	
Halk müziği ile ilginiz nasıl başladı ?	
Orta Anadolu halk müziği kültürü kavramından ne anlıyorsunuz ?	
Bozlak kavramı size ne ifade ediyor ?	
Kaç yıldır bağlama icrası ile ilgileniyorsunuz ?	
Sistemli bir bağlama eğitimi aldınız mı ?	
Aldığınız bağlama eğitimi repertuarında bozlakların ağırlığı nasıldı ?	

Değerli öğrenciler, bu formda yer alan sorulara vereceğiniz yanıtlar, “Bağlama Eğitiminde Bozlak İcrasına Yönelik Alıştırma Modelleri Önerisi ve Uygulamadaki Görünümü” konulu araştırma sürecinde değerlendirilecektir. Formu doldurduğunuz için teşekkür ederim.

Mehmet Erhan YİĞİTER
G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
Doktora Öğrencisi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

Değerli öğrenciler, bu form bozlakların icrasına yönelik sizlerin katılımıyla gerçekleştirilen uygulama çalışmalarıyla ilgili değerlendirmelerinizi tespit etmek amacıyla oluşturulmuştur. Sorulara vereceğiniz yanıtlar “Bağlama Eğitiminde Bozlak İcrasına Yönelik Alıştırma Modelleri Önerisi ve Uygulamadaki Görünümü” konulu araştırma sürecinde gerçekleştirilen uygulama çalışmalarının değerlendirilebilmesi için önemlidir. Formu doldurduğunuz için teşekkür ederim.

Mehmet Erhan YİĞİTER
G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
Doktora Öğrencisi

- 1- Bozlakların icra edilmesine yönelik katıldığınız uygulama çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz ?
- 2- Bozlakların icra edilmesine yönelik gerçekleştirilen çalışmaların zorlukları var mıydı ?
- 3- Derslerde öğrendikleriniz, Türk halk müziği eserlerinin müzikal özelliklerini belirlemenizde size yardımcı olabilir mi?
- 4- Yapılan çalışmaların size sağladığı katkılar nelerdir?

EK-6 UZMAN 1 TARAFINDAN PUANLANAN PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Öğrenci	Eserler		Bozlağın Karakteristik İcra Özelliklerini Yansıtabilme		Eserde yer alan Geleneksel Sağ El ve Sol El tavırlarını uygulayabilme becerileri-durumları				Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi.
			Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi (bilişsel öğrenme alanı)	Eserin usül yapısını ve değişken ritmik ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	Eseri icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	Eserin icrasında sesler arası çarpımlara yer verebilme becerisi	Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	
			Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)
Ö1	Avşar Elleri	Ö.T	1	1	4	3	4	1	1
		S.T	6	7	7	7	7	8	7
	Sarı Yazma	Ö.T	3	2	1	3	4	1	2
		S.T	6	7	8	7	7	8	7
Ö2	Avşar Elleri	Ö.T	1	2	2	3	2	1	3
		S.T	5	6	6	7	6	5	5
	Sarı Yazma	Ö.T	1	2	1	3	2	1	3
		S.T	5	6	6	6	7	5	5
Ö3	Avşar Elleri	Ö.T	6	7	8	5	7	5	5
		S.T	8	8	9	8	9	9	9
	Sarı Yazma	Ö.T	6	7	6	6	8	5	6
		S.T	8	9	9	8	9	9	9

EK-7 UZMAN 2 TARAFINDAN PUANLANAN PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Öğrenci	Eserler		Bozlağın Karakteristik İcra Özelliklerini Yansıtabilme		Eserde yer alan Geleneksel Sağ El ve Sol El tavırlarını uygulayabilme becerileri-durumları				Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi.
			Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi (bilişsel öğrenme alanı)	Eserin usül yapısını ve değişken ritmik ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	Eseri icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	Eserin icrasında sesler arası çarpımlara yer verebilme becerisi	Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	
			Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)
Ö1	Avşar Elleri	Ö.T	2	1	4	1	4	1	1
		S.T	6	7	7	6	6	7	7
	Sarı Yazma	Ö.T	2	2	2	2	4	1	1
		S.T	7	8	7	7	8	7	7
Ö2	Avşar Elleri	Ö.T	2	2	1	1	2	1	1
		S.T	6	6	6	6	7	6	5
	Sarı Yazma	Ö.T	1	2	2	1	1	1	2
		S.T	7	6	7	7	8	6	5
Ö3	Avşar Elleri	Ö.T	6	5	7	6	7	5	5
		S.T	8	8	8	8	9	9	9
	Sarı Yazma	Ö.T	7	7	6	7	7	7	8
		S.T	9	9	9	9	9	9	9

EK-8 UZMAN 3 TARAFINDAN PUANLANAN PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Öğrenci	Eserler		Bozlağın Karakteristik İcra Özelliklerini Yansıtabilme		Eserde yer alan Geleneksel Sağ El ve Sol El tavırlarını uygulayabilme becerileri-durumları				Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi.
			Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi (bilişsel öğrenme alanı)	Eserin usül yapısını ve değişken ritmik ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	Eseri icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	Eserin icrasında sesler arası çarpımlara yer verebilme becerisi	Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	
			Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)
Ö1	Avşar Elleri	Ö.T	3	1	6	2	2	1	1
		S.T	5	7	7	6	6	7	7
	Sarı Yazma	Ö.T	2	2	3	3	6	3	1
		S.T	6	6	7	7	7	8	7
Ö2	Avşar Elleri	Ö.T	2	2	2	2	3	3	1
		S.T	5	7	7	7	6	7	6
	Sarı Yazma	Ö.T	1	3	2	3	2	3	2
		S.T	7	7	6	7	8	8	8
Ö3	Avşar Elleri	Ö.T	5	3	4	3	6	4	4
		S.T	7	6	7	7	7	8	8
	Sarı Yazma	Ö.T	4	4	5	3	4	4	4
		S.T	7	7	8	8	7	8	8

EK-9 UZMAN 4 TARAFINDAN PUANLANAN PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Öğrenci	Eserler		Bozlağın Karakteristik İcra Özelliklerini Yansıtabilme		Eserde yer alan Geleneksel Sağ El ve Sol El tavırlarını uygulayabilme becerileri-durumları				Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi.
			Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi (bilişsel öğrenme alanı)	Eserin usül yapısını ve değişken ritmik ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	Eseri icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	Eserin icrasında sesler arası çarpımlara yer verebilme becerisi	Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	
			Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)
Ö1	Avşar Elleri	Ö.T	1	1	2	2	1	1	1
		S.T	4	3	4	2	4	3	2
	Sarı Yazma	Ö.T	2	1	1	1	2	1	1
		S.T	4	5	5	6	5	4	4
Ö2	Avşar Elleri	Ö.T	3	1	1	2	2	1	1
		S.T	4	4	5	4	4	3	3
	Sarı Yazma	Ö.T	1	2	3	1	1	1	1
		S.T	5	3	4	3	4	3	3
Ö3	Avşar Elleri	Ö.T	4	5	5	3	6	5	5
		S.T	7	8	7	7	6	8	7
	Sarı Yazma	Ö.T	6	5	4	8	5	5	5
		S.T	8	7	8	6	8	7	8

EK-10 UZMAN 5 TARAFINDAN PUANLANAN PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Öğrenci	Eserler		Bozlağın Karakteristik İcra Özelliklerini Yansıtabilme		Eserde yer alan Geleneksel Sağ El ve Sol El tavırlarını uygulayabilme becerileri-durumları				Eserdeki ses icrasına bağlama ile uyumlu şekilde eşlik edebilme ve eserin yapısal bütünlüğünü yansıtabilme becerisi.
			Eserin makamsal seyir ve ezgisel ayrıntılarını yansıtabilme becerisi (bilişsel öğrenme alanı)	Eserin usül yapısını ve değişken ritmik ayrıntılarını yansıtabilme becerisi	Eseri icrasında iki komşu sesi tezene ile tarayarak seslendirebilme becerisi (trill)	Eserin icrasında dizili sesleri sol el kaydırarak seslendirebilme becerisi (glissando)	Eserin icrasında sesler arası çarpımlara yer verebilme becerisi	Eserin icrasında hızlı tezene taramalarını uygulama becerisi (tremolo)	
			Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)	Puan (0-10)
Ö1	Avşar Elleri	Ö.T	1	1	3	3	3	1	1
		S.T	7	6	4	6	7	5	6
	Sarı Yazma	Ö.T	4	2	1	3	3	2	1
		S.T	7	6	2	3	3	2	7
Ö2	Avşar Elleri	Ö.T	2	2	1	1	2	1	2
		S.T	5	5	2	2	3	1	6
	Sarı Yazma	Ö.T	2	2	2	1	1	1	2
		S.T	5	3	1	2	2	2	5
Ö3	Avşar Elleri	Ö.T	5	5	3	3	4	5	6
		S.T	8	8	5	6	8	6	8
	Sarı Yazma	Ö.T	6	5	5	4	3	5	6
		S.T	8	8	5	7	7	7	8

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..